

Өндірістердің, жұмыстардың, пайdasына міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын төлеу жөніндегі агенттер меншікті қаражаты есебінен міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын жүзеге асыратын, Еңбек жағдайлары зиянды жұмыстармен айналысатын жұмыскерлер кәсіптерінің тізбесін бекіту туралы

Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2023 жылғы 24 мамырдағы № 170 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2023 жылғы 25 мамырда № 32568 болып тіркелді

ЗКАИ-ның ескертпесі!

Осы бұйрықтың қолданысқа енгізілу тәртібін 4-т. қараңыз

Қазақстан Республикасының Әлеуметтік кодексінің 12-бабы 5) тармақшасының отыз алтыншы абзацына сәйкес БҰЙЫРАМЫН:

1. Қоса беріліп отырған Өндірістердің, жұмыстардың, пайdasына міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын төлеу жөніндегі агенттер меншікті қаражаты есебінен міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын жүзеге асыратын, Еңбек жағдайлары зиянды жұмыстармен айналысатын жұмыскерлер кәсіптерінің тізбесі бекітілсін.

2. Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Еңбек және әлеуметтік әріптестік департаменті Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен:

1) осы бұйрықты Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркеуді;

2) осы бұйрық ресми жарияланғаннан кейін Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің ресми интернет-ресурсында орналастыруды ;

3) осы бұйрық Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде мемлекеттік тіркелгеннен кейін он жұмыс күні ішінде Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігінің Заң қызметі департаментіне осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларында көзделген іс-шаралардың орындалуы туралы мәліметтерді ұсынууды қамтамасыз етсін.

3. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау бірінші вице-министріне жүктелсін.

4. Осы бұйрық 2023 жылғы 1 шілдеден бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік қорғау министрі

Т. Дүйсенова

"КЕЛІСІЛДІ"

Қазақстан Республикасы
Ауыл шаруашылығы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"
Қазақстан Республикасы
Индустрія және инфрақұрылымдық
даму министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"
Қазақстан Республикасы
Каржы министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"
Қазақстан Республикасы
Мәдениет және спорт министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"
Қазақстан Республикасы
Төтенше жағдайлар министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"
Қазақстан Республикасы
Ұлттық экономика министрлігі

"КЕЛІСІЛДІ"
Қазақстан Республикасы
Энергетика министрлігі

Қазақстан Республикасы
Еңбек және халықты
әлеуметтік корғау министрі
2023 жылғы 24 мамырдағы
№ 170 бұйрығына
қосымша

Өндірістердің, жұмыстардың, пайдастына міндетті кәсіптік зейнетақы журналарын төлеу
жөніндегі агенттер меншікті қаражаты есебінен міндетті кәсіптік зейнетақы журналарын
жүзеге асыратын, еңбек жағдайлары зиянды жұмыстармен айналысадын жұмыскерлер
кәсіптерінің тізбесі

1-бөлім. Тау-кен жұмыстары

1-тaraу. Пайдалы қазбаларды өндіру. Геологиялық барлау жұмыстары. Шахталарды, кеніштерді, приискілерді, метрополитендерді, жерасты каналдарын, тоннельдер мен басқа да жерасты құрылыштарын салу, реконструкциялау, техникалық қайта жарактандыру және күрделі жөндесу

1. Шахталарда, кеніштер мен приискілерде пайдалы қазбалар өндіру жөніндегі; геологиялық барлаудағы; дренаж шахталарындағы; шахталар, кеніштер, приискілер салудағы жерасты жұмыстары:

1) жұмыс уақытының кемінде 80 процентауда (бұдан әрі - %) жерасты жұмыстарында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

мөлшерлеу аппаратшысы;

ағынды суларды тазалау аппаратшысы;

көмір байытушы аппаратшы;

бункерші;

шпурларды бұрғылаушы;

жарушы;

гидромониторшы;

кен жұмысшысы;

гүрсілдетуші;

дозиметрші;

жол жұмысшысы;

уатушы;

кәбілші-дәнекерлеуші;

бекітуші;

лампаши;

люкші;

бұрғы қондырғысының машинисі;

вибротиу қондырғысының машинисі;

сорғы қондырғысының машинисі;

тиеу-жеткізу машинасының машинисі;

тиеу машинасының машинисі;

өздігінен жүретін жерасты машиналарының машинисі;

көтергіш машинаның машинисі;

крепер шығырының машинисі;

шойтас кен массасын бұзу қондырғысының машинисі;

электровоз (шахта) машинисі;

көтергіш қондырғылар механигі;

пайдалы қазбаны геофизикалық сынамалау операторы;
төңкеруші;
сынама алушы;
ұңғлеуші;
жарылғыш материалдарды үлестіруші;
жабдықты жөндеу және қызмет көрсету слесарі;
оқпаншы;
жабдықты жөндеу электромеханигі (ага);
жабдықты жөндеу және қызмет көрсету электрослесарі.

Қызметшілер:

Қызметтердің, участекердің қызметін бақылауды және оларға басшылық етуді, жерасты қоймаларында жарылғыш материалдарды сақтауды қамтамасыз ететін, сондай-ақ шахталарда, участекерде, қызметтерде, цехтарда, өндірістерде еңбек қауіпсіздігін және еңбекті қорғауды қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

геолог;
гидрогеолог;
бас механик;
бас энергетик;
диспетчер;
еңбекті қорғау және еңбек қауіпсіздігі инженері;
тау-кен жұмыстары инженері;
инженер-энергетик;
маркшайдер;
шебер (ага);

жабдықтарды монтаждаумен, демонтаждаумен, жөндеумен және түзетумен айналысатын жұмысшылар және қызметшілер;

шахталық тұрақты қондырғыларды қадағалаушы (барлық санаттардағы) қызметшілер;

барлық атальмадағы (1 және 2 санат және санаттары жоқ) техник;
хронометражшы;
электрик (ага);
электромеханик (ага);
энергетик (ага);

2) жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жерасты жұмыстарында жұмыс істейтін жерасты жағдайларында жұмыс атқаратын басқа да кәсіпорындардың, ұйымдардың және олардың филиалдарының барлық жұмыскерлері.

2. Кен қазбасын, метрополитендерді, жерасты каналдарын, тоннельдер мен басқа да жерасты құрылыштарын салудағы, реконструкциялаудағы, техникалық қайта жарақтандырудадағы және күрделі жөндеудегі жерасты жұмыстары.

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жерасты жұмыстарында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмышшылар:

арматурашы;

бетоншы;

шпурларды бұрғылаушы;

жарушы;

автомобиль (самосвал) жүргізуші;

тау-кен жұмышшысы;

оқшаулаушы;

бекітуші;

шығыршы;

бульдозер машинисі;

бұрғы қондырғысының машинисі;

кран машинисі (краншы);

мотовоз машинисі;

сорғы қондырғысының машинисі;

тиеу машинасының машинисі;

өздігінен жүретін жерасты машиналарының машинисі;

"соқыр" ұнғылдардағы көтергіш машинаның машинисі;

көтеру-жылжыту тас тиегіш машинисі;

ұнғілеу кешенінің машинисі;

скрепер машинисі;

скрепер шығырының машинисі;

ұнғілегіш бір шөмішті экскаватор машинисі;

электровоз (шахталық) машинисі;

ұнғілегіш тау-кен жабдықтарының монтажшысы;

ұнғілегіш желдету қондырғысының моторшысы;

ұнғілегіш;

жарылғыш материалдарды таратушы;

сигналшы;

оқпаншы;

транспортерші;

проходкада жұмыс істейтін кіші станцияларға қызмет көрсету электромонтері;

электрослесарь;

жерасты тау-кен ұнғілеу жабдықтарының электрослесарь-монтажшысы.

Қызметшілер:

Участеклер қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

маркшайдер;
тау-кен шебері;
механик;
электромеханик;
учаске энергетигі.

3. 150 метр және одан төмен терендікте пайдалы қазбаларды өндіру жөніндегі разрездер (карьерлер) мен кеніштер:

разрездерде, карьерлерде және кеніштерде (жер бетінде істейтін жұмыскерлерден басқа) жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жерасты жұмыстарында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

4. Тау балауызы (қоңыр көмір балауызы) және озокерит өндірісі:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жерасты жұмыстарында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

тау балауызы өндірісінің аппаратшысы;
шебер (ага);
қую машинасының машинисі;
озокеритті қолмен құюмен айналысатын жұмысшылар.

5. Тау-кен құтқарушылар бөлімі (станциясы).

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

бекіту материалдарын шахтага жеткізуші;
респираторшы.

2-тарау. Көмірді, кенді, тақта тасты, озокеритті, талькті, каолинді, графитті, доломитті, кварцитті, әктасты, мергельді, магнезитті, гипсті, боратты, пьезокварцты, агатты, боритті, фосфоритті, апатиттерді, күкіртті, алмасты, мәрмәрды, гранитті, андезитті, борды, құмнан алынатын бағалы және түсті металдарды, диабазаны, гранодиоритті, базальтты, құмдақты, тақта тасты, асBESTІ, түзды және басқа да қауіптілігі 1, 2 және 3-сыныпты, зиянды заттар бар кен емес қазбаларды ашық әдіспен өндіру. Шахталар, кеніштер, разрездер, карьерлер, приискілер, драгалар, метрополитендер, тоннельдер, жерасты каналдары мен басқа да жерасты құрылыстарын салу. Топырақ құнарлығын қалпына келтіру, техникалық үнғымаларды бұрғылау, жерасты өрттерінің, террикондағы және жынысты үйінділердегі өрттердің алдын алу және оларды сөндіру жөніндегі тау-кен жұмыстары

6. Разрездерде, карьерлерде, приискілерде, гидравликаларда, драгаларда, жуу аспаптарында, шахталардың, кеніштер мен дренаж шахталарының жер үстіндегі жұмыстары және ашық тау-кен жұмыстары. Шахталар, кеніштер, разрездер, карьерлер, приискілер, драгалар, метрополитендер, тоннельдер, жерасты каналдары құрылыстары мен басқа да жерасты құрылыстарының өндірістік алаңдарындағы жұмыстар. Жерді

қайта өндеу, техникалық ұнғымаларды бұрғылау, жерасты өрттерінің, террикондар мен жынысты үйінділердегі өрттердің алдын алу және оларды сөндіру жөніндегі тау-кен жұмыстары. Бұрғылау-жару жұмыстары:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

тау балаузы өндірісінің аппаратшысы;

бункерші;

шпурларды бұрғылаушы;

аспалы-әуе жолдарының вагонетшісі;

вагонетші;

жарушы;

тау-кен массасын тиейтін тиегіш жүргізушісі;

үйінділердегі тұсіруші;

гидромониторшы;

тау-кен жұмысшысы;

гүрсілдетуші;

жоғарыда санамаланған қазбалар мен жыныстарды тиеумен, тұсірумен айналысатын жұқ тиеуші;

жеткізуші;

қашау майлаушы;

шахтаға бекіту материалдарын жеткізуші;

драгер;

мирабилит өндіретін дренажшы;

уатушы;

забойшы;

ашу және тазалау жұмыстарында жұмыс істейтін жер қазушы;

тастарды арамен кесуші;

тас өндеуші;

арықшы;

плиталар мен блоктарды кесуші;

бекітуші;

ұста-бұрғыларға май қуюшы;

лампаши;

шығыршы;

карьер мен разрезде жұмыс істейтін лента тазалаушы;

люкші;

драга матросы;

бұрғы қондырғысының машинисі (көмекшісі);

тепловоз машинисі (көмекшісі);

тартқыш агрегатының машинисі (көмекшісі);
экскаватор машинисі (көмекшісі);
разрездерде, карьерлерде және үйінділерде жұмыс істейтін автогрейдер машинисі;
бульдозер машинисі, оның ішінде байыту және брикетті фабрикалардың, разрездердің, шахталардың жыныстар үйінділерін және жанатын террикондарды сөндіруде және сұрыптауда жұмыс істейтін;
вибротиу қондырғысының машинисі;
тұзету-қағу-өндіу машинасының машинисі;
тұзету-қағу-тегістеу машинасының машинисі;
орташалау қоймалары мен үйінділердегі, разрездердегі, карьерлердегі жол-көлік машинасының машинисі;
драга машинисі;
ұсатқыш-тиеу агрегатының машинисі;
ұсатқыш қондырғыларының машинисі;
өздігінен жүре алмайтын жерге соратын жүзбелі снарядтың машинисі;
жер соратын қондырғы машинисі;
тас кесетін машина машинисі;
конвейер машинисі;
кратцер машинисі;
диірмен машинисі;
мотовоз машинисі;
дренаждық жұмыстардағы сорғы қондырғыларының машинисі;
үйінді жасаушы машинисі;
үйінді көпір машинисі;
үйінді соқасының машинисі;
коректендіргіш машинисі;
көтергіш машина машинисі;
жол қозғаыш машинисі;
жол көтергіш машинисі;
карьерлердегі, разрездердегі және үйінділердегі кең табанды жол төсеуші машинисі
;
тегістегіш машинаның машинисі;
скрепер машинисі;
скрепер шығыры машинисі;
слюда қабатын жасаушы машинаның машинисі;
карьерлерде, разрездерде қар жинайтын және жинаушы жол машинасының машинисі;
сұрыптау машинисі;
шахта оқпандарын тұтас қимамен бұрғылау қондырғысының машинисі;

карьерлердегі, разрездердегі көлік құралдарын өндөу қондырғысының машинисі; карьерлер мен разрездердегі шойтас кен массасын бұзу қондырғысының машинисі; слюданы ажырату қондырғысының машинисі; фрезагрегат машинисі; карьерлердегі, разрездердегі хоппер-мөлшерлегіш машинисі; карьерлерде, разрездерде және үйінділерде жұмыс істейтін шпал қаққыш машинаның машинисі; карьерлердегі, разрездердегі және үйінділердегі кесек тазалағыш машинаның машинисі; тау-кен жабдығының монтажшысы; жол монтері; механикалық күрек моторисі; металды алу жөніндегі жуу аспабы моторисі; үйінді уатушы; тау-кен қазбаларын жиектеуші; озокерит өндірісіндегі тауар операторы; аударып төгуші; сынама алушы; шағын литражды драганың кесек тасшысы; геологиялық сынамаларды жуушы; скубберші-сорғышы; сұрыптаушы; жер бетінде жұмыс істейтін оқпаншы; тракторшы; гидромыс қондырғысының цементаторшысы; шлихталаушы; шлюзшы; диспетчерлік жабдықтар мен телевтоматика электромонтері; байланыс желі электромонтері; телефон байланысы желілік құрылыштары және радиофикациялау электромонтері; электр өткізу әуе желілерін жөндеу электромонтері; байланыс электромонтері; дабыл бергіш, орталықтандыру және блоктау құрылғыларының электромонтері.

Қызметшілер:

Учаске қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде;

геолог;

геофизик;

гидрогеолог;

тау-кен инженері (жетекші, 1 және 2 санатты және санаты жоқ);
маркшейдер;
шебер (ага);
механик;
электрик;
электромеханик;
энергетик.

7. Көмірді жерасты газдандыру жөніндегі жерусті жұмыстар:

жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін құқірт тазалау, газгенераторлы, газды үрлеу және көмірді жерасты газдандырудың бұрғылау участасеінде (цехтарда) жұмыс істейтін жұмыскерлер.

8. Арапық материалды өндіру, өндеу және тасымалдау:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

бункерші;
аспалы әуе жолдарының вагонетшісі;
жарушы;
карьерде жұмыс істейтін (жук) автомобиль жүргізушісі;
тау-кен жұмысшысы;
гүрсілдетуші;
мөлшерлеуші;
уатушы;
сындыру балғаларының забойшысы;
забойши;
шығыршы;
люкші;
автогрейдер машинисі;
диірмен машинисі;
гидросалманы араластыру қондырғысының машинисі;
экскаватор машинисі.

Қызметшілер:

шебер-жарушы;
ұсатқыш фабрика, участке, цех шебері;

9. Инертті шаң өндірісі:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

шаң түсіруші;
тасымалда жұмыс істейтін кен жұмысшысы;
уатушы;
цех (уақтау, ұнтақтау және кептіру) шебері (ага);

бұрғы қондырғысының машинисі;
конвейер машинисі;
диірмен машинисі;
көтергіш машина машинисі;
кептіргіш қондырғысының машинисі;
үйіндіні уатуши;
сынама алушы.

10. Тау-кен балауызы (қоңыр көмірлі балауыз), қоңыр көмір базасында реагенттер өндіру:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

озокерит және озокерит өнімдері өндірісінің аппаратшысы;
реагенттер өндірісінің аппаратшысы;
шикізатпен және отынмен жұмыс істейтін жүк тасушы;
уатуши;
кептіру қондырғысының машинисі;
электр пеште болат қорытуши;
қолмен қалыптаушы өзекші;
ілмектеуші;
кептіруші;
қолмен қалыптау қалыпшысы;
шламшы-бассейнші;
штампылаушы.

Қызметшілер:

шебер (аға);
механик.

2-бөлім. Кен дайындау, байыту, кесектеу (агломерациялау, брикеттеу, кесектеу), кенді және кенсіз қазбаларды күйдіру

1-тарау. Агломерациялау комбинаттары, фабрикалары, цехтары, бөлімшелері, қондырғылары. Шекемтастар өндіру. Байыту фабрикалары мен кен, көмір, сланец, сондай-ақ басқа да зиянды заттары бар кен емес қазбаларды байыту жөніндегі қондырғылар. Брикеттеу. Ауырлатқыштар өндіру. Шахталардағы, разрездердегі (карьерлердегі) сұрыптау. Кенді, кен емес қазбаларды күйдіру. Байыту (жеткізу) фабрикалары, цехтары, түсті, бағалы металдарды, алмастарды алу кезінде кенді, құмды байыту қондырғылары. Көмірді сусыздандыру. Түйіршіктелген көмір ұнтағы мен шаң тәрізді көмір фабрикалары

11. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

агломератшы;
сілтісіздендіру аппаратшысы;
мөлшерлеу аппаратшысы;
құрамында алтын бар кендерді байыту аппаратшысы;
қойылтқыш аппаратшысы;
кептіру аппаратшысы;
автоклавтар және сілтісіздендірумен айналысатын аппаратшы-гидрометаллург;
аспираторшы;
негізгі өндіріс участкесіндегі бригадир;
бункерші;
аспалы-әуе жолдарының вагонетшісі;
шойын балқытушы;
қалдық қоймаларының дамбаларын ұзартуда, шлам, жер жынысы мен байыту және
брикеттеу қалдықтарын шығаруда жұмыс істейтін автомобиль жүргізушісі;
кен массасын тиумен айналысатын жүргізуші;
ыстық агломерат түсіруші;
үйіндідегі түсіруші;
шаң түсіруші;
көмір байыту қалдықтарынан брикет жасау өндірісіндегі алып қоюшы;
газшы;
үйінділерде (дамбаларда) және қалдық шаруашылығында жұмыс істейтін
гидромониторшы;
агломерациядағы және күйдірудегі көрікші;
тау-кен жұмысшысы;
гүрсілдетуші;
гүрсілдетуші-көсеуші;
шикізатпен, құммен, отынмен, реагенттермен, түсті металл концентраттарымен
жұмыс істейтін жүк тиекші;
құрамында алмас бар концентраттарды жеткізуші;
мөлшерлеуші;
уатушы;
тарту денелерін тиекші;
шойын балқытқыш пен пештердің тиекші-түсірушісі;
жұмыстың ыстық участкелеріндегі қара металл өндірісін бақылаушы;
байыту өнімін бақылаушы;
концентраторшы;
шлам түзетуші;
шығыршы;
шаң жинауда жұмыс істейтін таспа жинаушы;

люкші;

айналма пештерінің машинисі (құйдіруші);

қалдық сақтау орнындағы автогрейдер машинисі;

кесекше пресс машинисі;

шлам және жыныс жүйелерінде, сондай-ақ қалдық сақтау орнында технологиялық процесспен айналысатын бульдозер машинисі;

вагондарды төңкеру машинисі;

желдеткіш және аспирациялық қондырғыларға, соның ішінде тұтін сорғышқа қызмет көрсетумен айналысатын машинист;

уату-тарту-сұрыптау механизмдерінің машинисі;

тиеу механизмдерінің машинисі;

шлам, қойыртпақ және реагенттер айдаумен айналысатын жер соратын өздігінен жүре алмайтын жұзбелі снаряд машинисі;

шлам, қойыртпақ және реагенттер айдаумен айналысатын жер соратын қондырғының машинисі;

кокс тиеу машинасының машинисі;

конвейер машинисі;

кран машинисі (краншы);

қалдық сақтау орнында жұмыс істейтін автомобильді кран машинисі;

кратцер машинисі;

диірмен машинисі;

араластырғыш машинисі;

шлам, қойыртпақ, өнеркәсіп өнімін және реагенттерді айдаумен айналысатын сорғы қондырғының машинисі;

түйіршіктегіш машинисі;

шаң тұндыру аппараттары және сұзгілерді тазалаумен айналысатын қайта тиегіш машинисі;

коректендіргіш машинисі;

мөлшерлеу құрылғыларында және шаң тасымалдауда айналысатын пневмокөлік машинисі;

сүрлем және көмір мұнараларына қызмет көрсету машинисі;

көтергіш машина машинисі;

байыту қондырғыларының барлық түрлеріне қызмет көрсететін жуу машинасының машинисі;

өлшеп-орау машинасының машинисі;

кен орталау машинасының машинисі;

скиптік көтергіш машинисі;

көмірді тиетін скрепер машинисі;

скреперлі шығыр машинисі;

араластырғыш барабандардың машинисі;
кептіргіш қондырғы машинисі;
қалдық сақтау орнында жұмыс істейтін құбыр төсегіш машинисі;
байыту және кесекшелеу қондырғысының машинисі;
эксаустер машинисі;

шлам және жыныс жүйелерінде, оның ішінде концентратты тиумен және технологиялық процеспен айналысатын экскаватор машинисі;

байыту, сұрыптауға арналған жабдық пен уату-үгіту жабдығы монтажшысы;

металлургиялық жабдықтарды жөндеумен айналысатын металлургия зауыттары жабдығының монтажшысы;

жабдықтарды жөндеумен және оларға қызмет көрсетумен айналысатын технологиялық құбыр тарту монтажшысы;

жұмыс жағдайы зиянды өндірістердің кірме жолдарында жұмыс істейтін жол монтері;

куйдіруші;

графит байытушы;

ыстық жұмыстарда істейтін отқа төтеп беруші;

шаш, газ ұстаушы қондырғыларға қызмет көрсету операторы;

ауырлатқыш, брикеттер, препараттар мен концентраттар, оның ішінде көмір концентраттары өндірісінде жұмыс істейтін басқару пультінің операторы;

қалдық қоймаларында ағаш құбыр қондырғысында жұмыс істейтін ағаш шебері;

сынама алушы;

шағын литражды драга кесек тасшысы;

механикалық електерде ұнтақ елеуші;

қалдық шаруашылығындағы реттеуші;

бақылау-өлшеу аспаптарына және автоматикаға, олар орнатылған жерлерде тікелей қызмет көрсетумен және жөндеумен айналысатын бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика слесарі;

слесарь-жөндеуші;

сұзгіші;

флотаторшы;

электр жабдығын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер;

учаскелердің, цехтардың, бөлімшелердің қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);

механик;

техник;

электрик;

энергетик (цех, участке).

12. Шаңында 2 % және одан да көп кристалды (бос) кремний қостотығы бар кенді және кенсіз қазбаларды шикіңрамдауда кемінде 80 % жұмыс істейтін (балшық кесектеу өндірісіндегі шикіңрамдауды қоса алғанда) жұмысшылардың кәсіптері, оның ішінде:

бункерші;
гүрсілдетуші;
мөлшерлеуші;
уатушы;
конвейер машинисі;
диірмен машинисі;
коректендіргіш машинисі;
шикіңрамшы.

13. Шаңында 2 % және одан да көп кристалды (бос) кремний қостотығы бар қара металл кенін, кенсіз қазбалар мен тау-кен-химия шикізатын уатуда, ұнтақтауда, тартуда, сұрыптауда және байытуда кемінде 80 % жұмыс істейтін жұмысшылардың кәсіптері, оның ішінде:

бункерші;
гүрсілдетуші;
мөлшерлеуші;
уатушы;
конвейер машинисі;
диірмен машинисі;
құрғақ шикізат беруде жұмыс істейтін коректендіргіш машинисі;
реагенттерді ерітуші;
қалдық шаруашылығын реттеуші;
көмір байыту қалдықтарынан брикет жасау өндірісінде жұмыс істейтін күйеші;
сепараторшы (құрғақ ұнтақтауда);
байытудың дымқыл циклінде жұмыс істейтін сепараторшы;
скрубберші-сорғышы;
слесарь-жөндеуші;
сұрыптаушы;
кептіруші;
брикетті түсіруші;
қалдық қоймаларында жұмыс істейтін тракторшы;
тасымалдаушы;
буып-түюші;
сұзгіші;
флотаторшы;
бұркуші;

центрифугалаушы;
брабандарды, бункерлерді, рампыларды, контрациялық үстелдер мен аспирациялық жүйелерді тазалаумен айналысатын тазалаушы;
шикіңрамшы;
шламшы-бассейнші;
шлихталаушы;
шлюзші;
электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету электромонтері;
жабдықты жөндеу және қызмет көрсету электрослесари.

2-тaraу. Тұсті, бағалы металдар мен алмастарды алу кезінде кендер мен құмды байыту

14. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар кәсіптері:
сілтіден айыру аппаратшысы;
құрамында алтыны бар кендерді байыту аппаратшысы;
автоклавтарда жұмыс істейтін және сілтіден айырумен айналысатын
аппаратшы-гидрометаллург;
ұнтақтау участкесінде (бөлімшесінде) жұмыс істейтін гүрсілдетуші;
жеткізуші;
реагент мөлшерлеуші;
ксантогенат дайындауда жұмыс істейтін мөлшерлеуші;
ұнтақтау участкесінде (бөлімшеде) жұмыс істейтін уатушы;
ұнтақтау-диірмен жабдығындағы тиеуші;
ұнтақтауда жұмыс істейтін қоректендіргіш машинисі;
кеptіру қондырғысының машинисі;
куйдіруші;
балқытушы;
құрамында цианид немесе қостотықты кристалданған (бос) кремнийі бар сынамалар
алумен айналысатын сынама алушы;
реагенттерді ерітуші.

15. Цианид қолданылатын сынамалық және сынамалық-талдау зертханаларының,
сондай-ақ алтын өндіретін және жұмыс уақытының кемінде 80 % кеннен алтын алу
үйимдарында жұмыс істейтін жұмысшылар мен қызметшілер.

16. Жұмыс уақытының кемінде 80 % цианидті ерітінділер қолданылатын
жұмыстарда жұмыс істейтін (технологиялық және жөндеуші қызметшілер)
жұмыскерлер.

17. Шаңында 2 % және одан да көп кристалданған (бос) кремний қосқышқылы бар
кенді, кенсіз қазбаларды байытуда жармалаумен, ұнтақтаумен, тартумен,
шикіңрамдаумен жұмыс уақытының кемінде 80 % айналысатын жұмысшылардың
кәсіптері, оның ішінде:

мөлшерлеуші;
конвейер машинисі;
құрғақ тартумен айналысатын диірмен машинисі;
шлам өндедегі жұмысшы;
ксантогенатты қолданатын және дайындастын реагенттерді ерітуші;
сепараторшы;
концентраттарды кептірумен және кварттаумен айналысатын кептіруші;
шикіңрамшы.

3-бөлім. Металлургия өндірісі (қара металдар)

1-тaraу. Домна өндірісі

18. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыстарда істейтін жұмыскерлер:
Жұмысшылар:
бункер бригадирі;
таратып-қую машиналарының бригадирі;
кен ауласының бригадирі;
домна пешінің бункершісі;
ыстық жұмыс участкерінде шлакты ауыстырумен айналысатын автомобиль жүргізуші;
тиегіш жүргізушісі;
кен ауласында жұмыс істейтін электр және автоарбаны жүргізуші;
домна пешінің су құбыршысы;
құйманы қағымдаушы;
үйіндідегі түсіруші;
домна пешінің газшысы;
газ қорғаныс аппаратурасын қолдана отырып, жұмыс жүргізу кезіндегі газдан құтқарушы;
шойынды десульфурациялау көрікшісі;
домна пешінің көрікшісі;
домна шлагын түйіршіктеуші;
кен ауласында жұмыс істейтін жүк тиеуші;
рентгено-гамма-графирлеу дефектоскописі;
уатушы;
тіс кесуші;
шөмішші;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін қара металл өндірісін бақылаушы;
металлургиялық жабдықтарды жөндеумен айналысатын қазаншы;
қазаншы;

химиялық талдау зертханашысы;
кен ауласында жұмыс істейтін бульдозер машинисі;
тоннельдер мен бункер асты орындарындағы вагон-таразылардың машинисі;
вагон төңкергіш машинисі;
кен аулаларында жұмыс істейтін ұсақтау-тиеу агрегаттарының машинисі;
кен аулаларында жұмыс істейтін конвейер машинисі;
металлургия өндірісінің кран машинисі;
таратып-қую машинасының машинисі;
скипті көтергіш машинисі;
ыстық жұмыстарда істейтін тельфер машинисі;
шикіұрам жеткізу машинисі;
кен ауласында жұмыс істейтін экскаватор машинисі;
тоннельдерде жұмыс істейтін металлургия цехының электровоз машинисі;

металлургиялық жабдықтарды жөндеумен айналысатын металлургиялық зауыт жабдықтарының монтажшысы;

домна пештерін жөндеумен айналысатын санитариялық-техникалық жабдық монтажшысы;

металлургиялық жабдықтарды жөндеумен айналысатын технологиялық құбыр монтажшысы;

кіреберіс темір жолдарда жұмыс істейтін жол монтері;

шабушы;

отқа төтеп беруші;

шикіұрам жеткізу жүйесін басқару бекетінің операторы;

қую, отқа төзімді материалдар мен термиялық қоспаларды әзірлеуші;

түйіршектеу бассейнінің жұмысшысы;

қож үйінділерінде және қож әзірлеудегі жұмысшы мен бригадир;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекерінде (жұмыс орындарында) орналасқан қондырғы жабдықтарын жөндеумен айналысатын жұмысшы;

ферроқорытпа сындырушы;

скипші;

бақылау-өлшеу аспаптарына және автоматикаға, олар участекеде орнатылған жерлерде жөндеумен айналысатын бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика жөніндегі слесарь;

буландырып салқындану жүйесінің слесари;

ілмектеуші;

кен аулаларында шикіұрам жеткізумен айналысатын тракторшы;

металлургиялық өндіріс қалдықтарын тазалаушы;

футерлеуші;

шикіұрамшы;

шлакшы;

электродшы;

электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсете жөніндегі электромонтер;

электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсете жөніндегі электрослесарь.

Қызметшілер:

Ауысымның, участкердің қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);

механик;

электрик;

энергетик (учаске, цех).

2-тaraу. Болат және ферроқорытпа өндірісі. Құрам дайындау және копер жұмыстары.

Металлургиялық пештерді жөндеу. Доломит пен әкті қүйдіру

19. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

негізгі өндіріс участкесіндегі бригадир;

болат балқыту және ферроқорытпа өндірісіндегі шикіқұрам ауласының бригадирі;

конвертерге материалдар жеткізумен айналысатын бункерші;

металл сыйықтары мен қожды бөлумен айналысатын шпур бүрғылаушы;

шойын балқытушы;

шайыр қайнату мен тұптерді кептірумен айналысатын күл қайнатушы;

шикіқұрам ауласында жұмыс істейтін өлшеуші;

металл сыйықтары мен қожды өндеумен айналысатын жарушы;

ыстық жұмыс участкесінде қожды тасымалдаумен айналысатын автомобиль жүргізуші;

ыстық жұмыс участкесінде отқа төзімді материалдарды тасымалдаумен айналысатын жүк тиегіш жүргізуші;

пештен әкті түсіруші;

үйінділердегі жүк түсіруші;

газшы;

газдан қорғану аппаратуrasesы қолданылатын жұмыстарды жүргізу кезінде газдан күтқарушы;

ферросплав пешінің көрікшісі;

шикіқұрам ауласында және фосфатшлакты тиесумен айналысатын жүк тиесуши;

мөлшерлеуші;

уатушы;

шикіқұрам тиесуши;

ыстық металға таңба басушы;

шөмішші;

ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін, қара металл өндірісіндегі бақылаушы;

металл сыйықтары мен қалдықтарын бөлетін коперші;

металлургиялық жабдықтарды жөндеумен айналысатын қазаншы;

шығыршы;

ыстық металды таңбалаумен айналысатын таңбалаушы;

қожды тиеумен және пештер құрылышын бұзумен айналысатын бульдозер машинисі;

вагон төңкөргіш машинисі;

дистрибутор машинисі;

құлату машинасының машинисі;

май қүюшы машина машинисі;

металлургия өндірісіндегі кран машинисі;

отпен тазарту машинасының машинисі;

диірмен машинисі;

мартен пештеріне шайыр, мазут айдаумен айналысатын сорғы қондырғысының машинисі;

қайта тиеу машинисі;

таратып қую машинасының машинисі;

скипті көтергіш машинисі;

металл сыйықтарын және металды бөлумен айналысатын скрепер машинисі (скреперші);

ыстық жұмыстардағы тельфер машинисі;

қожды тиеумен және пештердің құрылышын бұзумен айналысатын экскаватор машинисі;

металлургия цехының электровоз машинисі;

ыстық металды тасымалдаушы машинист;

миксерші;

металлургия жабдықтарын жөндеумен тұрақты айналысатын металлургия зауытының жабдық монтажшысы;

металлургия жабдықтарын жөндеумен тұрақты айналысатын санитариялық-техникалық жабдық монтажшысы;

жабдықтарды жөндеумен және оларға қызмет көрсетумен айналысатын технологиялық құбыр монтажшысы;

кірме жолдары мен шлак үйінділерінде жұмыс істейтін жол монтері;

блоктарды тығыздаушы;

стопорларды теруші;

ферроқорытпа өндірісінде жұмыс істейтін күйдіруші;

металл бетінің ақауларын өндеуші;

ыстық жұмыстарда істейтін отқа төтеп беруші;

конвертер тиу операторы;

ыстық жұмыстардағы (қую пульты, газбен кесу, бас бекет, жинау тетігі) дайындаларды үздіксіз қую машинасының операторы;

қожды уату және қую материалдарын дайындау кезінде тозаң тұтумен айналысатын тозаң-газтұтыш қондырғыларына қызмет көрсетуші оператор;

шикірам жеткізу жүйесін басқару бекетінің операторы;

ыстық металл өндөудегі басқару бекетінің операторы;

гидравлика және дайындаларды үздіксіз қую машиналарын салқыннату жүйесінің операторы;

қышқылсыздандырғышты балқытушы;

синтетикалық шлактарды балқытушы;

ферроқорытпаны балқытушы;

вакуумды пешінде болат қорытушының көмекшісі;

конвертердегі болат қорытушының көмекшісі;

болатты пештен тыс өндеу қондырғысы болат қорытушысының көмекшісі;

электр құлін қайта балқыту қондырғысы болат қорытушысының көмекшісі;

электрлік пештердегі болат қорытушының көмекшісі;

металл қалдықтарын және сынықтарын престеуші;

қую, отқа төзімді материалдар мен термиялық қоспаларды әзірлеуші;

қыздырушы;

электр балқыту пешінің пультшісі;

өндіріс процесінде шикізатты, жартылай шикізаттарды және дайын өнімді қайта орналастыру жөніндегі жұмысшы;

шлак үйінділерінде және шлак әзірлеуде жұмыс істейтін жұмысшы;

технологиялық процестерді жүргізетін, жұмыс істеп тұрған өндіріс участкерінде (жұмыс орындарында) орналасқан қондырғылар жабдықтарын жөндеумен айналысатын жөндеу қызметінің жұмысшысы;

күйдірілген доломит пен әкті күйдіруде және түсіруде жұмыс істейтін жұмысшы;

ферроқорытпаны сындырушы;

металл сынықтары мен қалдықтарын бөлуші;

болатты таратып қююшы;

сұық металл кесуші;

шлакты бөлумен айналысатын сепараторшы;

бумен салқыннату жүйесінің слесарі;

ферромарганец пен феррованадийді балқытатын ферроқорытпа пештерін ыстық жөндеумен айналысатын слесарь-жөндеуші;

слесарь-жөндеуші;

электрод массасын әзірлеумен айналысатын араластырушы;

күйдірілген доломитті сұрыптаумен айналысатын сұрыптаушы;
вакуумды пештің болат қорытушысы;
конвертердегі болат қорытушы;
болатты пештен тыс өндеу қондырғысының болат қорытушысы;
электр қулін қайта балқыту қондырғысының болат қорытушысы;
электрлік пештерде болат қорытушы;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін ілмектеуші;
металл сыйықтарын бөлумен айналысатын ілмектеуші;
ферроқорытпа кептірумен айналысатын кептіруші;
илек пен құбыр термисі;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін тасымалдаушы;
электрод массаларын қалыптаушы;
бұркуші;
ферроқорытпаларды тазалаушы;
шикізурамшы;
шлакшы;
электродшы;

ферромарганец және феррованадий балқытатын ферросплав пештерінің сыртқы қаптарын ұзартумен айналысатын қолмен дәнекерлейтін электр дәнекерлеуші;
жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электрослесарь.

Қызметшілер:

Аудиосымның, участкердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);
механик;
электрик;
энергетик (учаске, цех).

3-тарау. Илектеу, дөңгелек илектеу, бандаж илектеу, айыр илемі, қанылтыр жаю, қалайылау, мырыштау және қорғасындау өндірістері. Рельс бекітпелері өндірісі. Істық металды термиялық өндеу, кесу және тегістеу. Калибрленген металл өндірісі

20. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
алюминийлеуші;
купорос өндірісінде жұмыс істейтін кристалдау аппаратшысы;
тұзды қышқылмен жұмыс істейтін бейтараптандыру аппаратшысы;
тұзды қышқылмен жұмыс істейтін регенерациялау аппаратшысы;
купорос өндірісінде жұмыс істейтін центрифугалау аппаратшысы;
электролитті майсыздандыру аппаратшысы;
негізгі өндіріс участкесінде бригадир;

ыстық илектеудегі калибрлі орнақтың біліктеушісі;
клеттерді жинастыру және аудару біліктеушісі;
профильді майыстыру агрегатының біліктеушісі;
ыстық илек орнақтарының біліктеушісі;
сүйк илек орнақтарының біліктеушісі;
пек қайнатушы;
газшы;
илем шеттерін ыстық күйінде кесумен айналысатын газбен кесуші;
газдан қорғану аппаратурасын қолданып жұмыстар орындау кезіндегі газдан
кутқаруши;
термиялық пешті толтыруши;
рельстерді электрмен шындаумен қоса айналысатын шындаушы;
қолмен тиеу жұмыстарын істейтін шындаушы;
көмкеруші-жинақтаушы;
қышқылға төзімдешушілер-гуммирлеуші;
дайындаған сыртын қолмен таңбалалаумен айналысатын ыстық металдарға таңба
басушы;
ыстық металға таңба басушы;
ыстық жұмыс участкерінде істейтін қара металл өндірісіндегі бақылаушы;
ұздіксіз уыттау, қалайылау, мырыштау, алюомомырыштау, қорғасындау
агрегаттарында операцияларды жекелеп бақылаумен айналысатын қара металл
өндірісін бақылаушы;
ванналарды түзетуші;
пештің іші мен тоннельді тазалайтын қазан тазалаушы;
штампылаушы ұста;
ротация машинасындағы ұста-штампылаушы;
қаңылтыр мен құбырды жылтыратушы;
жайманы соғушы;
электролитті әдіспен қалайылаушы (мырыштаушы);
ыстық тәсілмен қалайылаушы;
ыстық металмен жұмыс істейтін таңбалалаушы;
илем орнағы жетекші моторларының машинисі;
ыстық участкерде жұмыс істейтін тиеу тетіктерінің машинисі;
металлургия өндірісіндегі кран машинисі;
отпен тазалау машиналарының машинисі;
балға, пресс және манипулятор машинисі;
илем орнағының басты жетектерінде жұмыс істейтін бу машинасы мен локомобиль
машинисі;
ыстық жұмыстардағы престер машинисі;

ыстық жұмыстардағы илек орнағы риверсивтік бу машиналарының машинисі; құйма кесек сындырыштардың машинисі; ыстық жұмыстардағы тельфер машинисі; металлургиялық құрал-жабдықтарды жөндеумен айналысатын металлургиялық зауыт жабдықтарының монтажшысы; құрал-жабдықтарды жөндеумен және оларға қызмет көрсетумен айналысатын технологиялық құбырлар монтажшысы; жайма және құбыр пакеттерін теруші; металл қыздырушы; метал бетінің ақауларын өндешуші; ыстық жұмыста жұмыс істейтін отқа төтеп беруші; отқа төтеп беруші; рельстерді өндеу желілерінің операторы; өндеу, қалайылау, алюминий-мырыштау, қорғасындау, мырыштау бөлімшелерінде үздіксіз өндеу, майсыздандыру, қалайылау, мырыштау, жалтырату және күйдіру агрегаттарын басқару пультінің операторы; ыстықтай илектеу орнақтарын басқару пультінің операторы; сұықтай илектеу орнақтарын басқару пультінің операторы; ыстық жұмыстарда істейтін басқару пультінің операторы; профиль бұғу агрегаттарының операторы; қорғасындаушы; прецезиондық болат пен балқыманы күйдіруші; ыстық тәсілмен қорғасындаушы; қайталама қалайыны балқытушы; металға полимерлік материалдарды жалатушы; сұықтай илектеу орнағы біліктеушісінің көмекшісі; ыстықтай илектеу орнағы біліктеушісінің көмекшісі; хром тотығы қолданылатын жұмыстарда жұмыс істейтін жылтыратушы; металл отырғызушы; ыстық құбыр илегін түзеу жұмыстарын істейтін илек және құбыр түзетуші; илек және құбыр түзетуші; ыстық жұмыстардағы дөңгелек пен бандажды престеуші; рельс бекітпелерін престеуші-көмкеруші; лактар, бояулар және левкасты дайындаушы; метал мен дайын өнімді өндеумен және сұрыптаумен айналысатын бригадир мен жұмысшы; металл мен дайын өнімді қабылдаумен, тапсырумен, пакеттеумен және буып-түюмен айналысатын бригадир мен жұмысшы;

шикізатты, жартылай шикізатты және дайын өнімдерді өндіріс процесінде жылжытумен айналысатын бригадир мен жұмысшы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекелерінде (жұмыс орындарында) орналасқан қондырғы жабдықтарын жөндеумен айналысатын жұмысшы;

құбырларды ыстық тәсілмен таптап жүқартумен, июмен және жамаумен айналысатын жұмысшы;

пакеттерді айырушы;

ыстық металды белгілеумен айналысатын илек белгілеуші;

ыстық металл кесуші;

рельс бекітпелерін пресспен кесумен айналысатын металлды қайшымен және пресспен кесуші;

сұық металл кесуші;

буландырып салқыннату жүйесіндегі слесарь;

сым жүргізуши слесарь;

майлаушы;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін ілмекші;

жаймалар мен ленталарға ұнтақ себуші;

илек және құбыр термисі;

өндеуші;

ыстық жұмыс участекесінде жұмыс істейтін тасымалдаушы;

ыстық металл жинаушы;

ыстық металл илегі кезінде қызған жанқаларды жинаумен айналысатын металлургия өндірісінің қалдықтарын жинаушы;

ыстық жұмыстарда жұмыс істейтін илек салушы;

бүркуші;

шлакшы;

салқын штамповкада жұмыс істейтін штампылаушы;

жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электрослесарь.

4-тaraу. Құбыр өндірісі (құбыр илектеу, құбыр пісіру, құбырларды электрмен пісіру, құбыр созу, құбыр қю, фитингті, баллонды) және мырыштандыру цехтары

21. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

купорос өндірісінде жұмыс істейтін кристалдау аппаратшысы;

купорос өндірісінде жұмыс істейтін центрифугалау аппаратшысы;

құбырларды асфальттаушы;

балғалау бөлімшесінің бригадирі;

құбырлар мен баллондарды қабылдауда, тапсыруда жұмыс істейтін бригадир;

құбырды электрмен дәнекерлеу орнақтарын баптаушы бригадир;

шойын балқытушы;

калибрлеу орнағының біліктеушісі;
домалату машинасының біліктеушісі;
құбырларды ыстық илектеу орнағының біліктеушісі;
құбырларды пеште пісіру орнағының біліктеушісі;
құбырларды сүйктай илектеу орнағының біліктеушісі;
құбырларды қалыптау орнағының біліктеушісі;
құбыр созушы;
газшы;
құбыр бұгуші;
грат түсіруші;
шикіқұрамды вагранка мен пештерге құлатушы;
құбыр мен баллондарды пісіруші;
металл қуюшы;
құбыр қуюшы-толтырушы;
жер өндеуші;
престе құбырларды калибрлеуші;
қыздырушы;
қыздыру пештерінің жанында жұмыс істейтін көмкеруші-жинақтаушы;
ыстық металға таңба басушы;
ыстық жұмыс участкерінде істейтін қара металл өндірісіндегі бақылаушы;
құбырларды ажыратумен айналысатын металл сынықтарын және қалдықтарын бөлу
жөніндегі копршы;
штампылаушы ұста;
ыстық жұмыстардағы тиесінде механизмдерінің машинисі;
металлургиялық өндіріс крандарының машинисі;
балғалардағы, престер мен манипуляторлардағы машинист;
илектеу орнақтарының қыздырғыш қондырғыларына қара май мен мазут айдаумен
айналысатын сорғы қондырғысының машинисі;
ыстық жұмыс участкесіндегі тельфер машинисі;
металлургиялық цехтардың электровоз машинисі;
ыстық металды тасушы машинист;
металлургиялық жабдықтарды жөндеумен үнемі айналысатын металлургиялық
зауыт жабдықтарының монтажшысы;
жабдықтарды жөндеумен және қызмет көрсетумен айналысатын технологиялық
құбыр өткізгіштердің монтажшысы;
жайма және құбыр пакеттерін теруші;
металл қыздырушы;
металл бетінің ақауларын өндеуші;

құйманы зімпарамен немесе қолмен (балғамен, егеумен, пневмоқуралмен) өндейтін кесуші;

ыстық жұмыста істейтін отқа төтеп беруші;

ыстық жұмыста істейтін басқару пультінің операторы;

қорғасынмен қаптаушы;

ыстық тәсілмен мырыштаушы;

балқытушы;

сүктай илектеу орнағы біліктешісінің көмекшісі;

ыстықтай илектеу орнағы біліктешісінің көмекшісі;

металл отырғызуши;

илек және құбыр түзетуші;

қапсыру престерінде жұмыс істейтін ыстық құбырларды престеуші;

металл мен дайын өнімді өндеумен және сұрыптаумен айналысатын бригадир мен жұмысшы;

шикізатты, жартылай дайын өнімдерді және дайын өнімдерді өндіріс процесінде жылжытумен айналысатын бригадир мен жұмысшы;

жұмыс істеп тұрган өндіріс участеклерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтерінің жұмысшысы;

салқыннатқыш қондырғыларда жұмыс істейтін жұмысшы;

баллон мен құбырларды қабылдаумен және тапсырумен айналысатын жұмысшы;

ыстық металды кесуші;

құбырлар мен дайындама кесуші;

баллондар құрастырушы;

құбырларды пеште пісіруші;

баллон және құбырларды өндеумен айналысатын тесуші;

ыстық жұмыс участекінде жұмыс істейтін ілмектеуші;

флюс пен майлау құрамдас бөліктерін кептіруші;

құбыр және илек термисі;

өндеуші;

шойын балқытқышқа материал берумен айналысатын тасымалдаушы;

құбыр қуюшы-қалыптаушы;

ыстық металды жинаушы;

қыздыру пештерінен шлак жинау жұмыстарымен айналысатын металургия өндірісіндегі қалдық жинаушы;

ыстық жұмыста істейтін илек төсеуші;

пакетке құбыр төсеумен айналысатын илек жинақтаушы;

флюс пісіруші;

бұркуші;

құбырларды сұртумен айналысатын тазалаушы;

шлакшы;
құбырды жылтыратумен айналысатын электрмен жылтыратушы;
орнақта құбырларды электрмен дәнекерлеуші;
электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электрослесарь.

5-тaraу. Кокс, пек-кокс, термоантрацит және кокс-химия өндірісі

22. Кокс, пек-кокс және термоантрацит өндірісі:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

көмір дайындау мен газ тазалауда істейтіндерден басқа, барлық атальымдағы аппаратшылар;

барильтеші;

кокс пештерінің газшысы;

есікші;

термоантрацит пешінің тиеп-түсірушісі;

кабинашы-көмкеруші;

люкші;

кокс машиналарының машинисі;

кокс тиеу машинасының машинисі;

ыстық жұмыс участекеріндегі металлургия өндірісінің кран машинисі;

ыстық жұмыс участекеріндегі көпірлі жүк тасу машинисі;

коксты құргақтай сөндіру жабдығының машинисі;

сөндіру вагондары электровозының машинисі;

ыстық жұмыс участекеріндегі отқа төтеп беруші;

Жұмыс істеп тұрған өндірістер участекерінде (жұмыс орындарында) орналасқан кондырығы жабдықтарды жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтері жұмысшысы;

рампышы;

ыстық жұмыс участекеріндегі ілмектеуші;

тоннельші;

скип көтергішінің тоннельші-моторшысы;

пек-кокс аппаратурасын тазалаумен айналысатын тазалаушы.

Қызметшілер:

ыстық жұмыс участекерінде жұмыс істейтін шебер (ага);

ыстық жұмыс участекерінде жұмыс істейтін (учаске, цех) бақылау шебері (ага).

23. Кокс-химия өндірісі:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

барлық аппаратшылар, оның ішінде газды күкірттен тазартумен, жұмыс аймағындағы аудада қауіптілігі 1 немесе 2 сыныпты зиянды заттар, сондай-ақ канцерогендер болатын өнімдер өндірісімен айналысатындарды қоса алғанда;

негізгі өндіріс участекелерінің бригадирі;

жұмыс аймағындағы аудада қауіптілігі 1 немесе 2 сыныпты зиянды заттар, сондай-ақ канцерогендер болатын өнімдерді ұнтақтаушы;

ыстық және еңбек жағдайы зиянды жұмыс участекелеріндегі металлургия өндірісінің кран машинисі;

жұмыс аймағындағы аудада қауіптілігі 1 немесе 2 сыныпты зиянды заттар, сондай-ақ канцерогендер болатын химия өндірісі механизмдеріндегі жұмыс істейтін жұмысшы;

жұмыс істеп тұрган өндірістер участекелерінде (жұмыс орындарында) орналасқан қондырғылар жабдықтарын жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтерінің жұмысшысы;

жұмыс аймағындағы аудада қауіптілігі 1 немесе 2 сыныпты зиянды заттар, сондай-ақ канцерогендер болатын химия өнімдерін таратып қуюшы;

жұмыс аймағындағы аудада қауіптілігі 1 немесе 2 сыныпты зиянды заттар, сондай-ақ канцерогендер болатын жұмыстардағы скрубберші-сорғызуши;

жұмыс аймағындағы аудада қауіптілігі 1 немесе 2 сыныпты зиянды заттар, сондай-ақ канцерогендер болатын жұмыстардағы ағызушы-таратып қуюшы;

ыстық жұмыс участекелеріндегі ілмектеуші;

аппаратура тазалаумен айналысатын тазалаушы.

Қызметшілер:

ыстық жұмыс участекелеріндегі шебер (ага);

механик.

24. Кокс, пек-кокс, термоантрацит және кокс-химия өндірісі. Көмір дайындау.

Жұмыс уақытының кемінде 80 % жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

көмір дайындаумен және газ тазалаумен айналысатын барлық атаудағы аппаратшы; биохимия қондырғыларында істейтін ағын суды тазартушы аппаратшы;

негізгі өндіріс участекелерінің бригадирі;

бункерші;

таразышы;

кокс-химия өндірісінің қалдықтарын шығарумен айналысатын автомобиль жүргізуши;

көмір дайындауға көмір тасымалдаумен айналысатын жүк тиегіш жүргізуши;

газдан қорғану аппаратуrasesы қолданылып жүргізілетін жұмыстар кезіндегі газдан құтқарушы;

шикізат, отын және кокс-химиялық өнімді тиеу және түсірумен айналысатын жүк түсіруші;

мөлшерлеуші;
уақтаушы;
кабестаншы;
ыстық жұмыс участкерінде және еңбек жағдайлары зиянды жұмыстарда істейтін қара металл өндірісін бақылаушы;
таспа жинаушы;
көмір дайындаудың технологиялық процесінде жұмыс істейтін бульдозер машинисі;
;
вагон төңкергіш машинисі;
конвейер машинисі;
кран машинисі (краншы);
көпірлі қайта тиегіш машинисі;
сорғы қондырғыларында, оның ішінде сөндіру мұнараларында жұмыс істейтін машинист;
коректендіргіш машинисі;
сүрлем мен көмір мұнарасына қызмет көрсетумен айналысатын машинист;
жуу машинасының машинисі;
жібіту қондырғыларының машинисі;
кептіру қондырғысының машинисі;
өндіріс құрал-жабдықтарын жөндеумен үнемі айналысатын кокс-химиялық өндіріс жабдықтары монтажшысы;
кокс-химиялық жабдықтарды жөндеумен айналысатын технологиялық құбыр өткізгіш монтажшысы;
отқа төтеп беруші;
кокс сұрыптау операторы;
кокс-химиялық агрегаттарды жөндеумен айналысатын ағаш шебері;
химиялық өндіріс механизмдерінде жұмыс істейтін жұмысшы;
химиялық өнімдерді қуюшы;
сепараторшы;
скрубберші-сорғызуышы;
ағызуышы-құйып таратушы;
майлаушы;
кокс сұрыптаушы;
транспортерші;
көмір, кокс және химиялық өнімдерді тасымалдаумен айналысатын тасымалдаушы;
кокс өндірісімен айналысатын металлургиялық өндіріс қалдықтарын жинаушы;
химиялық өнімдерді буып-түюмен және тиеумен айналысатын қаттаушы-буып түюші;
сұзгіші;

флотаторшы;
центрифугашы;
бункерлерді тазалаумен айналысатын тазалаушы;
шикіңрамшы;
шламшы;
жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электрослесарь.

Қызметшілер:

Бөлімшениң, ауысымның, участекің қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);
электрик;
энергетик (учаске, цех).

6-тарау. Динас бүйымдарының өндірісі

25. Тозаң құрамында 2 % және одан да көп кристалданған қос totықты кремний (бос) болатын кен қазбаларын ұнтақтаумен, ұсақтаумен және диірменге артумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмысшылар.

7-тарау. Темірді тікелей қалпына келтіру және қара металл ұнтақтары өндірісі

26. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
барлық атаудағы аппаратшы;
қоспалашы жүгірткісін жүгіртуші;
шахта пешінің су тартушысы;
шахта пешінің газшысы;
газшы;
шахта пешінің көрікшісі;
гүрсілдетуші;
уактаушы;
шикіңрам тиеуші;
вагон-таразы машинисі;
уату-тарту-сұрыптау механизмдерінің машинисі;
конвейер машинисі;
кран машинисі (краншы);
диірмен машинисі;
кесектегіш машинисі;
скипті көтергіш машинисі;
араластыргыш барабан машинисі;

күйдіруші;
отқа төтеп беруші;
темір тотықтарын қалпына келтіретін пешші;
темір ұнтақтарын күйдіретін пешші;
темірді тікелей қалпына келтіру пешінің болат қорытушысының көмекшісі;
сепараторшы;
скипші;
темірді тікелей қалпына келтіру пешінің болат қорытушысы;
кептіруші;
тасымалдаушы;
ұнтақты буып-түюмен айналысатын буып-түюші;
тазалаушы;
шикіңрамшы.

Қызметшілер:

Ауысымның, учаскелердің қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);
механик;
электрик;
энергетик (учаске, цех).

4-бөлім. Металлургия өндірісі (түсті металдар)

1-тарау. Шикізат және шикіңрам дайындау. Мыс-күкірт зауыттары мен фабрикаларында брикеттеу

27. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
кесектерді булаумен айналысатын автоклавшы;
кесек қоспасын дайындаудын аппаратшы;
бункерші;
шикізат түсірумен айналысатын жүк түсіруші;
мөлшерлеуші;
уатушы;
шикіңрамды тиеші;
ыстық жұмыс учаскелерінде істейтін түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;
брикет пресінің машинисі;
кран машинисі (краншы);
дірмен машинисі;
қайта тиеші машинисі;

елеу қондырғысының машинисі;
тельфер машинисі;
экскаватор машинисі;
сынама алушы;
реагент ерітуші;
сепараторшы;
шикізаттарды қайта түсірумен айналысатын ілмектеуші;
брикет түсіруші;
транспортерші;
шикіұрамшы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участеклердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);
технолог;
электрик;
электромеханик;
энергетик (учаске).

2-тaraу. Күйдіру және қақтау

28. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

аппаратшы-гидрометаллург;
бункерші;
мөлшерлеуші;
уатушы;
ыстық жұмыста істейтін шикіұрам тиеуші;
ыстық жұмыста істейтін күйдіру пештерінің тиеп-түсірушісі;
ыстық жұмыстарда істейтін түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;
қазандық машинисі (от жағушы);
күйдіру бөлімшесінің газ үрлеу машинасының машинисі;
ыстық жұмыс участеклерінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);
күйікті ұнтақтауда жұмыс істейтін диірмен машинисі;
коректендіру машинисі;
ыстық жұмыс участеклерінде жұмыс істейтін тельфер машинисі;
монтажшы;
күйдіруші;
ыстық жұмыстарда істейтін отқа төтеп беруші;
вельц-пешіндегі пешші;

никель ұнтағын қалпына келтіруші пешші;
сынама алушы;
жұмыс істеп тұрған өндіріс участеклерінде (жұмыс орындарында) орнатылған
жабдықтарды жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтерінің жұмысшысы;
майлаушы;
ыстық жұмыс участеклерінде жұмыс істейтін ілмектеуші;
транспортерші;
ыстық жұмыстарда істейтін және элеваторларға қызмет көрсететін тасымалдаушы;
бүркүші;
шикіұрамшы.

Қызметшілер:
Бөлімшелердің, участеклердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық
етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);
механик;
технолог;
электрик;
электромеханик;
энергетик (учаске).

3-тaraу. Шикіұрамды және өнеркәсіп өнімдерін күйежентектеу

29. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
агломератшы;
ыстық агломератты түсіруші;
агломерация және күйдірудегі көрікші;
гүрсілдетуші;
гүрсілдетуші – көсеуші;
ыстық қайтарымды мөлшерлеуші;
уатушы;
шикіұрамды тиеуші;
түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;
ыстық жұмыс участеклерінде жұмыс істейтін қран машинисі (краншы);
диірмен машинисі;
коректендіргіш машинисі;
ыстық жұмыс участеклерінде жұмыс істейтін тельфер машинисі;
эксаустер машинисі;
күйдіруші;
қайтарма шламдарды өндеуші;

қыздырушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекелерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтерінің жұмысшысы;

араластырушы;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін ілмектеуші;

ыстық агломератты қайтарумен айналысатын транспортершы;

қож және айналым материалдарын тазалаушы;

бұркуші;

агломератты шикізурамдаумен айналысатын шикізурамшы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);

учаске механигі;

технолог;

электрик;

электромеханик;

энергетик (учаске).

4-тaraу. Шикізурамды және өнеркәсіп өнімдерін кептіру

30. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

бункерші;

тиеуші;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін түсті металлургияны бақылаушы;

технология пештерінің от жағушысы;

ыстық жұмыс участекелерінде істейтін тельфер машинисі;

сынама алушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекелерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтерінің жұмысшысы;

кептіруші;

тасымалдаушы;

бұркуші;

шикізурамшы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде;

шебер (аға);

механик;

технолог;
электрик;
электромеханик;
энергетик (учаске).

5-тaraу. Балқыту және электротермиялық тәсілдермен металл алу

31. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

бункерші;

жүк тиегіш жүргізуші;

цех ішінде жұмыс істейтін электр және қол арба жүргізуші;

ыстық агломератты түсіруші;

ыстық шлакты шығарумен айналысатын үйінділердегі түсіруші;

қабықтарды, файнштейнді, штейнді, айналымды және қалдықтарын уақтаумен айналысатын уатушы;

уатушы;

шикіқұрамды тиеуші;

конвертерші;

тұсті металлургия өнімін бақылаушы;

технологиялық пештерінің от жағушысы;

кесек нығыздағыш машинисі;

ыстық жұмыс участекелеріндегі кран машинисі (краншы);

цехтардағы қоректендіргіш машинисі;

таратып құю машинасының машинисі;

скип көтергіш машинисі;

металлургиялық цехтың электровоз машинисі;

пештерде жұмыс істейтін санитариялық-техникалық жабдықтардың монтажшысы;

ыстық жұмыста істейтін отқа төтеп беруші;

балқытушы;

ыстық жұмыста істейтін сынама алушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекелерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтерінің жұмысшысы;

тұсті металл мен құйманы құюшы;

электродты реттеуші;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін ілмектеуші;

транспортерші;

ыстық металл тасумен айналысатын тасымалдаушы;

шикіқұрам тасымалдаумен айналысатын тасымалдаушы;

ыстық шлакты шығарумен айналысатын шлак пен айналым материалдарын жинаушы;

кремний тазалаумен айналысатын өнім тазалаушы;

шөміш тазалаумен айналысатын тазалаушы;

шикіұрамшы;

шлактаушы;

электр пештері мен тұндырғыштарда істейтін электродшы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);

механик;

технолог;

электрик;

электромеханик;

энергетик (учаске).

6-тарау. Металдарды рафинадтау

32. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

бункерші;

уатушы;

шикіұрамшы тиеуші;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін түсті металлургия өнімін бақылаушы;

технология пешінің от жағушысы;

ыстық жұмыс участекесінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);

диірмен машинисі;

ыстық жұмыс участекесінде жұмыс істейтін тельфер машинисі;

күйдіруші;

балқытушы;

сынама алушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекелерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтерінің жұмысшысы;

түсті металдар мен құймаларды таратып құюшы;

ыстық жұмыс участекесінде жұмыс істейтін ілмектеуші;

транспортерші;

металды жеткізумен айналысатын тасымалдаушы;

бұркуші;

шлактаушы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);

ыстық жұмыс участекесіндегі бақылау шебері;

жабдықты жөндеу шебері;

механик;

технолог.

7-тарау. Гидрометаллургия, сілтісіздендіру, кадмий және купорос алу

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

автоклавшы;

жасанды шеелит әзірлеуші аппаратшы;

кристалдау аппаратшысы;

агитаторлар мен қоюлатқыштарда, перколяцияда, тұндыру мен сұзуде жұмыс істейтін аппаратшы-гидрометаллург;

арматурашы;

винипластшы;

мөлшерлеуші;

шикіңрам тиеуші;

сілті тиеуші;

қышқылмен қаптаушы-гуммирлеуші;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін түсті металлургия өнімін бақылаушы;

химиялық талдау зертханашысы;

брикеттеу пресінің машинисі;

кран машинисі (краншы);

құрғақ ұсақтаумен айналысатын диәрмен машинисі;

сорғы қондырғысының машинисі;

күйдіруші;

қайталама шламды өндеуші;

отқа төтеп беруші;

мырыш купоросын алушы пешші;

балқытушы;

сынама алушы;

қышқылдарды, тұздар мен сілтілерді мөлшерлеуде жұмыс істейтін жұмысшы;

аппаратура жөндеумен айналысатын жұмысшы;

репульпаторшы;

қышқылдарды, сілтілер мен тұздарды тасымалдаумен айналысатын тасымалдаушы;

таратып салумен айналысатын буып-туюші;
сұзгіші;
хлораторшы;
цементаторшы;
центрифугалаушы;
шикіқұрамшы;
шламдаушы;
су ерітінділерін электролиздеуші.

қызметшілер:

бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);
механик;
технолог;
электрик;
электромеханик;
энергетик (учаске).

8-тaraу. Көміртекті материалдар, массалар және олардан жасалатын бүйімдар өндірісі

34. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

араластырғыш айналымдардың жұмысшысы;
жұк тиегіш жүргізуші;

газшы;

шикізат пен дайын өнімдерді тиесімен айналысатын жұк тиесі;

мөлшерлеуші;

уатушы;

күйдіру және графиттеу пештерін тиесінше-түсіруші;

анод қуюшы;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін түсті металлургия өнімін бақылаушы;
күйдіруде, қыздырудада және графиттеуде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);
диірмен машинисі;

сорап қондырғысының машинисі;

елеу жабдығының машинисі;

күйдіруші, қыздырушы, және графиттеуші тельфер машинисі;

күйдіруші;

ыстықтай жөндеумен айналысатын отқа төтеп беруші;

тозаң, газ ұсташы жабдықтарға қызмет көрсетуші оператор;

басқару пультінің операторы;

жентек балқытушы;
электрод өнімдерін престеуші;
қыздыруда, күйдіруде және графиттеуде жұмыс істейтін сынама алушы;
қыздырушы;
сіңіруші;
электрод өнімдерінің слесарі;
араластырушы;
сұрыптаушы;
электрод өнімдерін механикалық өндірілу жөніндегі станокшы;
стендтеуші;
қыздыруда, күйдіруде және графиттеуде жұмыс істейтін ілмектеуші;
тасымалдаушы;
электрод массаларын қалыптаушы;
пеш жанындағы бұркуші;
электрод массаларының хлораторшысы;
өнім тазалаушы;
аппаратуралардың ішкі құрылышын тазалаумен айналысатын тазалаушы;
шикіқұрамшы;
электротарды штабельдеуші.
қызметшілер:
бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық
етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:
шебер (ага);
механик;
технолог;
электрик;
электромеханик;
энергетик (учаске).

9-тарау. Жербалшық өндірісі

35. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

агломератшы;
карбонизациялау аппаратшысы;
жылу тасығыштарды қыздыратын аппаратшы;
автоклавтар мен агитаторларда, сыныптамаларда, декомпозерлерде, сұзгіде, пульпа
әзірлеуде, каустификаторларда жұмыс істейтін аппаратшы-гидрометаллург;
алюминат ерітіндісін буландыруда, диффузиялауда, карбонизациялауда жұмыс
істейтін аппаратшы-гидрометаллург;

арматурашы;
бункерші;
ыстық агломерат түсіруші;
гұрсладетуші;
цемент, сода, каустик және жер сазын тиейтін жүк тиеуші;
мөлшерлеуші;
уатуши;
шикізат тиеуші;
ыстық участекерде жұмыс істейтін түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;
технологиялық пештің от жағушысы;
қран машинисі (краншы);
диірмен машинисі;
сорғы қондырғысының машинисі;
қайтадан жүк тиегіш машинисі;
коректендіргіш машинисі;
скипті көтергіш машинисі;
эксаустер машинисі;
куйдіруші;
ыстықтай жөндеумен айналысатын отқа төтеп беруші;
тозаң, газ ұстаушы қондырғыға қызмет көрсететін оператор;
сынама алушы;
қыздырушы;
репульпаторшы;
сепараторшы;
транспортерші;
сұзгіші;
флотаторшы;
бұркыші;
центрифугалаушы;
аппаратура тазалауден айналысатын тазалаушы;
шикізатшы;
шламдаушы.
Қызметшілер:
Бөлімшелердің, участекердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық
етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:
шебер (ага);
механик;
электрик;
энергетик (учаске, цех).

10-тарау. Металл балқымасынан металды электролит тәсілімен алу

36. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

алюминий өндірісіндегі анодшы;

қорғасын шандарын қайта өндеудегі аппаратшы-гидрометаллург;

тиегіш жүргізуші;

балқытылған металл, фторлы тұздар, құмсаз және хлорлау өнімдерін тасымалдаумен айналысатын электр және автоарба жүргізуші;

металды ағызып-қуюшы;

шикіқұрам, құмсаз, фторлы тұздар мен анод массаларын тиесірумен айналысатын жүк тасушы;

электролитті ұсақтаумен айналысатын уақтаушы;

анод қуюшы;

катодшы;

алюминий өндірісінде жұмыс істейтін түсті metallurgия өнімін бақылаушы;

түсті металл қуюшы;

хлорды қайта айдаумен айналысатын компрессор қондырғысының машинисі;

ыстық жұмыс участекерінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);

диірмен машинисі;

қайта жүк тиегіш машинисі;

пневмокөлік машинисі;

таратып қую машинасының машинисі;

ыстық жұмыс участекерінде жұмыс істейтін тельфер машинисі;

электролиздерге қызмет көрсететін қадалық кран машинисі;

ванна жөндеудегі монтажшы;

металлургия жабдықтарын жөндеумен тұрақты айналысатын metallurgия зауыты жабдықтарының монтажшысы;

балқытушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жұмысшы;

түсті металдар мен құймаларды таратып қуюшы;

қайшымен және пресспен металл кесуші;

арамен, қол арамен және станокта кесуші;

металлургия өндірісінің қалдықтарын тиеттін және қоймаға қоятын ілмектеуші;

ыстық жұмыс участекерінде жұмыс істейтін ілмектеуші;

ыстық металды жеткізумен айналысатын тракторшы;

тасымалдаушы;

электрод массаларын қалыптаушы;

ванна жөндеудегі футерші-шамотшы;
хлораторшы;
хлор өткізуши;
шикіңрамшы;
электролит ванналарын шламдаушы;
балқытылған тұздарды электролиздеуші;
кезекші және жабдықты жөндеу жөніндегі электрослесарь (слесарь);
электрослесарь-түйістіруші.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);
механик;
технолог;
электрик;
электромеханик;
энергетик (учаске, цех).

11-тарау. Фтор қышқылды және оның тұздары өндірісі

37. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
абсорбция аппаратшысы;
тұз өндірісі аппаратшысы;
пісіру аппаратшысы;
буландыру аппаратшысы;
мөлшерлегіш аппаратшы;
дымқыл сыныптама аппаратшысы;
бейтараптандыру аппаратшысы;
тұндыру аппаратшысы;
газ тазалау аппаратшысы;
куқірт қышқылды құмсаз әзірлеуші аппаратшы;
жіктең бөлуші аппаратшы;
кептіру аппаратшысы;
сұзгіден өткізу аппаратшысы;
центрифугалау аппаратшысы;
аппаратшы-гидрометаллург;
бакалетші (сіндіруші);
бункерші;
күйік тасымалындағы электр-автоарба жүргізушісі;

ұйіндідегі түсіруші;
қорғаныс қабаты цехтарындағыдан басқа металл бұйымдарын гуммирлеуші;
реагент мөлшерлеуші;
уатушы;
пешті тиеп-түсіруші;
тиеп-түсіруші;
қышқылға төзімдеуші-винипластшы;
қышқылға төзімдеуші-гуммирлеуші;
түсті металлургия өнімін бақылаушы;
технологиялық пештің от жағушысы;
химиялық талдау зертханашысы;
таңба басушы;
қазандық машинисі (от жағушы);
желдету және аспирация қондырғыларының машинисі;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);
диірмен машинисі;
сорғы қондырғысының машинисі;
күйдіруші;
отқа төтеп беруші;
тозаң, газ ұстаушы қондырғылардың операторы;
дәнекерлеуші;
престеуші;
аспапшы;
сынама алушы;
жұмыс істеп тұрған өндіріс участкеріндегі (жұмыс орындарындағы) қондырғы жабдықтарын жөндеумен айналысатын жұмысшы;
репульпаторшы;
бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматиканы, олар орнатылған жерлерде (жұмыс орында) тікелей қызмет көрсетумен және жөндеумен айналысатын бақылау-өлшеу аспаптары және автоматика жөніндегі слесарь;
қышқыл таратып қуюмен айналысатын қуюшы-таратып қуюшы;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін ілмектеуші;
транспортерші;
тасымалдаушы;
қышқыл мен фторлы тұздарды жабумен айналысатын буып-түюші;
флотаторшы;
негізгі жабдықтар және газжүргіштерді тазалаумен айналысатын тазалаушы.
Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметтің бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

- шебер (ага);
- механик;
- электрик;
- энергетик (учаске, цех).

12-тарау. Тұздар мен сілті ерітінділерінде металды электролит тәсілімен алу

38. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

гипохлорит әзірлеумен айналысатын химиялық ерітінділер әзірлеу аппаратшысы;

электролитті әзірлеу аппаратшысы;

кептіру аппаратшысы;

құқірт қышқылы ерітінділерін дайындаумен және электролитикалық фольганы өндіру кезінде тоқсауылдау арқылы өндірістік бөлімді тазалаумен айналысатын аппаратшы-гидрометаллург;

катодшы;

қышқылға төзімдегуші-гуммирлеуші;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;

тиеу механизмдерінің машинисі;

кран машинисі (краншы);

диірмен машинисі;

сорғы қондырғысының машинисі;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін тельфер машинисі;

матрица жаймаларын өндеуші;

балқытушы;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін сынама алушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекелерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жөндеу қызметтерінің жұмысшысы;

ванналарды жөндеумен айналысатын жұмысшы;

түсті металл мен құйманы таратып құюшы;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін ілмектеуші;

катодты және анодты металл, шикізат, күл тиелген вагонеткаларды жеткізуде жұмыс істейтін тасымалдаушы;

сұзгіші;

ванна жөндеудегі футерші-шамотшы;

цементаторшы;

катод тазалаумен айналысатын өнім тазалаушы;

шикізат пен скрап жуумен айналысатын электролит ванналарын шламдаушы; су ертінділерін электролиздеуші;

анодтар мен катодтарды дайындаумен айналысатын қолмен пісіретін электр дәнекерлеуші;

электрослесарь-түйістіруші.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

- шебер (ага);
- учаске механигі;
- технолог;
- электрик;
- электромеханик;
- энергетик (учаске, цех).

13-тарау. Тұсті металл ұнтақтары өндірісі

39. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

- металл ұнтақтары өндірісіндегі аппаратшы;
- мырыш ұнтақтары өндірісіндегі газогенераторшы;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін тұсті металлургия өнімдерін бақылаушы;

- мырыш тозаңы өндірісіндегі пешиші;
- сынама алушы;
- ұнтақ өнімдерімен айналысатын буып-туюші;

металлургиялық тәсілмен алынған тозандарды буып-түюмен айналысатын буып-туюші;

- карборунды бұйымдарды әзірлеудегі отқа төзімді бұйымдарды қалыптаушы;
- құймаларды фрезерлеуші;
- су ертінділерін электролиздеуші.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

- шебер (ага);
- механик;
- электрик;
- электромеханик;
- энергетик (учаске, цех).

14-тарау. Анодтар мен вайербарстар алу

40. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

шикікұрам тиеуші;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін түсті metallurgia өнімдерін бақылаушы;

түсті металл құюшы;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);

таратып қую машинасының машинисі;

балқытушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участекелерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жұмысшы;

түсті металл мен қорытпаларды таратып құюшы;

құймақалыпты майлаумен айналысатын майлаушы;

мыс пен шлакты іріктеумен айналысатын сұрыптаушы;

өнімді тазалаушы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);

механик;

технолог;

электрик;

электромеханик;

учаске энергетигі.

15-тарау. Тозаң тұту және газ тазалау

41. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

газогенераторшы;

ыстық жұмыс участекелерінде жұмыс істейтін түсті metallurgia өнімдерін бақылаушы;

желдеткіш аспирациялық қондырғы машинисі;

қайта жүк тиегіштер машинисі;

экскаустер машинисі;

тозаң тұту қондырғысына қызмет көрсету операторы;

сынама алушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участеклерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жұмысшы;

пневмокөлікке қызмет көрсетумен айналысатын транспортерші;

металлургиялық тәсілмен алынған тозаңды буып-түюмен айналысатын буып-түюші ;

тозаң тұту қондырғыларын, пештерді, газ қалдықтары мен оттықтарды тазалаумен айналысатын тазалаушы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участеклердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);

механик;

технолог;

электрик;

электромеханик;

учаске энергетигі.

16-тaraу. Шламды қайта өндеу

42. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

титан және сирек кездесетін металл өндірісіндегі аппаратшы;

сілтілеу аппаратшысы;

еріту аппаратшысы;

сілтілеумен айналысатын аппаратшы-гидрометаллург;

күйдіруші;

балқытушы;

жұмыс істеп тұрған өндіріс участеклерінде (жұмыс орындарында) орнатылған жабдықтарды жөндеумен айналысатын жұмысшы;

тұсті металл мен қорытпаны таратып құюшы;

кептіруші;

шикіқұрам, металл және концентрат тасымалдаумен айналысатын тасымалдаушы;

сұзгіші;

шикіқұрамшы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участеклердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага).

17-тaraу. Көмір тозаңын әзірлеу

43. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

уатушы;

ыстық жұмыс участекерінде жұмыс істейтін түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;

диірмен машинисі;

коректендіргіш машинисі;

скрепер машинисі (скреперші);

эксаустер машинисі;

тозаң-газ тұту қондырғыларына қызмет көрсетумен айналысатын операторы;

сынама алушы;

майлаушы;

транспортерші;

аппаратура тазалауден айналысатын тазалаушы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);

механик.

18-тарау. Сирек кездесетін металдарды, кальцийді, магнийді, титанды және танталды металлургиялық және химия-металлургиялық тәсілмен алу

44. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

шикіқұрамды күйежентектеумен айналысатын агломератшы;

барлық атаудағы аппаратшы;

тиегіш жүргізуіші;

электр және автоарбаны жүргізуіші;

титан губкасын қафушы;

мөлшерлеуші;

тиеп-түсіруші;

ыстық жұмыс участекерінде жұмыс істейтін түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;

технологиялық пештің от жағушысы;

брикет пресінің машинисі;

аяу бөлу қондырғысының машинисі;

компрессорлық қондырғының машинисі;

ыстық жұмыс участекерінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);

диірмен машинисі;
елеу қондырғысының машинисі;
ыстық уескеде жұмыс істейтін тельфер машинисі;
пешті жөндеу жұмысындағы монтажшы;
реакциялық аппараттардың монтажшысы;
ыстық жұмыста жұмыс істейтін отқа төтеп беруші;
эпитаксиальдық құрылымдар өндірісінен басқа жартылай өткізгіш материалдарды жетілдірумен айналысатын прецизиондық кесу операторы;
иодиодты рафинадтау пешшісі;
титан және сирек кездесетін металдарды қалпына келтірудегі және дистиляциялаудағы пешші;
термиялық әдіспен қалпына келтіретін пешші;
титан құрамды және сирек топырақты материалды өңдеу жөніндегі пешші;
үш қышқылды сүрме өндірісі пешшісі;
барий электролитін балқытушы;
электронды сәулемен балқытудағы балқытушы;
балқытушы;
эпитаксиальдық құрылымдар өндірісінен басқа жартылай өткізгіш материалдарды қоспалаумен айналысатын жартылай өткізгіш материалдардың шикіқұрамын дайындаушы;
сынама алушы;
қыздырушы;
титан губкасын бөлүші;
слесарь-жөндеуші;
қатты қорытпа бұйымдарын біріктіруші;
ыстық жұмыс участкеріндегі ілмектеуші;
кептіруші;
тасымалдаушы;
буып-түюші;
сұзгіші;
бұркуші;
хлораторшы;
центрифугалаушы;
шикіқұрамшы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участкердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:
шебер (ага);
механик;

технолог;
электрик;
электромеханик;
электр жабдықтарын жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер;
электр газбен дәнекерлеуші;
қолмен дәнекерлейтін электр дәнекерлеуші;
учаске энергетигі.

19-тарау. Тұсті және бағалы металдарды өндөу және қайта өндөу

45. Балқыту өндірісіндегі жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмышшылар:
құйма майларын қайнатушы;
электр және автоарба жүргізуши;
металл қуюшы;
шойынқалыпшы-құрастыруши;

ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін тұсті металлургия өнімдерін бақылаушы;

тұсті металл қуюшы;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);
кварц пен магнезитті ұсақтаумен айналысатын диірмен машинисі;
шлак пен сорларды елеумен айналысатын елегіш қондырғы машинисі;
пеш жөндеу монтажшысы;
санитариялық-техникалық жабдық монтажшысы;
ыстық жұмыста істейтін отқа төтеп беруші;
балқытушы;
металл сынықтары мен қалдықтарын престеуші;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін сынама алушы;
тұсті металдар мен қорытпаларды қуюшы;
ыстық метал кесумен айналысатын металды қайшымен және пресспен кесуші;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін ілмектеуші;
қолмен қалыптайтын қалыптаушы;
ыстық құймақалыптарды өндеумен айналысатын құймақалып фрезерлеуші;
ыстық құймақалыптарды өндеумен айналысатын тұсті металл жонушы;
пештің айналасындағы шикізатшы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участкердердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:
шебер (аға);

механик;
электрик;
энергетик (учаске, цех).

46. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында азотқышқылды күміс, аффинаж өндірісінде, химиялық таза қымбат металдарды алу және оларды өндеуде жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
қымбат металл өндірісі аппаратшысы;
қатты қорытпа мен баяу балқитын металл өндірісіндегі аппаратшы;
диірмен машинисі;
тозақ мен газды тосқауылдан ұстайтын қондырғы операторы;
түсті металды күйдіруші;
балқытушы;
азот қышқылды күміс және химиялық таза бағалы металдар өндірісіндегі жұмысшы;
;
кептіруші;
жоғарғы жиілікті ток қондырғысындағы термист;
шикікұрамшы;
су ерітіндісін электролиздеуші.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

механик.

47. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында мырыш шаңын және мырыш тотығын алуда жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
елеу қондырғыларының машинисі;
мырыш шаңын және мырыш тотығын ораумен айналысатын орап-салушы.
Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);
механик.

48. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында илектеу өндірісінде жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
сұық металл біліктеуші;
фольганы сырлаушы-каширлеуші;

ыстық жұмыс участкелерінде жұмыс істейтін түсті metallurgia өнімдерін бақылаушы;

технологиялық пештің от жағушысы;

кран машинисі (краншы);

түсті металды қыздыруушы;

илектерді реттеумен айналысатын технологиялық жабдық реттеушісі;

түсті металды күйдіруші;

бумаларды қайта ораушы;

бұйымдарды жалатушы;

қолмен түзетуші;

ыстық металды түзетумен айналысатын машина түзетушісі;

металл қалдықтары мен сынықтарын престеуші;

қорғасынды престеумен айналысатын гидропресс престеушісі;

сынама алушы;

ыстық металл илектеуші;

ыстық металл кесуші;

ыстық металды кесумен айналысатын қайши және престегі металл кесуші;

ыстық металды және қорғасынды кесумен айналысатын аралардағы, қол аралардағы және станоктардағы кесуші;

корғасынды кесумен айналысатын салқын металды кесуші;

ілмектеуші;

фольганы уыттаушы;

транспортерші;

бұркуші;

металл щеткасымен металл тазалаумен айналысатын өнім тазалаушы;

құрғақ ыспалаумен айналысатын ыспалаушы.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участкелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);

механик;

электрик;

энергетик (учаске, цех).

49. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында құбыр-пресс, пресс және созу өндірісінде жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

сым созушы;

ыстық созумен айналысатын түсті металл созушы;

ыстық құбырларды қақтаудағы қаттаушы;

ыстық жұмыс участкелерінде жұмыс істейтін түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;

технологиялық пештің от жағушысы;

кран машинисі (краншы);

түсті металды қыздыруши;

сүкі штампылау жабдықтарын реттеуші;

ультрадыбысты қондырғы операторы;

түсті металл күйдіруші;

алмастар мен аса қатты материалдар талшықтарын ажарлаушы;

гидропрестегі пресші;

сынама алушы;

пішіндеуші;

ілмектеуші;

ыстық илектеудегі құбыр илектеуші;

бұркуші;

түсті металл шабраушы;

алмастар мен аса қатты материалдарды ыспалаушы;

матрица мен жоғары бөліктердегі ыспалаудағы ыспалаушы;

эмульсия пісіруші.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участкелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);

механик;

электрик;

энергетик (учаске, цех).

50. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында мырышты жылтыратумен айналысатын жұмыскерлер:

шебер (аға);

табақтар мен таспаларды жылтыратушы;

мырышты сүргілеумен айналысатын сүргілеуші;

салушы-ораушы;

ажарлаушы.

20-тарау. Қатты қорытпалар мен баяу балқитын металдар өндірісі

51. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

ұнтақтақтаумен және елеумен айналысатын металл ұнтақ өндірісіндегі аппаратшы;

вольфрам, кобальт, хром, молибден, никель және күкіртті натрий тұздарының өндірісінде жұмыс істейтін қатты қорытпалар мен баяу балқитын металдар өндірісіндегі аппаратшы;

жасанды шеелит әзірлеуші аппаратшы;

карбидизациялау аппаратшысы;

қоспалар және ерітінділерді дайындаудағы аппаратшы;

молибден қалдықтарын тотықтандырудадағы аппаратшы;

айыру аппаратшысы;

қалпына келтіру пештерінің аппаратшысы;

электролиз аппаратшысы;

вольфрам, кобальт, хром, молибден, никель және күкіртті натрий тұздарының өндірісімен айналысатын аппаратшы-гидрометаллург;

шпур бұргылаушы;

сұық металл біліктеуші;

жарушы;

ыстық созумен (қатты созу) айналысатын тұсті металдарды созушы;

мөлшерлеуші;

уатушы;

ыстық жұмыс участкеде жұмыс істейтін тұсті металлургия өнімдерінің бақылаушысы;

ротация машинасындағы ұста-штампилаушы;

ыстық жұмыс участкеде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);

диірмен машинисі;

елеу қондырысының машинисі;

күйдіруші;

қатты қорытпа бұйымдарын өндеуші;

электронды-сәулелі балқыма балқытушы;

балқытушы;

алмастар мен аса қатты материал талшықтарын ажарлатушы;

қатты қорытпаны престеуші;

сынама алушы;

қыздырушы;

ыстық металды илектеуші;

сіңіруші;

механикалық елеуіштерде ұнтақтарды елеуші;

баяу балқитын металл бұйымдарын дәнекерлеуші;

қатты қорытпаларды бұйымдарды жымдастырушы;

дайын бұйымдарды кептіретін кептіруші;

ұнтақтар мен қоспаларды кептіруші;

машинамен қалып жасайтын қалыпшы;
қолмен қалып жасайтын қалыпшы;
центрифугалаушы;
шикіңрамдаушы;
алмастар мен аса қатты материалдарды ажарлаушы;
қатты қорытпалар мен баяу балқитын металдарды ажарлаушы;
штампалаушы;
су ерітінділерін электролиздеуші;
балқытылған тұздарды электролиздеуші.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участеклердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);
механик;
электрик;
энергетик (учаске, цех).

21-тaraу. Сынап, қарапайым күкірт, ксантогенат, күшәла, хром тұздары, күкіртті натрий, аммоний молибдаты, сталинит, олардың қоспалары өндірісі. Алтын, күміс, платина, платина тобындағы металдар аффинажы, сондай-ақ бағалы металдар өндірісі

52. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
бағалы металдар өндірісіндегі аппаратшы;
жарушы;
оқшаулаушы-ұлдірлеуші;
түсті металлургия өнімдерін бақылаушы;
матрициалық табақтарды өндеуші;
балқытушы;
көмекші жұмысшы;

сынамалық, талдау, спектралдық, зерттеу, бақылау-өлшеу және басқа зертханалардағы қызметкер;

тұрмыстық комбинаттар, үй-жайлар, жуыну бөлмесінің жұмысшысы;
арнайы киімдерді қабылдаудағы, кептірудегі, жуудағы және жөндеудегі жұмысшы;
технологиялық процестерде және жабдықтарды жөндеуде жұмыс істейтін жұмысшы;

өндірістік ерітінділер мен ағынды суларды өндеумен, шикізатты, қышқылдарды, жартылай дайын өнімдерді, дайын өнімдерді тасымалдаумен, шикізатты, қышқылдарды, жартылай өнімдер мен дайын өнімдерді орап салумен айналысатын жұмысшы;

көрсетілген өндірістерде қызмет көрсетумен айналысатын жұмысшы;
шикізат, жартылай дайын өнімдер, дайын өнімдер мен қалдықтарды сынамалау
және өндеумен, әперу және қабылдаумен айналысатын жұмысшы;
техникалық көміртегі өндірісінде жұмыс істейтін жұмысшы;
өнімді тазалаушы;
су ерітінділерін электролиздеуші.

Кызметшілер:
Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық
етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:
шебер (аға);
механик;
электрик;
энергетик (учаске, цех).

22-тaraу. Жұмыс аймағының ауасында қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттар болған кезде ұнтақ металлургиясы әдісімен бұйымдар өндіре

53. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
катодшы;
конвертерші;
елеу қондырғыларының машинисі;
ұста-пресс жабдықтарын баптаушы;
электр машиналарды ораушы;
қорғасынды дәнекерлеуші (қорғасын дәнекерлеуші);
темір ұнтақтарды күйдіру пешшісі;
барлық атаулардағы престеуші;
сіңіруші;
ұнтақтарды елеуші;
араластырушы;
жымдастырушы;
транспортерші;
шикікұрамдаушы.
Кызметшілер:
Бөлімшелердің, участекелердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық
етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:
жабдықты жөндеу жөніндегі шебер (аға);
механик;
байыту технологі.

5-бөлім. Металл өндеу

1-тaraу. Құю өндірісі

54. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

арматурашы;

шойын балқытушы;

ыстық илек орнағының біліктеушісі;

құю майларын қайнатушы;

шикіұрам ауласындағы жарушы;

автомобиль жүргізушісі, оның ішінде арнайы (өрт сөндіретіннен басқа);

сұйық металды тасымалдайтын жүк тиегішті жүргізуші;

құюшы;

резеңке қоспаларды ыстықтай вулканизациялайтын вулканизаторшы;

құйманы түсіруші;

газ шаруашылығымен айналысатын газшы;

прибыльдер мен летниктерді ыстық құйінде кесу жұмыстарын орындаітын газ кесуші;

гальваншы;

шахта пештерінің көрікшісі;

доломитті ұсақтаумен және құйдірумен айналысатын уатушы;

шойын балқытқышта және пештерде шикіұрам құлатушы;

металл мен қорытпаларды машиналарда қысым астында құятын құюшы;

металл құюшы;

қайрақшы;

жер өндеуші;

құйылған каркастарды әзірлейтін каркас дайындаушы;

шөмішші;

шойын қалып жинаушы-құрастырушы;

балқыту участесінде металды құю (бөліп құю), құйманы шабу және қағумен айналысатын құю өндірісін бақылаушы;

қара металдар өндірісін бақылаушы;

коперші;

балқыту пештерінің жанындағы технологиялық пештердің от жағушысы;

ортадан тепкіш машиналарда ортадан тепкіш-вакуумдік және вакуумдік құюмен айналысатын құюшы;

металл және қорытпа құюшы;

қысыммен құю машиналарындағы құюшы;

ыстық тәсілмен қалайлаушы;

май қайнатуши;
құлату машинасының машинисі;
шикіңрам ауласында шабу және тазалау, қалыптау, өзектеу, жер дайындау бөлімшелерінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);
ыстық учаскелерде жұмыс істейтін кран машинисі;
магнезитті ұнтақтаумен айналысатын диірмен машинисі;
миксерші;
балқытылатын үлгілерді үлгілеуші;
қара майды жағумен, себумен және кептірумен айналысатын эпоксид қара майын үлгілеу жөніндегі үлгіші;
балқыту пештерінің жанындағы санитариялық-техникалық жабдықтардың монтажшысы;
стопорларды теруші;
металды қыздырушы;
егеуші;
құйылған құю машиналардың автоматтық ағын желілерін және машиналарда қысым астында қысым-қалыптарын реттеумен айналысатын құю машиналарының реттеушісі;
күйдіруші;
шөміштерді майлаушы;
металл бетіндегі ақауларды өндеуші;
шабушы;
шөміштер мен пештерді ыстық қүйінде жөндейтін отқа төтеп беруші;
автоматтар және автомат желілерінде операторшы-қуюшы;
фасонды құймаларды егеуші;
металл күкірт ұнтағымен қалыптарды тозандатушы;
балауыз, головакс балқытушы;
металдар мен қорытпаларды балқытушы;
формдарға қызмет көрсететін балқытушы;
болат құю арналарын дайындаушы;
металды отырғызу羞;
құм елеуші;
сынауда сынама қондырғыларында авиациялық қозғалтқыштарды және табиғи құбырларды сынайтын қызметкер;
нысандарға фторлы тұнбалар буркумен айналысатын жұмысшы;
прецизионды құйма жұмысшысы;
шикіңрам ауласында металды бөлетін жұмысшы;
шикіңрамды тасымалдаумен айналысатын жұмысшы;
болат құюшы;

қалып құрастырушы;
фторлы тұнбалар құрастырушы;
вакуумды пештердің болат қорытушысы және оның көмекшісі;
пештен тыс болатты өндеу қондырғысының болат қорытушысы және оның көмекшісі;
электр пешінің болат қорытушы және оның көмекшісі;
машинамен қалыптаудың өзекшісі;
қолмен қалыптаудың өзекшісі;
шабу, қалыптау, өзектеу бөлімдерінде және қаққылау аландарындағы ілмектеуші;
опоктан жүктеді түсіретін ілмектеуші;
опоктан қалыптау материалдарын және өзектерді, қалыптарды кептіруші;
конвейерде ыстық топырақты тасымалдайтын транспортерші;
балқыту пештерінің қасында конвейерлерге қызмет көрсететін транспортерші;
шабу, қалыптау, өзектеу және қаққылау участкелерінде жұмыс істейтін қую өндірісінің тасымалдаушысы;
қую цехтарында жинаушы;
қалыптаушы;
бұркуші;
металдарды, құймаларды, бұйымдарды және бөлшектерді тазалаушы;
шикіқұрам аулаларында жұмыс істейтін шикіқұрамшы;
металды қатарлап үюші.
Қызметшілер:
қорғасын мырышты, қорғасын штамптарды және бұйымдарды дайындаумен және өндеумен айналысатын участке шебері (ага);
турбинасының айналым саны минутына 17 мың айналым және одан да көп және қуаты 800 ат күшіне тең үрлегіші бар газ турбиналық дизель-генераторларды және кеме мен тепловоз дизельдерін және турбореактивті кеме қозғалтқыштарын сынаумен айналысатын шебер;
қолмен қағып соғу шебері.

6-бөлім. Химия өндірісі

1-тaraу. Төменде аталған өндірістер мен жұмыстарда өнеркәсіптің химия және мұнай-химия салалары кәсіпорындарында жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер

55. Белсендірілген көмір; алюмогель; аэрогель; ал्डегидтер және олардың туындылары; аминдер, олардың қоспалары; аммиак (газ шикізатын қоса алғанда); белсендірілген пиролюзит; асбовенил; ақ күье, бром, оның қосындылары; ванадийлі және сурмелі қосындылар; алыну тәсіліне байланысты емес күкірт құймалары;

этиленнің галоидотуындылары, олардың полимерлері мен сополимерлері; гератоль; гопкалит; графит-коллидты дәрі-дәрмектер; гуанидиндер және оның туындылары; марганецтің қос totығы; детергенттер; диметилсульфат; дисульфуратор; дипроксид; ингибиторлар; ионауыспалы қарамайлар мен соларға арналған жартылай дайын өнімдер; йод, оның қоспалары; каустикалық сода; капролактама; камфоралар; кальций карбиді; карбюризаторлар; катализаторлар; кетондар, оның туындылары; коагулянт; креолин; органикалық еріткіштер қолданылатын лакбояу өнімдері; лактар мен олардың қосындылары; меркаптандар; металды натрий, калий, олардың қышқылдары; химиялық тәсілмен алынған металл ұнтақтары; минералдық және органикалық қышқылдар, олардың қосындылары, туындылары оның ішінде регенерациялар, денитрациялар және концентрациялар; минералдық тұздар; минералды тыңайтқыштар; миоросепараторлар ; несернәрлер; күшәла және оның тұздары; өнбейтін құрамдар және оның токсиндері; нитроқоспалар; некаль, тиокол, күшәла, апатито-нефелинді, күкіртті кендерді байыту; органикалық және органикалық емес реактивтер; totық және асқын totық, гидроасқын totықтар мен олардың қосындылары; этилен мен оның негізіндегі өнімдердің totықтары; органикалық майлы, хош істі және гетероциклды шикізат негізінде синтезделетін органикалық өнімдер, соның ішінде бояулар, дақтар мен лактарды синтездеу өнімдері; оссеин; мұнай көмірсутегі пиролизы; тазалау, компримируе, пирогаз бөліну, газ крекингі, табиғи газ; пластификаторлар; негізі бар пласмассалартар; фенолдар, крезолдар, ксиленолдар, резорциндер, фенол қосындылары, меламин, анилин, фурфурол, тионесернәрі, изоцианаттар, полиамидтер, полиуретандар, полиэфир қарамайы, жай және күрделі эфирлер целлюлозасы; үздіксіз және штапельды шыныталшықтары (жылу өткізбейтін шыныталшықтарын қоспағанда), сондай-ақ оның және шыныпластик өнімдері; полидиен; поливинилпирролидон; акрилды және метакрилды қышқылдар және олардың туындыларының полимерлері мен сополимерлері; қарапайым винил эфирінің полимерлері; полиэтилентерефтолатты, бутадиенді, полиизобутиленді, изопренді, латексті, үлдірлі және олардың басқа негіздегі материалдар; полифосфаттар; поликарбонат үлдірлері; поропластар; порофор; қысым материалдары; бензол, бензоил, нафталин, олардың гомолок туындылары; қарапайым, күрделі эфирлер; сынап аспаптары мен дәрі-дәрмектері; резенке, резенкетехникалық және дөңгелек цехтары; резенкеге арналған желім даярлау, шикізат дайындау, вулканизациялау, әзірлеу; жарық құрамдар; қорғасын, сынап, хром, олардың қышқылдары, қосындыларының өнімдері; селен, теллур, селенді, мысты, цинкті қосындылар; күкіртті көміртегі; силикогель; синтетикалық каучук; синтетикалық витаминдер (химия-фармацевтика саласы үшін).

56. Синтетикалық бояулар, дақтар, олардың ұнтағы, кептіру; синтетикалық қарамай, лактар; барий, титан қосындылары; спирттер, олардың туындылары; стирол, оның туындылары; полимерлер, сополимерлер; сульфокөмір; сцинтиляциялық материалдар; жылусезгіш бояулар, қарындаштар; техникалық, жем-азықтық фосфаттар; техникалық

көміртегі, оның негізіндегі материалдар; көмірсутегілер, оның қосындылары; уротропин; фенол, оның қосындылары; ферромагнитті, пеногенераторлы ұнтағы, флотореагенттер; формагликоль; фосфор, фосфор қышқылы, оның туындылары; барлық, сиыптағы фриондар; фриgidтер; фтор, оның қосындылары; фторхлорлы органикалық қосындылар; химикаттар: резенке үшін, каучук, ауыл шаруашылығы, бау-бақша шаруашылығы, медициналық препараттар, бензиндер, шаңмен күресу үшін жағар, трансформатор майлары, флотореагенттер, пластикалық массалар, жасанды талшықтар, түрлі- түсті, қара-ақ кинофотоудірлер қағаздары, кинофотоөнеркәсібіне арналған қағаздар, өсімдіктерді қорғауға арналған химиялық құралдары, уландыратын, қорқытатын құралдар, солардың негізіндегі дәрі-дәрмектер; химиялық сорғыштар, хлор, оның қосындылары; хлорвинил, оның полимерлері, сополимерлері; целлозольфтері; цианисті, роданисті қосындылар; ционадтар, дизоционаттар, олардың туындылары; экстралин; элементорганикалық қосындылар; эмальдары, бағалы металдардан, препараттар; майлы қосындылар эмульсиялары, олардың жұмсаартушылары; этил сүйіғы; улы химикаттар.

57. Асфальт, пісіру материалдары, асфальтпісіру массалары және оның бұйымдары; битум және битум материалдары; өнеркәсіптің тоқыма және басқа салаларына арналған қосалқы заттар; глинозем, декоративті, эмульсиялық, ұнтақталған, көркемдік, керамикалық, құрғақ сырлар, табиғи олифа сыры; иодбромды су (шығару және әзірлеу); полиэтиленнен жасалған бұйымдар, полиэтилен негізіндегі композициялар және олардан жасалған бұйымдар; фторхлорорганикалық құрам негізіндегі полимерлер және сополимерлерден жасалған бұйымдар; ыстық тәсілмен жасалған бұйымдар: пластикалық массадан, пластмасса, винипласт, полихлорвинилді пластикат негізіндегі композициялық материалдардан, фенолды және карбамидті пластикаттар, полиамидтер негізіндегі пластмассалар, полиметакрилді құрамалар, стирол және оның сополимерлері, органикалық әйнектен жасалған бұйымдар; ашудастар; синтетикалық корунд; минералды толтырыштар; орағыш бұйымдар; акрилді және метакрилді құрама негізіндегі пластикалық массалар; пластикалық былғары мен талшықты негіздегі жасанды былғарылар, жасанды қозыелтірі: талшықты химиялық дайындау бөлімшесі; табиғи және тұнбалы сода (өндіру); маталарды сіндіру және өндеу, табиғи сульфат және тенардит өндіру; резенкелік, техникалық және дөңгелектік резенке:

1. Цехтарда (учаскелерде): каландрлық, жинақтаушы, тармақтық, тасымалдауыш таспалар, қайыстар, автокамералық, қалыптық және қалыптық емес техника (резенкелік қалыптық және қалыптық емес бөлшектерді өндеуді қоспағанда), резенкелік аяқ киім (сұрыптау және буып-орау участекелерін қоспағанда), пішіп-жағу, малу бұйымдары, эбонит және одан жасалған бұйымдар, ауамен жүзу және инженерлік мұлік, кеуек бұйымдар, химиялық қорғану құралдары, резенкеленген маталар, жабық ыдыстар мен химиялық аппаратураларды, біліктерді және басқа заттарды, регенерат (ескі резенке участекелерді мен дайындау цехтарын қоспағанда) гуммирлеу, гуттаперча.

2. Участеклерде: даярлау, шикізат дайындау, вулканизациялау, резенке үшін желім әзірлеу; кизельгур тарту, кептіру; аяқ киім мен резенке техникалық бұйымдардың резенкелік бөлшектері; қорғасынды туба; күкіртті темір; қаттама пластиктер; қышқылдар мен рапалар тұздықтары; текстолит; полихлорвинилді, көксағыз, майлы және нитроқантамалы техникалық және күртелік маталарға, мата даярлау, тоқылмаған негіз, трикотаж және басқа төсемелердің түрлерін; барлық тәсілмен алынған көмір қышқылдарын, целлулоидты жұмыстарын қоспағанда.

58. "Жерасты және ашық кен жұмыстарындағы, еңбек жағдайлары ерекше зиянды және ерекше ауыр жұмыстардағы өндірістердің, жұмыстардың, кәсіптердің, лауазымдар мен көрсеткіштердің № 1 Тізімін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1999 жылғы 10 желтоқсандағы № 1930 қаулысымен бекітілген (бұдан әрі – № 1 тізім) № 1 тізімде тізбектелген барлық өндірістердің қатты, сұйық және газ тәрізді қалдықтарын қайта өндіре және қайта пайдалану цехтарында (бөлімшелерінде, участеклерінде) күмісқұрамдас қалдықтары бар кинофотоматериалдарды регенерациялаудағы ерітінділерді рекуперациялау және ректификациялау; газгенераторлы цехтар мен технологиялық мақсаттағы станциялардағы жұмыстарда; № 1 тізімде санамаланған зиянды химиялық өнімдерден қайтарылатын ыдыстарды өндіре мен жуу, цистерналарды, сыйымды ыдыстарды және химиялық аспаптарды тазалауда; өнеркәсіптік ағынды суды бейтараптандыру және тазалау, зиянды булар мен газдарды зиянсыздандыруда.

59. № 1 тізімде тізбектелген химиялық өнімдердің қағазбен қапталған (полиэтиленді) қаптарын уатуда, кептіруде, ауыстыруды, ерітуде, әзірлеуде, өлшеп-орауда, құюда, ыдысқа салуда, тиеуде, үйінділеп босатуда; жабық ыдыстар мен мұржақұбырларды гуммирлеуде; бензинді рекуперациялауда; № 1 тізімде санамаланған хлорлы баллондарды және өзге де зиянды химиялық өнімдерден босаған баллондарды жөндеуде, эвакуациялауда, сынақтан өткізуде.

60. № 1 тізімде және "Еңбек жағдайлары зиянды және ауыр жұмыстардағы өндірістердің, жұмыстардың, кәсіптердің, лауазымдар мен көрсеткіштердің № 2 Тізімін бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1999 жылғы 10 желтоқсандағы № 1930 қаулысымен бекітілген № 2 тізімде (бұдан әрі – № 2 тізім) санамаланған бақылау-өлшеу құралдары мен химиялық өндірістердің желдеткіштерін, № 2 тізімде тізбектелген өндірістердің технологиялық және электр құрал-жабдықтарын жөндейтін, алдын алу шараларын жүргізетін жұмысшы мен шебер, аға шебер, механик пен энергетик; кәсіпорындардың биік ғимараттарын жөндеу жұмыстарын арқанды тәсілмен жүргізетін жұмысшылар:

Жұмысшылар:

агломератшы;
dezaktivatorshy;
окшаулаушы;

қазаншы;

улы заттармен заарсыздандырылған арнайы киімді жуумен айналысатын арнайы киім жуу және жөндеу жөніндегі машинисі;

құю станцияларының операторы;

технологиялық қондырғылар операторы;

тауар операторы;

сұзгікесымшы;

тазалаушы.

Қызметшілер:

әскерилендірлген және басқа да газдан құтқару бөлімшелеріндегі газгенераторлы, аммиак-тоңазытқыш және сынапты-түзегіш қондырғыларының қызметкері;

өндірістер мен цехтар зертханаларының қызметкері;

жоғарыда санамаланған өндірістерде жұмыс істейтін техникалық бақылау бөлімінің қызметкері;

коррозияға қарсы құрамдар мен қаптау цехтарының, бөлімшелерінің, учаскелерінің қызметкері;

арнайы химиялық заттар зертханаларында және арнайы өндірістерде (цистерналарды, сыйымды ыдыстарды тазалау, жуу, улы заттардан босаған және арнайы өндірістік ыдыстарды жөндеу және өндеуді қоса алғанда) істейтін қызметкер;

корғаушы бүркенгіштерді қаптағанда ауаны бақылайтын қызметкер;

баллондар мен контейнерлерге хлор толтыратын, сондай-ақ хлор өндірісіндегі хлорды құятын қызметкер;

технологиялық жабдықтарға және электр жабдықтарына (желдеткіштер мен бақылау-өлшеу құралдарынан басқасы), коммуникацияларға, жоғарыда көрсетілген өндірістер мен бөлімшелерді өндірістік кәріздер мен тоннельдерді газсыздандыруға қызмет көрсетудің алдын алумен, жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын цехтың жұмысшысы, шебері (аға шебері), механигі және энергетигі;

ронгалит және сульфирленген май өнімдерін өндіруде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер;

резенке, резенке техникалық және дөңгелек өндірісіндегі, даярлау учаскелерінде шикізат дайындау, вулканизациялау, резенке үшін желім дайындауда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

2-тaraу. Өнімдер өндірісі: бейорганикалық химия, тыңайтқыштар, полимерлер, пластикалық массалар (композициялық материалдарды, шыныпластиктер мен полеуританды, соның ішіне бүркү әдісін қосқанда), каучуктер, лакбояулар, тұрмыстық химия, органикалық синтез, синтетикалық бояулар, мұнай-химиялық, резенкетехникалық және асBESTІК, химиялық

реактивтер, жекелеген цехтарда, бөлімшелерде, учаскелерде тазалығы жоғары заттар, қондырғылардың жұмыс аймағының ауасында қауіптілігі 1 және 2-сыныптық зиянды заттар, сондай-ақ канцерогендер өндірісі

61. Технологиялық процесте жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

дезактиваторшы;

оқшаулаушы;

техникалық бақылау бөлімінің бақылаушысы;

шатыршы;

техникалық қондырғылар операторы;

тауар операторы;

бақылау-өлшеу құралдарына және автоматикаға қызмет көрсететін аспапшы;

аталған өндірістердегі технологиялық жабдықтарын және электр жабдықтарын жөндөйтін және қызмет көрсететін жұмысшы мен шебер;

төмендегі цехтардағы, учаскелердегі және бөлімшелердегі дайындау (әзірлеу), тоқыма, иіру, тоқу, құралдау, баспасуреттеу, автотракторлар бөлшектері, автоқалыпталған бөлшектер, спираль тәріздес оралған төсемдер, картон және сүзгілер, паранит, вальцтаспалар (эластикалық материал), сынақ-тәжірибелі, өнеркәсіптік техниканың, бақылау-өлшеу құралдарының және автоматика мен коммуникациялардың профилактикасымен, жөндеумен және оларға қызмет көрсетумен айналысатын жұмысшы:

сүзгіпрестеуші;

тазалаушы.

Қызметшілер:

жабдықтарды (бақылау-өлшеу құралдарынан және желдеткіштен басқасын) жөндөйтін шебер (аға);

жоғарыда көрсетілген цехтарда, учаскелерде және бөлімшелерде жұмыс істейтін энергетик.

3-тaraу. Жарылғыш, бастамашы заттар, оқ-дәрілер мен ату жараптарының өндірісі

62. Күкіртті, азот қышқылдары, олардың тұздарының, күшті азот қышқылы негізіндегі сүйиқ ракета отындарының тотықтырғыштары, селен, өндөлген қышқылдардың денитрациясы мен концентрациясы, жарылғыш заттар мен оқ-дәрі өндірісіндегі қышқылдарды рекуперациялау өндірісі:

аталған өнімдерді өндіру мен өндеу кезіндегі технологиялық процесте және жөндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

63. Жарылғыш заттарды, өнеркәсіптік жарылғыш заттарды қоса алғанда өндіу мен жасау:

жана жарылғыш заттарды, сондай-ақ жарылғыш заттардың барлық түрін өндірісте өндіру мен өндіу кезіндегі технологиялық процесте және жөндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

64. Оқ-дәрілердің, қатты отын зарядтарының, газсыз және аз газды пиротехникалық құрамдардың, от қоспаларының, от жеткізуіші және тұтату пілтесінің, зарядтардың, жанғыш гильзалардың, күшті азот қышқылы негізіндегі сұйық ракета отынының тотықтырғыштарын, сондай-ақ олардың негізіндегі жартылай фабрикаттар мен композициялардың жаңа түрлерін әзірлеу мен барлық түрлерін өндіру:

аталған өнімдерді (тұтанғыштар үшін металл қабықша әзірлеумен айналысадын жұмыскерлерді қоспағанда) өндіру мен өндіу кезіндегі технологиялық процесте және жөндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

65. Мақта целлюлозасын, пироксилин және коллоксилин өндіру:

1) коллоксилин өндірісінің технологиялық процесіндегі линтті ағартатын, кептіретін, жуатын, суларды бейтараптандыратын және суды жұмсартқыш ерітінділерді әзірлейтін жұмысшылардан басқалары, жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

2) пироксилин, гипохлорид ерітіндісін әзірлеуде, жуу, ағарту және кептірудегі өндіру мен өндіу кезіндегі технологиялық процесте және жөндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

66. Күкірт айдау және күкірт балқыту өндірісі:

аталған өндірістегі технологиялық процесте және жөндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

67. Эфир, коллодий өндірісі, ерітінділерді рекуперациялау және ректификациялау:

аталған өндірістегі технологиялық процесте және жөндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыскерлер.

68. Барлық әскери жабдықтарды, әскери бөлшектерді, қатты отынмен жабдықталған ракета қозғалтқыштарын, пиротехникалық бұйымдарды, жарылуға тұрткі болатын құралдарды 63 және 64-тармақтарда көрсетілген өнімдері бар басқа да құрастырушыларды жинау, бөлшектеу, жабдықтау, қайта жабдықтау және жөндеу.

69. Ракеталарды, әскери жабдықтарды және қатты отынмен, оқ дәрімен, жарылғыш заттармен және пиротехникалық құралдармен жабдықталған олардың элементтерін кәдеге жарату және жою:

1) жаңа жарылғыш заттарды, сондай-ақ жарылғыш заттардың барлық түрін өндірісте өндіру мен өндіу кезіндегі технологиялық процесте және жөндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер;

2) ракеталарды, әскери жабдықтарды және олардың қатты отынмен, оқ дәрімен, жарылғыш заттармен және пиротехникалық құралдармен жабдықталған элементтерін кәдеге жарататын және жоятын жұмыскерлер.

70. Метол, селективтік ерітінді, натрий және аммоний динитрокрезоляторы өндірісі: аталған өндірістегі технологиялық процесте және жөндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

71. Оқ-дәрілердің барлық түрлерін, ракеталардың жойғыш бөліктерін, снарядталған (оқ-дәрілі, реактивті сүйиқ, қатты отынды) ракеталық қозғалтқыштарды, олардың агрегаттарын, ракеталардың қозғалтқыш қондырғыларын және блоктарын, пиротехникалық бұйымдарды, бастамашы құралдарды және басқа да жинақтаушыларды, сондай-ақ осы кіші бөліктің 63 және 64-тармақтарда көрсетілген өнімдерді сынақтан өткізу:

полигондарда, сынақ станцияларында және стенділерде сынақтарға дайындалатын және оларды өткізетін жұмыскерлер.

4-тaraу. Фосфор, термиялық фосфор қышқылы, оның туындыларының өндірісі

72. Фосфор, термиялық фосфор қышқылы өндірісіндегі бақылау-өлшеу құралдарын және автоматика мен коммуникацияларды жөндейтін, алдын алатын және қызмет көрсететін жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

агломератшы;

барлық атальымдағы аппаратшы;

автотиегіш жүргізуші;

жүкші-жүк түсіруші;

уатушы;

кәбілші-дәнекерші;

шикізаттың, өнімнің сапасын және өндіріс қалдықтарын бақылаушы;

қазаншы;

бульдозер машинисі;

конвейер машинисі;

кран машинисі;

сорғы қондырғысының машинисі;

тиегіш машина машинисі;

экскаустер машинисі;

экскаватор машинисі;

санитариялық-техникалық жабдық монтажшысы;

пісіру және газды жабдықтарды жөндеуші;

кір жуатын орын операторы;

электротехникалық бұйымдарды сіндіруші;

механизм жинайтын жұмыстар слесарі;

тракторшы;

шикізурамшы;

телефондық байланыс, телекоммуникация құрылымдары мен оның желілеріне қызмет көрсететін және жөндейтін электромонтері;

электромашиналардың оқшауларын және орамдарын жөндейтін электромонтері;

электромашиналарға қызмет көрсететін және жөндеу жөніндегі электрослесарь.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участкердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (ага);

механик;

технолог.

5-тарау. Экстракциялық қышқыл және оның негізінде минералдық тыңайтқыштар өндірісі

73. Бұл өндірісте жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

буландыру аппаратшысы;

бетараптандыру аппаратшысы;

шикізатты дайындау, жартылай дайындалған өнімді және дайын өнімді жіберу аппаратшысы;

жіктеу аппаратшысы;

себу аппаратшысы;

кептіру аппаратшы;

бункерші;

термооқшаулаудағы оқшаулаушы;

қышқылға төзімдегуші гуммирлеуші;

компрессорлық қондырғылардың машинисі;

сорғы қондырғысының машинисі;

химия және мұнай-химия өнеркәсібі жабдықтарының монтажшысы;

отқа төтеп беруші;

кір жуатын орын операторы;

экстракциялық фосфор қышқылы және минералдық тыңайтқыштар өндірісіндегі бақылау-өлшеу құралдарына және автоматика және коммуникацияларды жөндейтін, алдын алатын және қызмет көрсететін жұмысшы;

қорғасын дәнекерлеуші;

авариялық-қалпына келтіру жұмыстары слесарі;

футерлеуші (қышқылға төтеп беруші);

телекоммуникация құрылымдары және телефондық байланыс желілерін қызмет көрсететін және жөндейтін электромонтер;

электромашиналардың орамдарымен оқшаулануын жөндейтін электромонтер.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участкердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);

механик;

технолог.

6-тарау. Жемшөп фторсыздандырылған фосфат өндірісі

74. Бұл өндірісте жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

абсорбция аппаратшысы;

түйіршектеу аппаратшысы;

күйдіру аппаратшысы;

шикізатты дайындау, жартылай дайындалған өнімді және дайын өнімді жіберу аппаратшысы;

қазандық машинисі;

диірмен машинисі;

сорғы қондырғысының машинисі;

қайта жүктелгіш машинисі;

сүтегі алу жұмыстарында және вакуумдеу жұмыстарында, бұйымдарды күйдіру және әмальдаудағы жұмыскерлер;

технологиялық және электр жабдықтарына жөндейтін, алдын алатын және қызмет көрсететін жұмысшы;

технологиялық жабдықты жөндейтін және қызмет көрсететін слесарь.

Қызметшілер:

Бөлімшелердің, участкердің, цехтардың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);

механик;

технолог.

7-тарау. Карбоксиметилцеллюлоза, бризол және релин өндірісі

75. ЦеллULOид және одан ыстық нығыздау арқылы бұйым жасау, жасанды былғары, нитромастика, нитролак, нитроэмаль, құрғақ жанышылған паста, нитролинолеум және

нитроклетчатка негізіндегі басқа да өнімдер өндірістеріндегі технологиялық процесінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында істейтін жұмыскерлер.

8-тарау. Негізгі және тәжірибелі жарылғыш заттар, оқ-дәрілер, пиротехникалық, түтіндегіш және бастамашы заттар өндірісінің жалпы кәсіптері

76. Өндіріс цехтарында (учаскелерінде) ракеталық-ғарыштық техникаға сұйық ракеталық отын құрауыштарын құятын жұмыс уақытының кемінде 80 % жұмыс істейтін жұмыскерлер.

77. Улы өнімдерден босаған сыйымдылықтарды, химиялық құралдарды және жабдықтарды тазалайтын, қайтымды сыйымды ыдыстарды жуу және өндеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар.

78. Өнеркәсіптік суды бейтараптандыратын және тазалайтын, қатты, сұйық және газ түріндегі қалдықтарды кәдеге жарататын, сондай-ақ газдан құтқаруда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар.

9-тарау. Кәсіпорындар және ұйымдардың зертханалары (бөлімдері). Жою базалары, ракеталық-ғарыштық құралдарға май қую, сұйық ракеталық отын бөлшектерімен ластанған ракеталық қару-жарактарды бейтараптандыру және демонтаждау цехтары (учаскелері, зертханалары, станциялары

79. Ракеталық отын құрамы бөліктерімен ластанған ракеталық қару-жарактарды, ракеталық-ғарыштық техниканы және жеке қорғану құралдарын демонтаждау, бейтараптандыруда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

7-бөлім. Атом өнеркәсібі

1-тарау. Құрамында радиоактивті заттары мен берилійі бар шикізат өндіру

80. Шахта үстіндегі жұмыстар:

1) радиоактивті заттармен және берилійі бар шикізаттарды тиейтін, түсіретін, кептіретін, сұрыптайтын және буып-түйетін жұмыстарда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында істейтін жұмысшылар.

2) радиоактивті заттары мен бериліймен ластанған кеништер мен шахталардың жабдықтарын үнемі жөндейтін жұмыстарда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында істейтін жұмысшылар мен қызметшілер.

81. Ашық кен жұмыстары:

ашық тәсілмен құрамында алтын кені бар радиоактивті, берилій шикізатын ашық әдіспен, сондай-ақ радиоактивті зияндылық жағдайында радиоактивті шикізатты жер астында және қолмен сілтісіздендіру әдісімен үнемі қазып алатын жұмыстарда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

82. Радиоактивті шикізатты байыту:

радиациялық зиянды жағдайда, радиоактивті шикізатты тиейтін және түсіретін, аталған шикізатты байытудың технологиялық процестерінде радиоактивті заттармен ластанған (оның ішінде шетелдегі осы салалас кәсіпорындарда) жабдықтарды үнемі жөндейтін жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

83. Радиоактивті заттар өндірісі; радиоактивті заттар мен оның қосындыларынан бұйымдар жасау:

радиоактивті заттар өндірісінің технологиялық процесінде, радиоактивті заттар мен олардың қосындыларынан бұйымдар әзірлейтін, сондай-ақ радиоактивті заттармен ластанған жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсетумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

84. Сынап әдісімен құю өндірісі:

технологиялық процестерде, өндірістік зертханаларда, жабдық жөндейтін, сондай-ақ жабдықтарды, өндіріс орындары мен қорғау құралдарын ұдайы газсыздандыратын жұмыстарда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

85. Радиоактивті және берилий шикізатынан фторлы қышқыл өндіру; радиоактивті немесе берилий қосындыларынан сірке қышқылын регенерациялау:

радиациялық немесе берилийлік зиянды жағдайдағы жұмыстарда, сондай-ақ берилиймен немесе радиоактивті заттармен ластанған технологиялық жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсетумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

86. Өнеркәсіптік атом реакторларындағы, атом электр станциялары мен атом жылу станцияларындағы жұмыстар:

технологиялық жабдықтарды, желдеткіштерді, басқару жүйесін, технологиялық және радиациялық бақылау приборларын пайдаланатын, жөндейтін және реттейтін, түрлі қолданыстағы атом реакторлары мен атом станцияларын радиациялық зиянды жағдайларда пайдаланудан ұдайы шығарылатын жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

87. Плутонийді радиохимиялық өндіру:

плутоний өндірісінде, сондай-ақ радиациялық зиянды жағдайларда технологиялық жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

88. Плутоний металлургиясы және оны механикалық өндеу:

радиациялық зиянды жағдайлардағы жұмыста, сондай-ақ радиоактивті заттармен ластанған технологиялық жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

89. Уранның фторлы қосындылары өндірісі:

радиациялық зиянды жағдайларда уранды, фторидтерді фторлы қосындыларын өндіретін және қайта өндейтін, технологиялық жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

90. Уран-235 ортадан тепкіш және диффузионды өндірісі; радиоактивті газбен жұмыс істейтін уранның радиоактивті изотоптарын бөлетін ортадан тепкіш және диффузионды машиналарды сынақ стендерінде жөндеу жұмыстары; радиоактивті изотоптарды бөлетін электромагнитті жабдықтардағы жұмыстар:

уран-235 өндірісінде, машина тексеру цехтарында химия және тәжірибе цехтарында, пайдаланатын, сынайтын, жабдықтарды, стенділер мен машиналарды, бақылау автоматика және бақылау құралдарын зиянды радиациялық жағдайларда реттейтін және ұдайы жөндейтін жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

91. Радий мен полоний өндірісі және олардан бұйымдар жасау:

зиянды радиациялық жағдайда радий мен полоний өндірісінде және олардан бұйымдар жасайтын, сондай-ақ технологиялық жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

92. Нейтрон көздерін өндіру, жабдықтау және сынау:

зиянды радиациялық жағдайда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

93. Уран, торий, плутоний, тритий қолданылатын бұйымдарды жасау құрастыру (бөлшектеу) және сынау (оның ішінде жару арқылы):

1) кәсіпорындардың, ғылыми бөлімдердің, ғылыми-зерттеу ұйымдарының зиянды радиация жағдайында радиоактивті заттармен ластанған технологиялық жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

2) полигондар мен үңгілерде, штолнялар мен ұңғымаларда арнаулы бұйымдарды сынақтан өткізуге әзірлеумен жұмыс уақытының кемінде 80 % -ында айналысатын жұмыскерлер.

94. Тритий өндірісі, арнаулы жоғары вольтті тритий қолданылатын құбырлар мен камераларды жабдықтау және сынау, құрамында тритийі бар гидрид, литийден бұйымдар жасау өндірісі:

тритиймен және құрамында тритий бар бұйымдармен, сондай-ақ радиоактивті заттармен ластанған технологиялық жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

95. Осы бөлімнің 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92 және 93-тармақтарында санамаланған кәсіпорындардың зертханалары мен өндірістеріндегі жұмыстар:

радиоактивті заттармен және зиянды радиациялық жағдайларда 1 және 2-сыныпты жұмыстар жүргізілетін радиоактивті заттар мен ионды сәуле көзімен, сондай-ақ радиоактивті заттармен ластанған зертханалық жабдықтар мен механизмдерді жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

96. Осы бөлімнің 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92 және 93-тармақтарында санамаланған кәсіпорындар мен өндірістердегі радиоактивті зат қоймалары мен сақтау орындарындағы жұмыстар:

зиянды радиация жағдайында радиоактивті заттар мен иондалатын сәулелер көздерін тиейтін, түсіретін, сұрыптастын, ауыстырып салатын, буып-түйетін және сақтайтын, сондай-ақ радиоактивтік заттармен ластанған технологиялық жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

97. Осы бөлімнің 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88 және 89-тармағында (химия-металлургиялық тексеру және регенерация цехтарында, конденсациялық буландыру қондырғыларында) және 90, 91, 92 және 93-тармақтарында санамаланған кәсіпорындар мен өндірістердің санитариялық өткізу орындарындағы (жуынатын бөлме) арнаулы киімдер мен жабдықтарды дезактивтендіру және шаңсыздандыру жұмыстары:

1) радиоактивті заттармен ластанған арнаулы жұмыс киімдерін (арнаулы аяқ киімдерді) қабылдау, сұрыптау, тазалау, тасымалдау, жуу, жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

2) жұмыс орындарын, жабдықтарды жөндеу және радиоактивті ластиарды, арнаулы кір жуу, санитариялық өткізу орындарын (жуыну бөлмелерін) жинау, жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

3) радиоактивті заттармен ластанған жабдықтарды, үй-жайларды және материалдарды дезактивтендіруде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында істейтін жұмыскерлер.

98. Радиоактивті заттармен ластанған өнеркәсіп ғимараттары мен құрылыштарының ішіндегі монтаждау, демонтаждау және жөндеу-құрылым жұмыстары:

зиянды радиация жағдайларында жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс атқаратын жұмыскерлер.

99. Осы бөлімнің 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92 және 93-тармақтарында санамаланған өндірістегі радиоактивті заттарды жинау, жарату, тасымалдау және жер астына көму жұмыстары:

қалдықтар мен ластанған жабдықтарды жинайтын, тиейтін, түсіретін, қайта өндейтін, жарататын, тасымалдайтын және жер астына көметін немесе өндірістердегі радиоактивті заттармен ластанған көлік құралдарына үнемі қызмет көрсететін жұмыстарда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында істейтін жұмыскерлер.

100. Бериллий шикізатын байыту; бериллий мен оның қосындыларын, бериллий мен оның қосындыларынан бұйым жасау өндірісі:

бериллий және оның қосындылары өндірісінде, бериллий зияндылығы жағдайында және өндіріс зертханаларындағы технологиялық жабдықтарды жөндеу, сондай-ақ өндіріс қалдықтарын жинау, тасымалдау және көмумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

101. Зұбәржат жасау:

берилий шикізатынан зұбәржат жасаумен тұрақты айналысатын жұмысшылар.

102. Зиянды берилий жағдайында өндіріс орындарындағы жұмыстар:

1) зиянды берилий жағдайында монтаждайтын, демонтаждайтын және жөндеу құрылыш жұмыстарын атқарумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

2) жабдықтар мен өндіріс орындарын тазалаумен жұмыс уақытының кемінде 80 % айналысатын жұмыскерлер.

103. Санитариялық өткізу орындарында (жуину бөлмелерінде), арнаулы кір жуу орындарында арнаулы жұмыс киімдерін тазалау және шаңсыздандыру жұмыстары:

1) берилиймен ластанған арнаулы жұмыс киімдерін (арнайы аяқ киімдерді) қабылдаумен, сұрыптаумен, тазалаумен, тасымалдаумен, жуумен, жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмысшылар.

2) арнайы кір жуу орындарының, санитариялық өткізу орындарының (жуину бөлмесінің) зиянды берилий жағдайында орын жайларды жинаумен, жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсетумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

104. Радиациялық және берилий зияндылығы жағдайларындағы жұмыстар:

технологиялық процестерді үйімдастыру және жүргізу, сондай-ақ технологиялық жабдықтарды жөндеу, қызмет көрсету, реттеу және қайта жабдықтаумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын өндірістердің, цехтардың, шахталардың және кендердің жұмыскерлері.

8-бөлім. Радиоактивті заттармен, иондайтын сәуле көздерімен, берилиймен, танталмен, ниобимен және жердің сирек элементтерімен жұмыс

1-тaraу. Кәсіпорындардағы, ғылыми-зерттеу институттарындағы, зертханалардағы, конструкторлық және тәжірибелік-конструкторлық үйімдардағы және медициналық мекемелердегі жұмыстар

105. Радиациялық немесе зиянды берилий жағдайларындағы сынаитын, сынау-өндірістік және ірілендірілген зертхана жабдықтарында, өнеркәсіптік өндірудегі технологиялық процестерді жетілдіру немесе өндіріс өндірістік цехтарда, радиоактивті шикізатты қайта өндейтін, атом энергиясын өнеркәсіптік пайдаланатын, радиоактивті заттарда, берилий, тантал мен ниобий және олардан жасалатын бұйымдарды өнеркәсіптік немесе сынаулық алу жұмыстарымен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

106. Жұмыс орындарында белсенділігі кемінде 0,1 миллиюри радий-226 немесе радиолылығы жөнінен балама радиоактивті заттары бар радиоактивті заттармен жұмыс

істейтін және осындай жағдайда жабдықтарды жөндеу мен және оларға қызмет көрсетумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

107. Берилій, берилійден және оның қосындыларынан жасалған бүйымдар, тантал, ниобий және олардың бүйымдары өндірісінде, металкерамикалық берилій бүйымдары өндірісінде, оның ішінде арнайы зиянды жағдайдағы жабдықтарды жөндеу, қызмет көрсетумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

2-тaraу. Зерттеу, көлік, тәжірибелік-өнеркәсіптік атом реакторларындағы, олардың прототиптеріндегі, критқұрастыру мен импульстік реакторлардағы, тәжірибелік термоядролық қондырығылардағы және сәулелендіру белсенділігі 5×10 шаршы кюри және одан жоғары қуатты изотоптық сәулелендіруші гамма-қондырығылардағы жұмыс

108. Зиянды радиациялық жағдайларда пайдалану, жөндеу, реттеу және эксперименталды жұмыстарда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

109. Радиоактивтілік пен радиоактивті сынықтардан пайда болған технологиялық суларды тазалау, сондай-ақ радиоактивті зияндылық жағдайында тазалау құрал-жабдықтарының технологиялық жабдықтарын жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

110. 1 және 2-сыныптағы жұмыстар жүргізілетін кемелер, ғимараттар, құрылыштар ішінде атом энергетикалық құрылғылар жабдықтарын және технологиялық жабдықтау құралдарын сақтаумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

3-taraу. Радиоактивті заттар, берилій және оның қосындылары сақталатын орындар мен қоймалардағы жұмыс

111. Зиянды радиациялық жағдайда активтілігі 10 милликюрьден жоғары радиј 226 немесе радиолығы жөнінен балама радиоактивті заттары, берилій және оның қосындылары бар радиоактивті заттарды қабылдау, ауыстырып салу, бөліп буып-тую, сақтау және босатумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

4-taraу. Жердің сирек элементтерін химиялық әдіспен өндіру

112. Аталған технологиялық процесте және жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

5-taraу. Радиоактивті заттарға байланысты жер үстіндегі геологиялық барлау жұмыстары

113. Радиоактивті кендерге байланысты жұмыстармен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

6-тарау. Өнеркәсіптік-санитариялық зертханалардағы, кәсіпорындардағы, ұйымдардағы, медициналық мекемелердегі және мемлекеттік өнеркәсіптік атомдық қадағалау инспекциясындағы және радиациялық қауіпсіздік ведомствоның қызметтеріндегі жұмыстар

114. Арнайы зиянды жағдайларда атом реакторларына, атом станцияларына және радиоактивті заттар мен бериллий, тантал, ниобий өндірісіне қызмет көрсетумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

7-тарау. Жеделдету қондырғыларындағы, секундына нейтрондардың тоғызыншы дәрежесіндегі 10 және одан да көп нейтрон шығаратын нейтрон генераторларындағы жұмыстар

115. Эксперименталды және пайдалану жұмыстарын жүргізу кезінде радиациялық зиянды жағдайда жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

116. Жабдықтарды жөндеумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

8-тарау. Радиоактивті заттарды, берилліді және оның қосындыларын тасымалдау, көму жөніндегі жұмыстар; радиоактивті заттар мен бериллімениң ластанған арнайы киімдерді, жабдықтарды, өндірістік жерлерді дезактивизациялау, газсыздандыру және шаңсыздандыру жұмыстары

117. Радиоактивті заттарды, радиоактивті қалдықтарды, бериллий және оның қосындылары мен қалдықтарын тиейтін, түсіретін, қайта тиейтін, тасымалдайтын, жинайтын, өндейтін, сақтайтын және көметін, сондай-ақ арнайы зиянды жағдайларда жабдықтарды, үй-жайларды, көлік құралдарын газсыздандыратын, арнайы киімді жинайтын, жөндейтін, дезактивизациялайтын және шаңсыздандыратын жұмыспен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер.

118. Санитариялық рұқсатнамалардың (себелегіштердің) жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылары.

9-тарау. Өзге де жұмыстар

119. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:
радиоизотоп зертханасының автоматика және бақылау-өлшеу құралдарының слесари;
пештер алдындағы ыстық жұмыстарда жұмыс істейтін термист;
өнеркәсіпте және құрылышта радиоизотопты дефектоскопия (гаммадефектоскопия) жылжымалы жабдықтарындағы материалдар мен бұйымдарға ұдайы және тікелей сәуле түсірумен айналысатын жұмыскерлер;

өнеркәсіптегі және медициналық мекемелердегі рентген жабдықтарында, сондай-ақ оларды жөндеумен және реттеумен айналысатын жұмыскерлер.

10-бөлім. Мұнай, газ және газ конденсатын бұрғылау, өндіру және өндіу, көмірді қайта өндіу

11-тарау. Бұрғылау

120. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

- балқыту аппаратшысы;
- техникалық сутегіні нығыздау аппаратшысы;
- бункерші;
- ұнғымаларды қурделі жөндөйтін бұрғылаушы;
- теңізде жүзбелі бұрғы агрегатын бұрғылаушы;
- мұнай мен газ ұнғымаларын пайдалану және барлау бұрғылауымен айналысатын бұрғылаушы;
- жарушы;
- вулкандаушы;
- мұнара монтажшы;
- мұнара монтажшы-дәнекерлеуші;
- мұнара монтажшы-электромонтер;
- газогенераторшы;
- dezaktivatorshy;
- мұнай-газ кәсіпшілік жабдықтарына қызмет көрсету агрегатының машинисі;
- бұрғылау қондырғыларының машинисі;
- газ айдайтын машиналардың машинисі;
- пластикалық массаларды түйіршектеу машинисі;
- компрессорлық қондырғы машинисі;
- кран машинисі (краншы);
- ұнғы цементажы бойынша машинисі;
- ұнғыларды сынамалау көтергішінің машинисі;
- жуу агрегатының машинисі;
- технологиялық сорғылар машинисі;
- штабель жасау машинасының машинисі;
- экструдер машинисі;
- бұрғылау қондырғысының моторшысы;
- цементтеу агрегатының моторшысы;
- цемент-құм араластырғыш агрегаттың моторшысы;
- ұнғымаларды жерасты жөндеу операторы;
- кен қабатының гидравликалық жару операторы;
- мұнай және газ өндіру операторы;
- ұнғымаларды байқау (сынау) операторы;

қабаттық қысымды қолдау операторы;
ұнғыма химиялық өндіеу операторы;
технологиялық қондырғылардың операторы;
тауарлық оператор;
ұнғымаларды құрделі жөндеу бүрғылаушысының көмекшісі;
теңіздеңі жүзбелі бүрғылау агрегаттары бүрғылаушысының көмекшісі;
мұнай мен газ ұнғымаларын пайдаланумен және барлаумен айналысатын
бүрғылаушының көмекшісі;
скрубберші-сорғышы;
бүрғыларда қызмет көрсету слесари;
технологиялық қондырғыларды жөндеу слесари;
бүрғылауда тікелей жабдықтарды жөндеумен айналысатын слесарь-жөндеуші;
сұзгі-пресші;
центрифугалауши;
бүрғылауда электр құрал-жабдықтарын жөндеумен және оларға қызмет көрсетумен
тікелей айналысатын электромонтер.

Қызметшілер:

Бүрғылау қондырғысының, терең (құрылымдық-іздеу) бүрғылайтын мұнай-газ
барлау (партияларының), ұнғымаларды байқаудан (сынаудан) өткізу жөніндегі цехтің
қызметін бақылауды және оларға басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер,
оның ішінде:

бүрғылау жөніндегі инженер (бүрғылау жұмыстары);
бүрғылау шебері (көмекші);
шебер (аға);

мұнара құрылышында ұнғымаларды бүрғылау, ұнғымаларды сынау өндірістік
процестерінде құрделі жөндеумен айналысатын механик (аға);

мұнара құру жұмыстарын жүргізуші.

12-тарау. Мұнай, газ және газ конденсатын өндіру

121. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

ұнғымаларды құрделі жөндеу бүрғылаушысы;
теңіздеңі жүзбелі бүрғылау агрегаттарының бүрғылаушысы;
мұнай мен газ ұнғымаларын пайдаланумен және барлап бүрғылаумен айналысатын
бүрғылаушы;
жарушы;
МАЦ жүргізушісі;
каротажшы;
мұнай-газ кәсіпшілік жабдықтарына қызмет көрсету агрегаттарының машинисі;

бұрғылау қондырғысының машинисі;
мұнай мен газдың бұрғылау қондырғысының машинисі;
газ айдайтын машина машинисі;
пластикалық массаларды түйіршектеу машинисі;
кран машинисі (краншы);
қабатқа жұмыс агентін айдайтын сорғы станциясының машинисі;
жылжымалы парафинсіздендіру бу қондырғысының машинисі;
мұнай қабаттарына бу тартатын бу генераторлы қондырғылардың машинисі;
жылжымалы компрессор машинисі;
ұнғымаларды цементаждау машинисі;
каротажды станция көтергішінің машинисі;
көтергіш машинисі;
жуу агрегатының машинисі;
технологиялық сорғы машинисі;
штабель жасайтын машинаның машинисі;
экструдер машинисі;
цемент-құм араластырғыш агрегаттардың моторшысы;
цементтеу агрегаттарының моторшысы;
қондырғыларды құрғатушы және тұздатпаушы оператор;
қабаттарды гидравликалық ажырату операторы;
мұнай және газ өндіру операторы;
ұнғымаларды зерттеу операторы;
ұнғымаларды құрделі және жер астында жөндеуге дайындау операторы;
қабат қысымын бір қалыпты ұстau операторы;
ұнғымаларды жерасты жөндеу операторы;
ұнғымаларды химиялық өндеу операторы;
ұнғымаларды құрделі жөндеу бұрғылаушысының көмекшісі;
ұнғымаларға геофизикалық зерттеу жүргізетін кәсіпшілік-геофизикалық партиялар
мен отрядтардың жұмысшысы;
кәсіпшілікте құрамында (1,5 %-дан астам) күкірт, су бар газды кешенді дайындау
қондырғыларында жұмыс істейтін бақылау-өлшеу аспаптары мен автоматика слесарі;
теңіздеңі ұнғымалар мен эстакадалардың негіздерін монтаждау және жөндеу слесарі
;
технологиялық қондырғыларды жөндеу слесарі;
такелажшы;
құрамында газ бен конденсат бар күкіртті сутегін кәсіпшілік орнынан зауытқа дейін
тасымалдайтын құбырларға қызмет көрсетумен айналысатын желідегі құбыршы;
тікелей мұнай, газ және газ конденсаты нысандарында электр құрал-жабдықтарын
жөндеумен және қызмет көрсетумен айналысатын электромонтер.

Қызметшілер:

мұнай, газ және газ конденсатын (мұнай-газ кәсіпшілігінде) өндіру жөніндегі цехтің, жедел өндірістік қызметтердің қызметін бақылауды және оларға басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

мұнай, газ және газ конденсатын (мұнай-газ кәсіпшілігінде) өндіру жұмыстарында, үнғымаларды жер астында және күрделі жөндеу жұмыстарда істейтін, қабаттық қысымды, мұнай, газ және газ конденсатын өндірудің қайталама тәсілдерін бір қалыпты ұстаяу, қабаттардың мұнай беруін арттырумен айналысатын шебер (ага);

радиоактивті қалдықтарды уақытша сақтау полигонындағы (УСП), мазутталған топырақты қайта өндеу кешенінде, оқшауландыру үшін сұйықтық дайындау қондырғысында жұмыс істейтін шебер;

мұнай, газ және газ конденсатын (мұнай-газ кәсіпшілігінде) өндіру жұмыстарында, үнғымаларды жер астында және күрделі жөндеу жөніндегі жұмыстарда істейтін, қабаттық қысымды, мұнай, газ және газ конденсатын өндірудің қайталама тәсілдерін бір қалыпты ұстаяу, қабаттардың мұнай беруін арттырумен айналысатын механик (ага).

13-тaraу. Мұнай, газ, газ конденсатын және көмірді қайта өндеу

122. Күкіртті, мұнайды айдау, крекерлеу және олардан мұнай өнімдерін жасау; каталитикалық риформингі; сланец және көмір шайырын айдау; күкіртті мұнай өнімдері пиролизі; хош иісті көмір сутегілерді ректификациялау; күкірт сутегі және көміртегі қышқылды газдарды компримирлеу және фракционерлеу; бензинді, күкірт қышқылдын алкилирлеу, этилдеу; мұнай өнімдері мен жасанды сұйық отынды қышқылды, селективті сумен тазарту және депарафиндеу; суды, парафинді, церезинді, меркаптандарды, катализаторларды, мұнай өнімдерінің тұнбаларын; коксты, мұнай шикізатының синтетикалық өнімдерін дефенолдау, қатты отын өнімдерін жартылай кокстендіру, газдарды күкірт қосындыларынан, көміртегі қышқылдынан тазарту; қатты отын мен күкіртті мұнай өнімдерін гидрирлеу; көмір сутегілері синтезі; гидрирлеу синтезі, жартылай кокстендіру, кокстендіру және қатты отынды газдандау өнімдерін қайта өндеу; сілтілі қалдықтарды майсыздандыру және қышқылсыздандыру; күкірт сутегілі мұнайды және газ конденсатын электрлі тұзсыздандыру және тұрақтандыру, гидротазалау, қарапайым (газ) күкірт алу; техникалық көміртек өндірісінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

барлық атаудағы аппаратшы;

барильтеші;

дезактиваторшы;

уатушы;

оқшаулаушы;

кокс тазартушы;

коксты қолмен түсіруші;

химия талдау зертханашысы;
қарапайым (газ) күкіртті босатумен және тиеумен айналысатын бульдозер машинисі;
;
этиденген бензинмен жұмыс істейтін, отынды моторлы сынаумен айналысатын машинист;
технологиялық сорғы машинисі;
қарапайым (газ) күкіртті тиеумен айналысатын экскаватор машинисі;
технология жабдығының операторы;
этил ерітіндісін түсірумен және ағызумен айналысатын жұмысшы;
рампылаушы;
технологиялық жабдықтарды жөндеу слесарі;
сұзгі-престеуші;
тазалаушы.

123. Мұнай және мұнай өнімдерін айдау, крекирлеу және катализдік риформингілеу, мұнай өнімдерін пиролиздеу, шикізат мұнайды дайындау, ерітінділер мен майларды регенерациялау өндірістерінде, газды бензин, сұйытылған газ өндіру; газды бензинді конденсациялау, тұту; табиги, су газын конверсиялау; мұнай өнімдерін, жасанды сұйық отынды сілтілермен тазалау; отын даярлау, отын жеткізу, қатты отынды байыту, битум, консистентті жаққымай өндірісінде, сондай-ақ негізгі өндірістердің технологиялық құрал-жабдықтарын және коммуникацияларын, өндірістік кәріз, желдету, мұнай өнімдері мен газға арналған резервуарлық парктар мен коммуникацияларды, мұнай өнімдерін төгу және құю мен реагентті шаруашылықтың эстакадаларын жөндеу және оларға қызмет көрсетумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер:

Жұмысшылар:
барлық атаудағы аппаратшы;
барильтші;
бункерші;
ұнғымаларда күрделі жөндеу бұрғылаушысы;
теңіздегі қалқыма бұрғы агрегатының бұрғылаушы;
мұнай мен газ ұнғымаларын пайдалану және барлап бұрғылаумен айналысатын бұрғылаушы;
жарушы;
вулкандаушы;
мұнара монтажшы;
мұнара монтажшы-дәнекерлеуші;
мұнара монтажшы-электромонтер;
газгенераторшы;
дезактиваторшы;

уатушы;
кокс тазалаушы;
кокс түсіруші;
қазандық жөндеумен айналысатын қазаншы;
барлық атаудағы машинист (көмекшісі);
улы заттармен заарсыздандырылған арнайы киімді жуу және жөндеу машинисі;
механик;

шикізатты, жартылай дайын өнімді, дайын өнімді, реагенттерді, абсорбенттерді, катализаторларды және отынды, мұнай тұтқыштарды және кептіру камераларын тиесімен және түсірумен, уатумен, жарумен, ыдыстарға салумен және тасымалдаумен айналысатын жұмысшы.

теңіздеңі бұрғылар мен эстакадалардың негізін монтаждау және жөндеу слесарі;

бұрғылауларға қызмет көрсету слесарі;

технологиялық қондырғыларды жөндеу слесарі;

тікелей мұнай, газ және газ конденсатын өндіру нысандарында істейтін слесарь-жөндеуші;

тоннельші;

тасымалдаушы;

желідегі құбыршы;

буып-ораушы;

сұзгіші;

сұзгі-престеуші;

центрифугалаушы.

Қызметшілер:

Ауысым, қондырғы (бұрғылау, газ бензинді, оттегі, байыту, регенерациялық және басқа), цех (технологиялық) қызметін бақылауды және оларға басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

инженер (ауысып істейтін);

шебер (аға);

бақылау-өлшеу аспаптарына және автоматикаға олар участкеде орнатылған жерлерде тікелей қызмет көрсетумен және жөндеумен айналысатын аспапшы.

124. Жұмыс уақытының кемінде 80%-ында мұнай, газ, газ конденсатын, көмірді дайындау және қайта өндеу жұмыстарымен айналысатын (есепті кезенде) жұмыскерлер

:

Жұмышылар:

балқыту аппаратшысы;

техникалық көміртекті нығыздау аппаратшысы;

қазандық жөндеумен айналысатын қазаншы;

пиролиз, катализдік крекинг, синтетикалық спирт, полиэтилен, газдарды, минералды құқірт қышқылын компремирлеу және фракциялау, өнеркәсіптік ағын суларды тазалау қондырғыларында жұмыс істейтін газ айдау машиналарының машинисі;

пластикалық массаларды түйіршектеуші машинист;

компрессорлық қондырғы машинисі;

пиролиз және этанол өндірісінде жұмыс істейтін кран машинисі (краншы);

ұлы заттармен заарсыздандырылған арнайы киімді жуумен және жөндеумен айналысатын машинист;

технологиялық сорғылар машинисі;

синтетикалық талшықтар және олардан бұйымдар жасау өндірісінде жұмыс істейтін шпрединг-машина машинисі;

полиэтилен өндірісінде істейтін қаттама құрастырғыш машиналардың машинисі;

мұнай шикізатынан синтетикалық өнімдер өндірумен айналысатын экструдер машинисі;

пиromетрист;

газдарды құқірт қоспаларынан, көміртек тотығынан тазарту, құрамында құқіртсу бар мұнай және газ конденсатын электрмен тұзсыздандыру және сузыздандыру, тұрақтандыру, сумен тазалау, қарапайым құқірт алу және шығатын газдарды соңына дейін тазарту, сұйытылған газды тазалау және меркаптан өндірісінде істейтін аспапшы;

бақылау-өлшеу аспаптарына және автоматикаға участеклерде орнатылған жерлерде тікелей қызмет көрсетумен және жөндеумен айналысатын аспапшы;

шикізатты, жартылай дайын өнімді, дайын өнімді, реагенттерді, абсорбенттерді, катализаторларды және отынды, мұнай тұтқыштарды және кептіру камераларын тиесімен және тұсірумен, уатумен, жарумен, ыдыстарға салу және тасымалдаумен айналысатын жұмысшы;

скрубберші-сорғышы;

технологиялық қондырғыларды жөндеу слесарі;

тоннельші;

тасымалдаушы;

техникалық көміртекті буып-ораумен айналысатын ораушы;

сұзуші;

сұзгі-престеуші;

центрифугалаушы.

Қызметшілер:

Аудысам, участке қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

жабдықтарды жөндеу шебері;

механик (аға).

125. Газды техникалық көміртегі өндірісіндегі цех зертханаларында жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

126. Газдан құтқару қызметі:

жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

10-бөлім. Құрылым материалдары өндірісі

1-тaraу. Цемент өндірісі

127. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:
аспираторшы;
бункерші;
шахта пешінен тиеп түсіруші;
газшы;
цементті тиеумен айналысатын жүк тиеуші;
цементті мөлшерлеумен айналысатын шикізатты мөлшерлеуші;
шнекте мөлшерлеуші-араластырушы;
пешті (шахта пешін) толтырушы;
кептіру барабандарының от жағушысы;
цемент, көмір, құрғақ шикізатты тарту цехтарында, участеклерінде істейтін шебер (аға).

айналмалы пештердің машинисі (куйдіруші);

шахталық пештердің машинисі (куйдіруші);

бұрама сорғылардың машинисі (фуллерлеуші);

кальцинаторлар машинисі;

ыстық жұмыс участеклерінде (кринкер қоймасы) істейтін кран машинисі (краншы);

пневматикалық қондырғы машинисі;

өлшеп-орау машинасының машинисі;

скреперлі шығыр машинисі;

шикізат диірменің машинисі;

көмір диірменің машинисі;

цемент диірменің машинисі;

штабель жасайтын машиналардың машинисі;

цемент төгуші;

айналмалы пештер машинисінің (куйдіруші) көмекшісі;

шахталық пештер (куйдіруші) машинисінің көмекшісі;

шикізат диірмені машинисінің көмекшісі;

көмір диірмені машинисінің көмекшісі;

цемент диірмені машинисінің көмекшісі;

технологиялық және шаңсыздандыру қондырғыларына қызмет көрсетумен және жөндеумен айналысатын слесарь-жөндеуші;

ұнтақтау, аспирациялау цехтарында және құрғақ тәсілмен шикізатты ұнтақтау цехтарында жұмыс істейтін электр қондырғыларды жөндеу жөніндегі слесарь-электрші ;

сүрлемдердегі ұнды араластыруышы;

ыстық клинкерді транспортерлеуші;

цементті орап-буушы;

Футеровшы-тас қалаушы;

шлам бассейндері мен болтушкаларды тазалаумен айналысатын тазалаушы;

шаң камераларын тазалау жөніндегі тазалаушы;

шламдаушы;

электр жабдықтарын (технологиялық және тозаңсыздандыру) жөндеу және қызмет көрсетумен айналысатын электромонтер.

2-тaraу. Слюда өндіру және өндіеу

128. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

слюда уатушы;

бөлшектеуші-уатушы;

микалекс массасын дайындаушы;

слюданы калибрлеуші;

миканит желімдеуші;

слюданы түйреуші;

лак пісіруші;

электр оқшаулағыш бұйымдарын ораушы;

миканит пен микалексті престеуші;

альмопромфосфатпен жұмыс істейтін слюдопласт материалдарын қанықтыруышы;

слюда кесуші;

слюда, кварц және пегматитті бөлшектеуші-тартушы участеклерді жөндеу және қызмет көрсетумен айналысатын слесарь-жөндеуші;

слюда сұрыптаумен тұрақты айналысатын слюда шикізатын және одан жасалған заттарды сұрыптаушы;

слюда өндіеу жөніндегі термист;

слюда ораумен айналысатын салып-ораушы;

слюда, кварц және пегматитті бөлшектеуші-тартушы электр жабдықтарына қызмет көрсетумен айналысатын электр жабдықтарына қызмет көрсету жөніндегі электромонтер.

Қызметшілер:

Карьердегі және тау үйінділеріндегі ауысым, участке қызметтің бақылауды және оларға басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде: шебер (ага).

3-тарау. Асбест өндірісі

129. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

шпур бұрғылаушы;

жарушы;

дрезина жүргізуші;

байыту фабрикаларының ілеспелі өнімдері мен қалдықтарын, асбест үйінділерін тиесумен және қолмен асбесті қосымша тиесумен, асбесті тиесумен айналысатын тиегіш жүргізуши;

карьерлерде тұрақты жұмыс істейтін тиегіш жүргізуши;

шаң тиеп түсіруші;

гүрсілдетуші;

асбестпен жұмыс істейтін жұк тиесуши;

уатушы;

забойши;

байыту цехтарында (учаскелерде) бақылау аппараттарында жұмыс істейтін физикалық-механикалық сынақтар жөніндегі зертханашы;

қазан машинисі (от жағушы);

байыту фабрикаларының құрғақ кен қоймаларындағы бульдозер машинисі;

бұрғылау құрылғысының машинисі;

аспирациялық құрылғыларда жұмыс істейтін желдетпе және аспирациялық құрылғы машинисі;

байыту фабрикаларының жартылай өнеркәсіптік құрал-жабдықтарында жұмыс істейтін желдетпе және аспирациялық құрылғы машинисі;

тұзету-шегелеу-өндеу машинасының машинисі;

уату-ұнтақтау-сұрыптау механизмдерінің машинисі;

ашық тау-кен жұмыстары мен байыту фабрикаларында істейтін компрессорлық құрылғы машинисі;

байыту фабрикаларының конвейер машинисі;

байыту фабрикаларының технологиялық үй-жайларында істейтін кран машинисі (краншы);

аудару соқаларының машинисі;

коректендіргіш машинисі;

жол қозғаушы машинист;

жол көтеруші машинист;

кең табанды жол төсөу машинисі;
өлшеп-орау машина машинисі;
тарту агрегатының машинисі және оның көмекшісі;
хоппер-дозатор машинисі;
шпал қағу машина машинисі;
қатар қалыптастыру машинасының машинисі;
байыту фабрикаларында асбестік кендер мен қалдықтарын байыту ілеспе өнімдерін тиесу, қоймаға қоюмен айналысатын экскаватор машинисі;

асбест байыту фабрикаларының негізгі цехтарында істейтін асбест байыту жабдықтарын монтаждау және бөлшектеу жөніндегі монтажшы;

жол монтері;

байыту цехтарында (учаскелерінде) жұмыс істейтін қосалқы жұмысшы;
кен және асбест қабылдаушы;

байыту фабрикаларының сынамаларды іріктеумен және өндеумен айналысатын сынама алушы;

тау үйінділерінде істейтін жұмысшы;

асбест байыту жабдықтарын реттеуші;

асбест байыту жабдықтарын жөндеумен айналысатын слесарь-жөндеуші;

байыту цехтарында (учаскелерінде) жабдықтарды майлаумен айналысатын майлаушы;

сұрыптаушы;

кептіруші;

байыту фабрикаларының технологиялық цехтарында жұмыс істейтін электр газбен дәнекерлеуші;

байыту фабрикаларының технологиялық цехтарында жұмыс істейтін барлық атаудағы электромонтерлер;

кезекші және жабдық жөндеуші электрослесарь (слесарь).

Қызметшілер:

шебер (аға);

байыту фабрикасының технологиялық цехының механигі.

4-тaraу. Асбест-цемент, асбест-силит және асбокартон өндірісі

130. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

өрме белдеуші;

бункерлеуші;

асбест-цементтік табақты толқыннатушы;

голлендоршы;

қауіптілігі 3-сыныптағы заттардан төмен емес зиянды заттарды қолдана отырып, асбест-цемент, асбест-силит бұйымдарын топырақтандырушы;

асбестті мөлшерлеуші;
цемент пен асбестті жеткізумен айналысатын кран машинисі (краншы);
табақ қалыптау машинасының машинисі;
құбыр машинасының машинисі;
қоспалашы мен араластыруыш машина моторшысы;
асбест-цемент бұйымдарын престеуші;
асбест-цемент, асбест-силит бұйымдарын кесуші;
қағаз, қатырма қағаз және целлюлозаны кесуші;
негізгі цехтарда (учаскелерде) істейтін слесарь-жөндеуші;
сұрыптаушы;
асбест-цемент бұйымдарын кептіруші;
кеptіруші;
асбест-цемент құбырлары мен муфталарды өндіреу ұстасы;
салып-ораушы;
асбест-цемент және асбест-силит плиталарын тегістеуші;
асбокартон қағаз өндірісінде жұмыс істейтін штампилаушы;
кезекші және жабдықтарды өндіреу жөніндегі электрослесарь (слесарь).

5-тaraу. Базальт талшығы, минералды мақта және олардан жасалған бұйымдар өндірісі

131. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

6-тaraу. Балшық кірпіш, жабынқыш және қыш блоктары өндірісі

132. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:
битумшы;
шойын балқытушы;
қоюшы;
шебер (ага);
технологиялық жабдықтарды балтаушы;
сақиналы пештерде, сондай-ақ қатты отынмен жанатын тоннельді пештерде кірпіш
куйдірумен айналысатын қабырғалы және тұтқыр материалдарды күйдіруші;
конвейерлі желі жабдығының операторы;
талшық жасау қондырғысының операторы;
отырғызушы;
жылу-окшаулағыш бұйымдарды сұрыптаушы (ораушы);
жылу-окшаулағыш бұйымдарды кептіруші;
мат тігумен айналысатындарды қоспағанда, жылу-окшаулағыш бұйымдарды
тұсіруші;
фенолшы;

тасқуо өндірісінің қалыптаушысы;
жылу-оқшаулағыш бұйымдарды қалыптаушы;
шикіұрам қайнатушы;
шикіұрамшы.

7-тарау. Эк (доломит) пен силикат кірпіші өндірісі

133. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
аспираторшы;
әкті пештен шыгарушы;
әкті уатушы;
пештерді тиеу мен түсірумен айналысатын шикізатты, отынды және қабырғалық
бұйымдарды тиеп-түсіруші;
бұрама сорғы машинисі (фуллерлеуші);
әк диірмені;
әк күйдіруші;
әк сұрыптаушы;
әк тасымалдаумен айналысатын тасымалдаушы;
әк күйдіру пештерінде істейтін бұркуші.

8-тарау. Темір бетон және бетон бұйымдарының өндірісі

134. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
цемент артумен айналысатын қайта тиеуіш машинисі;
жерасты галерея жұмысшысы.

9-тарау. Пек, битум және шайыр бұйымдарының өндірісі

135. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
қанықтыру агрегаттарының аппаратшысы;
битумды құрғату аппаратшысы;
битумды қышқылдандыру аппаратшысы;
асфальт массасын қайнатушы;
битум қайнатушы;
пісіру қазандарын толтырушы;
қазан тазалаушы;
құбырлы пеш операторы;
турбоагрегаттарының операторы;
себу және сұыту торабының операторы.

10-тарау. Тас қую өндірісі

136. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

технологиялық процесте тау массаларын тасымалдаумен айналысатын автомобиль жүргізушісі;

құйманы қаққылаушы;

әк сөндіруші;

уатушы;

тастан құйылған бұйымдарды құюшы;

жер өндеуші;

тас қайнатушы;

тастан жасалатын бұйымдарды бақылаушы;

вибротиес қондырғысының машинисі;

отқа төтеп беруші;

қазандық операторы;

2, 3 камералы дозатордың стенді және байлау материалдары өндірісіндегі басқару пультінің операторы;

кептіру қондырғысының, кептіру жабдығының операторы;

пешші;

ерітінділер мен массалар даярлаушы;

қабырғалық материалдары буландырушы;

сұйық қоспалар цехында істейтін жұмысшы;

жерасты галереяда істейтін жұмысшы;

ыстық жұмыс участекерінде өнімді бұзу және шығарумен айналысатын жұмысшы;

тоннельші;

тас қую өндірісінің қалыптаушысы;

шикіқұрамшы;

шикіқұрамшы-мөлшерлеуші.

Қызметшілер:

ыстық жұмыс участекеріндегі шебер (ага);

цех механигі (ага).

11-бөлім. Целлюлоза-қағаз және ағаш өндеу өндірісі

1-тарау. Целлюлоза-қағаз өндірісі

137. Целлюлоза мен күкіртті қышқылды және сілтілерді қалпына келтіру өндірісі:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

скипидар қондырғысының аппаратшысы;

талл қондырғысының аппаратшысы;

химиялық ағаш массасын қайнатушы;

целлюлоза қайнатушы;
сілтілерді буландырушы;
целлюлозаны диффузиялаушы;
сульфатты тиеші;
миксіші;
целлюлозаны жуушы;
күкіртті қышқылды қалпына келтіруші;
содашы.

138. Целлюлозаны қайнату, жуу және ағарту:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:
жетекші инженер-химик;
көшірме жабдығының инженер-электроншысы;
банкнот цехының шебері;

банкнот цехының қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз
ететін жұмыскерлер.

139. Целлюлоза, қағаз және картон өндірісі:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:
әкті сөндіру аппаратшысы;
электролиз аппаратшысы;
бункерші;
шүберектерді қайнатушы;
мақта қайнатушы;
гальваншы;
ағаш булаушы;
колчеданды уақтаушы;
Желім қайнатушы;
Колористші;

синтетикалық желімдеуші шайыр өндірісінде істейтін химиялық талдау
зертханашысы;

қағаз (картон) жасайтын машинаның машинисі (торшы);

синтетикалық желімдеуші шайыр өндірісінде істейтін сорғы қондырғысының
мшинисі;

пресспат машинисі (торшы);

қағаз (қатырма қағаз) жасайтын машиналардың қысып-басушысы;

желімдеу-кептіру машинасының қысып-басушысы;

қағазды полиэтилен пленкасымен қаптау машинасының қысып-басушы;

пресспатта қысып-басушы;

түзегіш машинаның ораушысы;

қазан операторы;

тазарту жабдықтарының операторы;
біліктерді жасау жөніндегі оператор;
ағартушы;
орлов баспасының баспашисы;
қағаз (картон) жасайтын машинаның престеушісі;
қатырма қағаз және фибра престеуші;
желімдеу-кептіру машинасының престеушісі;
пресспат престеуші;
түзегіш машинаның престеуші;
сатураторшы;
қағаз, картон мен фибра және олардан жасалған бұйымдарды кептіруші;
қағаз (картон) жасайтын машиналардың кептірушісі;
желімдеу-кептіру машиналарының кептірушісі;
ұзын талшықты қағаз машинасының кептірушісі;
пресспат кептіруші;
түзету машиналарын кептіруші;
металл және синтетикалық торларды токушы;
хлоршы.

140. Пергамент, битумдалған қағаз, фибра және қағаз қапшықтар өндірісі:
Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
булау аппаратшысы;
фибралық сілтілеу аппаратшысы;
химиялық ерітінді дайындау аппаратшысы;
битум қайнатушы;
битумдеу машинасының машинисі;
пергаменттік машинаның машинисі;
құбырлы машинаның машинисі (құбыршы);
фибра жуушы;
пергаментті машинаның қысып-басушысы;
картон мен фибралық бояушы;
фибралық айнала кесуші;
пергаментті машинаның престеушісі;
қағаз бен қағаз бұйымдарын қанықтырушы;
диффузорларды түсіруші;
пергаментті машинаның кептірушісі;
фибралаушы.

141. Қағазды (техникалық және боялған қағазды, түсқағазды және басу машиналарына арналған таспаларды) қайта өндеу:

Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

клапан дайындаушы;
тиеп-түсіруші;
пішіп-кесуші;
желім қайнатушы;
желімдеуші;
қағаз, картон және олардан жасалған бұйымдарды желімдеуші;
бояу пісіруші;
анилинді бояулар, аммиак және хромды тұздармен жұмыс істейтін бояу жасаушы;
бояу езуші;
анилинді бояулар, аммиак пен хромды тұздармен айналысатын қағаз бояушы
машинаның машинисі (бояушы);
желімдеу-кептіру машинасының машинисі (желімдеуші);
миліметрлегіш баспашиы;
эмulsionия дайындаушы;
қағаз бен қағаз бұйымдарын қанықтырушу;
таспалардың орауын жазушы;
қағазды жазып-сұрыптаушы.

2-тарау. Синтетикалық желім, шайыр мен бояуды дайындау

142. Синтетикалық желімдеуші бояу мен шайыр өндірісінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

3-тарау. Сульфитті сілтішеден ванилин дайындау

143. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
ванилинді бисульфиттеу аппаратшысы;
мөлшерлеу аппаратшысы;
қышқылдау аппаратшысы;
айыру аппаратшысы;
экстрагирлеу аппаратшысы.

4-тарау. Гидролизді және сульфитті-спирт өндірісі

144. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
барлық атаудағы аппаратшы;
қайнатушы;
қышқылдандырушу;
желім қайнатушы;
синтетикалық желімдеуші шайыр өндірісінде істейтін химиялық талдау зертханашысы;

лигнинді, фурфуролды және ректификациялық құрылғыларда істейтін диірмен машинисі;

синтетикалық желімдеуші шайыр өндірісінде істейтін сорғы қондырғысының машинисі;

целлюлоза жуушы;

лигнинді, фурфуролды және ректификациялық құрылғыларда істейтін жұмысшы;

цистерналарды химиялық өнімдерден тазалаумен айналысатын жұмысшы;

реакторшы;

синтетикалық желімдеуші шайыр өндірісінде істейтін слесарь-жөндеуші;

футерлеуші (қышқылға төтеп беруші).

5-тарау. Орман химия өндірісі

145. Формалин өндірісінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

қайнату аппаратшысы;

сусыздандыру аппаратшысы;

ағызып-қуюшы.

146. Метанол өндірісінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

айдай аппаратшысы;

шикізат дайындау және жартылай дайын өнімдер мен өнімдерді босату аппаратшысы.

147. Камфор өндірісінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар.

148. Сіркесу-кальций ұнтағы, ацетат, карбюризатор және шайыр жаю өндірісінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

барлық атаудағы аппаратшы;

газгенераторшы;

целлюлозаны, камфораны, метанолды, ацетатты пісіру мен ағарту және сірке су өндірісі және күкірт қышқылы мен сілтіні қалпына келтіру өндірісінде істейтін шебер; тазалаушы.

6-тарау. Ағаш өндірісі

149. Фанера өндірісінде құрамында фенол, формалин, несепнэр бар синтетикалық желімді және оның туындыларын қолдана отырып, гидравликалық престеуде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

бакелит пленка өндірісінің аппаратшысы;

гидравликалық престердің вентильшісі;

қалыптаушы машинаның операторы;
шпонды қанықтырушы;
жинаушы;
кептіруші.

150. Ағаш өндеудің басқа да жұмыстарында жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

декоративті пленка өндірумен айналысатын қаптама материалдарды қанықтырушы аппаратшы;

терен баспаның қалыптаушы цилиндрлерін дайындаумен айналысатын гальванотипші;

құрамында қауіптілігі 3-сыныптағы заттардан төмен емес зиянды заттар бар лак бояу материалдарын қолдана отырып, жұмыс істейтін ағаштан жасалған бүйым өндеуші;

қауіптілігі 3-сыныптағы заттардан төмен емес зиянды заттарды қолдана отырып, ағаш-жонқа тақталарды ыстық престеумен айналысатын ағаш және талшықты тақталарды престеуші;

өндеуші.

12-бөлім. Дәрі-дәрмектер, медициналық және биологиялық препараттар мен материалдар өндірісі

151. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында дәрі-дәрмектер мен жартылай өнімдерінің келесі тобына жататын: адамантан, акридин, барбитура қышқылы, бензол, бензоказин, гидразин, галоидті қосындылар, диазепин, имидазол, индол, кумарин, металл органикалық қосындылар, морфолин, нафталин, пиперазин, пиперидин, пиразин, пиразанол, пиридазин, пиридин, пириимидин, пирролидин, птеридин, пурин, сиднон, күкіртті қосындылар, стероид, сульфаниламид, сульфон, тиадиазин, фенол, фенотиазин, фуран, хиназолин, хинолин, хиноксалин, хинон, хинуклидин, цианды қосындылар өндірісінде жұмыс істейтін жұмысшерлер.

152. Гетероциклдік екі және одан да көп гетероатомды бесмүшелік қосындылар, спироқосындылар, күкірттің, фосфор мен күшәланың органикалық қосындылары, ацетосіркесу мен диэтил эфирлері, шексіз көмірсугегілер өндірісінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшерлер.

153. Күшті әсер етуші заттарға жататын алколоидтер мен гликозидтер, простагландиндер, ісіктерге қарсы антибиотиктер мен препараттар, синтетикалық гормондар өндірісінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшерлер.

154. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында мыналарды жұмыста қолдану немесе алуда (кезекті тізім бойынша) жұмыс істейтін жұмыскерлер: азо және диазо қосындылары, гидрозин, диметилсульфат, изоцианат, галоид және оның органикалық қосындылары, нитро-нитрозо- және амино өнімдер, цианийлі қышқыл және құрамында цианий бар қоспалар тұздары, күкіртті көміртегі, фосген, этилен, азид және нитрит, тионилхлорид тотығы, фосфор окси және сульфохлоридтері, қорғасын, сынап, марганец, никель, кадмий және олардың қосындылары, диэтил эфирі:

барлық атаудағы аппаратшылар;

медициналық препараттарды мөлшерлеуші;

капилляршы;

ампула толтырушы;

биосинтетикалық емдеу құралдары өндірісі препараторшысы;

осы бөлімшеде тізбеленген өндірістерде жөндеумен, алдын алумен және технологиялық процестерге қызмет көрсетумен айналысатын слесарь-жөндеушілер;

материалдар мен препараттарды стерильдеуші;

осы бөлімде көрсетілген өндірістердегі технологиялық процестермен ұдайы айналысатын электр жабдықтарды жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі электромонтер.

2-тaraу. Адамның иммундық тапшылық вирусы және В гепатиті диагностикумдары, сондай-ақ I және II патогендік топқа жататын патогенді микроорганизмдер мен биологиялық улар пайдаланылатын бактериялық және вирусты препараттар өндірісі

155. Бокстар мен бокс үй-жайларында жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер.

3-тaraу. В12 витамині, бензоат натрийі, гидроперит, сульфат кальцийі, уродан, хлорлы кальций, терпингидрат, валидол, коллаген, азот қышқылы, Дорогов антисептик-стимуляторы, танальбин, қышпа жағылған қағаз, лейкопластырь, глутаминді қышқыл, этилацетат, гексахлоран эмульсиясы, бактериялық препараттар, құрамында үшпа, күшті толтырғыштары, пелоидин, гидрототықтың барийі бар бұлшық етті-адениилді препараттарды, майлар мен эмульсияларды өлшеп орау, қауіптілігі 3-сыныптағы зиянды заттардан төмен емес зиянды органикалық ерітінділер қолданылатын препараттар өндірісі, дайын дәрілік құралдар (нысандар) өндірісі

156. Көрсетілген өндірістің технологиялық процесінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

барлық атаудағы аппаратшылар;

біліктеші;

шпредингист.

4-тaraу. Микробиологиялық синтездеу арқылы алынатын антибиотиктер мен медициналық мақсаттағы препараттар өндірісі

157. Көрсетілген өндірістің технологиялық процесінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

барлық атаудағы аппаратшылар;

биосинтетикалық дәрілік құралдарды өндіру препараторшысы;

антибиотиктердің дайын өнімдері өндірісінде істейтін медициналық мақсаттағы өнімдерді қараушы.

5-тaraу. Жұмыс аймағының ауасында қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттар бар цехтарда, бөлімшелерде, участеклерде және жеке қондырыларда микробиологиялық синтезben алынатын медициналық мақсатқа арналмаған өнімдер мен препараттар өндірісі

158. Көрсетілген өндірістің технологиялық процесінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар.

6-тaraу. Жануарлар шикізатынан жасалатын тігу материалының өндірісі

159. Көрсетілген өндірістің технологиялық процесінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

химиялық ерітінділерді даярлау аппаратшысы;

хирургиялық жіп материалын салушы;

кетгүт жасаушы;

материалдар мен жартылай дайын өнімдерді ораушы;

фиксаторшы;

медициналық бүйымдарды ыспалаушы.

7-тaraу. Жұмыс аймағы ауасында қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттармен және патогенді 1-3-топтағы микроорганизмдермен жұмыс істеу кезінде биологиялық кәсіпорындарда, өндірістік зертханаларда, цехтарда, бөлімшелерде, участеклерде және жеке қондырыларда өндірілетін ветеринарлық биологиялық, химиялық-фармацевтикалық препараттар мен өсімдіктерді биологиялық қорғау құралдары өндірісі

160. Көрсетілген өндірістің технологиялық процесінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

барлық атаудағы аппаратшы;

бактериолог, оның ішінде цех зертханаларының бактериологы;

биохимик;

түйіршіктеуші;

медициналық препараттарды мөлшерлеуші;

дражирлеуші;
медициналық өнімді ораушы;
ампулаларды дәнекерлеуші;
капилляршы;
медициналық мақсаттағы өнімдерді (операцияаралық бақылауда) бақылаушы, оның ішінде техникалық бақылау бөлімі;
барлық атаудағы зертханашы, оның ішінде цех зертханаларының зертханашысы;
таблеткашы-машинист;
ыдыстар мен ампулаларды (хром қосындысымен, қышқылмен және сілтімен) жуушы;
ампулаларды толтырушы;
көмекші жұмысшы;
биосинтетикалық емдік заттар өндірісі препараторы;
елеуші;

қатты, сұйық, газ тәріздес қалдықтарды қайта өңдеумен, кәдеге жаратумен, ыдыстарды, химиялық аппаратураны тазалаумен, зиянды химиялық өнімдерден босатылған ыдыстарды жуумен, өңдеумен, өндірістік ағын суларды бейтараптандырумен, тазалаумен, зиянды бу мен газдарды газсыздандырумен, зиянсыздандырумен, жабық ыдыстарды футеровкалаумен және термоокшаулаумен, гуммирлеумен айналысатын жұмысшылар;

бокстарда жұмыс істейтін жұмысшы;
стерильді ерітінділерді құюшы;
ампулалар мен тұтікшелерді кесуші;
құюшы-төгүші (қышқылдар мен сілтілерді);
материалдар мен препараттар стерилизаторшысы;
тасымалдаушы;
тығындаумен айналысатын салып-ораушы;
ашық препараттарды буып-туюмен айналысатын салып-ораушы;

медициналық препараттарды, жартылай фабрикаттарды және бұйымдарды қалыптаушы.

Қызметшілер:

Ауысым, қондырғы (бұргылау, газобензинді, оттегі, байыту, регенерациялық және басқа) бөлімшениң, участкенің, цехтың қызметін бақылауды және оған басшылық етуді қамтамасыз ететін жұмыскерлер, оның ішінде:

шебер (аға);
механик;
микробиолог (аға);
технолог;
фармаколог, оның ішінде цех зертханаларының фармакологы;

өндіріс пен цех зертханаларында істейтін химик.

13-бөлім. Денсаулық сақтау, әлеуметтік қамсыздандыру және мәдениет мекемелері

161. Денсаулық сақтау және әлеуметтік қамсыздандыру және мәдениет мекемелерінде жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер: балет әртісі;

онкология ұйымдарының (бөлімшелерінің) химия-терапия кабинеттері және бөлімшелеріндегі дәрігерлер, медициналық персонал (орта және кіші);

туберкулезге қарсы ұйымдардағы (бөлімшелер мен кабинеттерде), лепрозорийлерде, науқастарға тікелей қызмет ететін медицина жұмыскерлері;

патологиялық-анатомиялық бюrolар мен бөлімшелердегі медицина қызметкерлері;

радиоактивті заттармен тікелей және үнемі жұмыс істейтін денсаулық сақтау ұйымдарының жұмыскерлері;

сәулелік диагностика және терапия бөлімшелерінде (кабинеттерінде) жұмыс істейтін жұмыскерлер;

1 және 3-патогенді тобындағы микроорганизмдермен жұмыс істейтін ұйым жұмыскерлері.

14-бөлім. Көлік

1-тарау. Теміржол көлігі

162. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

Жұмысшылар:

химиялық ерітінді дайындау аппаратшысы;

бандажшы;

пойыздардың қозғалысы қарқынды магистральды теміржол желілері участеклеріндегі жолдар мен жасанды құрылыштарды ағымдағы ұстау және жөндеу бригадирі (босатылған);

жуу-булау станцияларында (пойыздарда, пункттерде) істейтін теміржол көлігі кәсіпорындарының бригадирі (босатылған);

қорғасын-қалайы қоспаларын құюшы;

дизель-пойыз машинисі (көмекші);

тепловоз машинисі (көмекші);

электровоз машинисі (көмекші);

электропойыз машинисі (көмекші);

магистральды теміржол желілері участеклеріндегі жолдар мен жасанды құрылыштарды ағымдағы ұстау және жөндеумен айналысатын жол монтері;

магистральды теміржол желілердің сыныптан тыс, бірінші және екінші сыныпты станциялар вагондарына техникалық қызмет көрсету пункттерінде айналысатын вагон тексеруші;

магистральды теміржол желілерінің сыныптан тыс, бірінші және екінші сыныпты станция вагондарына техникалық қызмет көрсету пункттерінде жұмыс істейтін вагон тексеруші-жөндеуші;

күкірт мұнайы мен аңы заттарды құю және ағызу пункттерінде істейтін жүктөр мен жолжүктөрді қабылдап-тапсыруши;

мұнай өнімдері мен химия өнімдерінен цистерналарды өндемен айналысатын цистерналарды жуушы-булаушы;

вагон қозғалысы жылдамдығын реттеуші;

магистральды теміржол желілерінің қозғалысы қарқынды участекелерін жасанды құрылыштарды жөндеуші;

мұнай өнімдері мен химия өнімдерінен цистерналарды жөндеумен айналысатын жылжымалы құрамды жөндеу жөніндегі слесарь;

цистерналарды жөндеу, толтыру және клапандарын аудиостырумен айналысатын жылжымалы құрамдарды жөндеу жөніндегі слесарь;

пойыз құрастыруши;

магистральды теміржол желілерінде жұмыс істейтін жанасу желілерінің электромонтері.

Қызметшілер:

пойыз диспетчері;

пойыздар қозғалысы қарқынды магистральды теміржол желілері участекелерінде пойыздарды қабылдау жіберу және өткізумен айналысатын сыныптан тыс, бірінші сыныпты теміржол станциялары кезекшісі;

жуу-булау станциясының (пойыз, пункт) шебері.

2-тарау. Теніз және өзен флоты

163. Жүзуші құрамына кіретін, жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

ұнемі су айлағы портында (қызметтік жүріп-тұру, қала маңы және қала ішілік қатынастарды қоспағанда) жұмыс істейтін қызметтік-көмекші флот кемелері мен порттық флот кемесінің машина командасы:

сұйық отынмен жұмыс істейтін кеменің от жағушысы;

барлық атаудағы машинистер;

механик (бас, аға), (көмекші);

барлық атаудағы моторшы.

Қызметшілер:

электромеханик (аға), оның көмекшісі;

164. Жағадағы құрамға кіретін жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

жарушы;
доктарда кемелерді сырлау және қырнаумен айналысатын бояушы;
трюм моторшысы.

3-тaraу. Азаматтық авиация

165. Қозғалыс қарқыны аса жоғары немесе күрделі әуежайлар, аэротораптар аймағында, аэродромдық-диспетчерлік аудандық, көмекші орталықтар мен олардың секторларында, жергілікті диспетчер пункттерінде әуе қозғалысын тікелей басқаруды жүзеге асырумен жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында айналысатын жұмыскерлер (диспетчерлер, нұсқаушылар, аға диспетчерлер, ұшуды басқарушылар).

166. Жылына кемінде 500 сағат шартты ұшу жағдайындағы (штурман, ұшқыш, нұсқаушы-жолсерік, жолсерік, бортрадист, бортоператор, бортинженер) азаматтық әуе кемесі ұшқыштар еkipажының мүшелері.

15-бөлім. Метиз өндірісі

1-тaraу. Сым және калибрлі металл өндірісі

167. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

темір купоросын өндірумен айналысатын барлық атаудағы аппаратшы;

сым созумен айналысатын негізгі өндіріс участекелерінің бригадирі;

сым созушы;

калибрлі металды созумен айналысатын сым созушы;

абразивті дөңгелектерді сынаушы;

шындал қыздырушы;

шебер (аға);

ұыттау, термотүзеу және созумен айналысатын кран машинисі (краншы);

арқан ораумен айналысатын машинист;

металды жуушы-кептіруші;

сым мен трос ораушы;

контактты (нығыздаушы) дәнекерлеу машинасының дәнекерлеушісі;

ыстық жұмыс және еңбек жағдайлары зиянды участекелерде жұмыс істейтін слесарь-жөндеуші;

абразивті дөңгелектерді құрғақ тәсілмен тегістеумен айналысатын тегістеуші.

2-тaraу. Дәнекерлеуге арналған ауырсылақты және сапалы электродтармен флюс өндірісі

168. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

брикетші;

сылақтың құрамбөліктерін уатушы;
шебер (аға);
сылақ престерінің пресшісі;
пештегі қыздырушы;
силикат кесектерін пісріп балқытушы;
ыстық жұмыс участкерінде істейтін слесарь-жөндеуші;
электродтарды сұрыптаушы;
сылақты құрастырушы;
сылақ және флюс құрамбөліктерін кептіруші;
электродтарды кептіруші;
флюсші;
электродшы;
ыстық жұмыс участкерінде жұмыс істейтін электр құрал-жабдықтарын жөндеумен
және қызмет көрсетумен айналысатын электромонтер.

16-бөлім. Жеңіл өнеркәсіп

1-тaraу. Тоқыма өнеркәсібі

169. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыста істейтін жұмысшылар:
аппраттеу аппаратшысы;
каустификация аппаратшысы;
зерлеу аппаратшысы;
қосу аппаратшысы (қара анилинді бояулармен жұмыс кезінде);
қанықтыру аппаратшысы;
матаны термоөндедеу аппаратшысы;
хлорлау және станнирлеу аппаратшысы;
аппрат қайнатушы;
діңше күреуші;
жасанды тері жасауден тікелей айналысатын тоқыма, кенеп бұйымдарын тоқушы;
химиялық қоспа мен бояу жасаушы;
матаны булаушы;
жұн бұйымдарын булаушы;
қышқылдатушы;
бояушы;

бояу дайындау кезінде пайдаланылған ушаттарды, щеткаларды, жәшіктер мен
ыдыстарды жуумен айналысатын жуу машинасының машинисі;
техникалық шұғаны өндеу өндірісінде істейтін беттестіру жабдықтарының
операторы;
тұту жабдығының (агрегат, машина) барлық атаудағы операторы;

инемен тескіш жабдықтың операторы;

иірілген жіп пен матаны күйдірумен айналысатын (табиғи жібек жіптен басқа) күйдіру жабдығының операторы;

жасанды теріні өндірумен тікелей айналысатын қырқу жабдығының операторы;

жасанды тері жасаудың тікелей айналысатын тұтқыш-тоқыма жабдығының операторы;

ақтаушы;

пісіруші;

жасанды теріні өндірумен тікелей айналысатын түк өндіруші;

Жылтыратушы;

ақтау жабдығына, жетілдіру-булау, бояу, бояу пісіру жабдығына, карбондау және техникалық шұғаны өндіру өндірісіне қызмет көрсетуден бастаудың айналысатын шебердің көмекшісі;

техникалық шұға жуушы;

желімделген тоқылмаған материалдар өндірісінде істейтін жұмысшы;

біліктірді хромдаудың және мыстаудың айналысатын жұмысшы;

қалдықтарды өндіруші;

талшықтарды араластырушы;

шұға түсіруші;

баспа машинаның кептіргішінде істейтін кептіруші (толтырушы);

техникалық шұғаны өндіру өндірісінде және камералық кептіргіштерде жұмыс істейтін кептіруші;

білік өрнектеуші;

дымқыл тауар мен жіпті қолмен салып-іріктеуші;

шұлық-ұйық және қолғап бұйымдарын қалыптаудың айналысатын тоқыма бұйымдарын қалыптаушы;

тарау аппараттарын тазалап ұштаушы.

2-тарау. Мақта-мата және мақта өндірісі

170. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

мамық пен қалдықтарды күреуші;

барабандарды сұзгілеуші (қолмен);

қосыту-тұту агрегаттарында және киім мақтасын шығару кезінде иісті газбен ііріп шикізат қоспасын жасауда, мақта фабрикаларында істейтін жұмысшы.

3-тарау. Зығыр және кендір жіп өндірісі

171. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

қалдықтарды күреуші;

қанықтыру жабдығының операторы;
талшық өндеуші (зығыр өндірісі);
тұту жабдығы мен зығыр-тұтқіш машиналарына қызмет көрсетумен және дымқыл тұтумен айналысатын шебердің көмекшісі;
қалдықтарды престеуші;
талшық дайындаушы;
қанықтыру құрамын дайындаушы;
дымқыл иірумен айналысатын иіруші;
тұту жабдығы мен зығыр-тұтқіш машиналарда істейтін жұмысшы;
дымқыл қалдықтарды жинаушы;
дымқыл иірумен айналысатын сызбалаушы.

4-тaraу. Жұн өндірісі

172. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
карбонизаторшы;
қалдық пен жуылмаған жұнді тұтумен айналысатын қосыту-тұту машинасының операторы.

5-тaraу. Жібек және жібек орау өндірісі

173. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
қалдықтарды пісіруге арналған химиялық құрамды қайнатушы;
жібек құртын булаушы;
жібек құртын ораушы;
дөңгелек тұтқіш машина операторы;
жібек құрты қалдығын пісіруші;
жібек құрты қалдығын жаныштаумен айналысатын жаныштаушы;
шикізатты жуушы;
жібек құрты қалдықтарын өндеуші;
шикізатты өндеуші;
жібек құрты мен оның қалдықтарын кесумен айналысатын материалдар мен бүйімдарды кесуші;
қалдықтарды кептіруші;
жібек құрты қалдықтарын ылғалдандырумен айналысатын шикізат ылғалдандыруши.

6-тaraу. Жуылмаған және зауыттық жұн, қылды және тұкті алғашқы өндеу

174. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
сұлы-химиялық өндеу аппаратшысы;

сепарациялау және флотация аппаратшысы;
тері-ұлбір шикізатын консервілеуші;
тұту және араластыру машиналарының машинисі;
шелдеуші;
жуылмаған жұнді жуумен айналысатын жұн жуушы;
қыл мен тұк жуушы;
жуылмаған жұнмен жұмыс істейтін төсеуші;
теріні тұк сызыруши қоспамен өңдеуші;
қопсыту-тұту машиналарының операторы;
дайын өнім мен қалдықтарды престеуші;
қалдықтарды ұсақтаушы;
дымқыл қалдықтарды жинаушы;
жуылмаған қыл мен түктерді түрлері бойынша алғашқы сұрыптаумен айналысатын жартылай дайын өнім мен материалдарды, бұйымдарды сұрыптаушы;
жуылмаған жұнді сұрыптаушы.

7-тарау. Былғары мен ұлбір өндірісі, былғары-ұлбір шикізатын алғашқы өңдеу

175. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:
сулы-химиялық өңдеу аппаратшысы;
еріту аппаратшысы;
илем (былғары және тері шикізат өндірісі) аппаратшысы;
илем (ұлбір өндірісі) аппаратшысы;
күлдеу аппаратшысы;
былғары жартылай дайын өнімдері мен ұлбір терілерді жұмсарту аппаратшысы;
майсыздандыру аппаратшысы;
күлсіздендіру және жұмсарту аппаратшысы;
дөңгелету аппаратшысы;
илем сығындысын дайындау аппаратшысы;
лак дайындау аппаратшысы;
шелдеу желімін дайындау аппаратшысы;
шелдеу, жұн, қыл мен тұкті жуу аппаратшысы;
аппретуршы;
тон қиқымдарын пісіруші;
былғары-ұлбір шикізаты мен тұз-теріні төсеуші;
терінің майын салушы;
былғары-ұлбір шикізаты мен материалдарын (былғары және қой терісі мен жұні шикізаты) өлшеуші;
терлік пен техникалық теріні қыздырушы;
түстерді үйлестіруші;

былғары-ұлбір шикізатын консервілеуші;

шикізаттық-бояу шикізатты дайындау және алғашқы өндеу цехтарында (учаскелерінде), шикізат, бояу, формалин цехтарында (учаскелерінде) істейтін өндірісіндегі ұлбір шикізаты мен жартылай дайын өнімді бақылаушы;

суландыру-кулдеу, илеу-бояу-майсыздандыру цехтарында (учаскелерінде) істейтін шикізат пен жартылай дайын өнімдерді бақылаушы;

тері бояушы;

қой терісі мен жұнді бояушы;

теріні лактаушы;

суландыру-кулдеу, шикізаттық, шикізатты дайындау және алғашқы өндеу, илеу-бояу-майсыздандыру және формалин цехтарында (учаскелерінде) істейтін өндірістік учаске шебері;

екіге ажыратушы машинаның машинисі;

суландыру-кулдеу, илеу-бояу-майсыздандыру цехтарында (учаскелерінде) істейтін кран машинисі (краншы);

сығу жабдығының машинисі (былғары өндірісі және былғары-ұлбір шикізатын алғашқы өндеу);

жуу машинасының машинисі;

безендіру машинасының машинисі;

шелдеуші;

шел мен түкті жуушы;

былғары-ұлбір шикізатын өндеуші;

ұлбір терілерін өндеуші;

теріні түк сыптырыш қоспамен өндеуші;

суландыру-кулдеу, илеу-бояу-майсыздандыру цехтарында (учаскелерінде) дымқыл жартылай дайын өнімді қолмен кесумен айналысатын материал кесуші;

шикізатты қатарлаушы;

үйіту жабдығының операторы;

былғары өндірісінде істейтін тазалау құрылышының операторы;

теріні бөлу, урзольді және анилинді боялған ұлбірді өндеу және ұлбірлі теріге люстрлеу ерітіндісін жағумен айналысатын ұлбірлі теріні өндеуші;

сығушы;

суландыру-кулдеу, илеу-бояу және майсыздандыру цехтарында (учаскелерінде), былғары-ұлбір шикізатын дайындау және алғаш өндеу цехтарында шикізатты, жартылай дайын өнімді, химиялық материалды және өндіріс қалдықтарын тасушы;

шикізаттық, илеу-бояу және формалин цехтарда (учаскелерде), былғары-ұлбір шикізатын дайындау және алғаш өндеу цехтарында шикізатты, жартылай дайын өнімді, химиялық материалды және өндіріс қалдықтарын тасушы;

ұлбірлі тері мен бұйымдардың пішімін жөндеуші;

теріні престеуші;

былғары-ұлбір шикізатын қабылдау және тапсырумен айналысатын материалдарды, жартылай дайын өніммен дайын бұйымдарды қабылдаушы;

аяқ киім өндірісінде үлбірді формалин және уротропинмен, сондай-ақ резенкені құқірт қышқылымен өндеумен айналысатын жұмысшы;

теріні безендіруші;

былғары (қой терісінен) шикізатын пішуші;

шикізатты (қой терісінен) орамын ашуши;

тері мен қой терісін жақтауға керуші;

ұлбірлі теріні (урзольмен және анилинмен боялған және боялмаған ұлбірлі теріні) тараушы;

суландыру-күлдеу, шикізаттық, шикізатты дайындау және алғашқы өндеу, илеу-бояу-майсыздандыру және формалин цехтарында (учаскелерінде) және былғары-ұлбір шикізатын алғашқы өндеу цехтарында (учаскелерінде) істейтін слесарь-жөндеуші, оның ішінде кезекші;

былғары шикізатын сұрыптаушы;

аппретура, эмульсия және лактарды құрастырушы;

химиялық ерітінділерді құрастырушы;

былғары-ұлбір шикізатын және жартылай дайын өнімді сүргілеуші;

қолмен ілетін камералық кептіргіштерде тері, ұлбір, жұн және түкті кептірумен айналысатын шикізат, жартылай дайын өнім мен бұйымдарды кептіруші;

теріні люстрлеуден және оны формалин мен уротропинмен өндеуден кейінгі өндеумен айналысатын ұлбірлі теріні термиялық өндеуші;

суландыру-күлдеу, шикізаттық, шикізатты дайындау және алғашқы өндеу, илеу-бояу-майсыздандыру және формалин цехтарында (учаскелерінде) және былғары-ұлдір шикізатын алғашқы өндеу цехтарында (учаскелерінде) шикізат, жартылай дайын өнім, химиялық материалдар мен өндіріс қалдықтарын тасымалдаумен айналысатын тасымалдаушы;

суландыру-күлдеу, шикізаттық, шикізатты дайындау және алғашқы өндеу, илеу-бояу-майсыздандыру және формалин цехтарындағы (учаскелеріндегі) өндірістік орын жайларды тазалаумен айналысатын тазалаушы;

былғары-ұлбір шикізатын салумен айналысатын салып-ораушы;

шикі терінің бетін тазалаушы;

ұлбірлі теріні бензинмен тазалаушы;

chan, баркас, барабан, тұндырғыш және көрізді (құрылышты тазалауды қоса алғанда) тазалаумен айналысатын тазалаушы;

теріні тегістеумен айналысатын бұйымдарды, жартылай дайын өнімдерді және материалдарды тегістеуші;

ұлбірлі теріні эпилирлеуші.

8-тарау. Синтетикалық малма өндірісі

176. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:

- қатты өнім алу үшін булау аппаратының аппаратшысы;
- аппаратшы-конденсаторшы;
- аппаратшы-бейтараптандырушы;
- аппаратшы-сульфирлеуші;
- аппаратшы-сульфиттеуші;
- аппаратқа химиялық шикізатты тиесінде;
- қышқылдатушы;
- шебер;
- нафталин мен фенолды балқытушы;
- тасымалдаушы;
- булау аппараттарын тазалаушы.

9-тарау. Женіл және тоқыма өнеркәсібі салаларына арналған химиялық өнім және одан жасалған бүйімдар өндірісі

177. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

- мөлшерлеу аппаратшысы;
- күйдіру аппаратшысы;
- полимеризациялау аппаратшысы;
- араластыру аппаратшысы;
- кептіру аппаратшысы;

нитробояу және органикалық ерітінділермен жұмыс істейтін бояуларды үйлестіруші;

бояу езуши;

желімденген тоқылмаған материалдар өндірісінде істейтін қызметкер;

химиялық қорғану өндірісінде істейтін қызметкер;

аяқ киім өндірісінде желім мен резеңке қоспаларын өндірумен айналысатын қызметкер;

ыстық вулканизация және пластмасса құю әдісімен аяқ киім құрастыру және құрастырушы бөлшектерді жасаудың айналысатын аяқ киім құрастырушысы;

аппретура, эмульсия және лактарды құрастырушы;

химиялық ерітіндіні құрастырушы.

10-тарау. Байпақ-киіз басу өндірісі

178. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:

- қолмен алып-салумен айналысатын булау аппаратшысы;

киіз басуши;
ыстық киіздеу машиналарында алдын ала тығыздаумен айналысатын байпақ-киіз бұйымдарының негізін жасаушы;
карбонизаторшы;
қышқылдаушы;
бояушы;
аяқ киім саптаушы;
қолмен киіз булаумен айналысатын жуу жабдығының операторы;
жуылмаған жұнді тұтумен айналысатын қосыту-тұту машиналарының операторы;
түктерді алумен айналысатын байпақ-киіз бұйымдарын өндеуші;
теріні басытқылаушы;
киіз аяқ киімнің табанын вулкандаумен айналысатын жұмысшы: резенке қоспаларды қақтаушы; резенке және полимерлі бөлшектер мен бұйымдарды желімдеуші; пресші-вулканизаторшы;
жазбалалау, көп білікті және ыстық киіздеу машинасында істейтін жұмысшы;
қол жұмыстарында істейтін киіз бұйымдарын жазбалалаушы;
тарту машиналарын жөндеу және қызмет көрсетумен айналысатын слесарь-жөндеуші;
талшықтарды араластырушы;
механизацияланбаған камералар мен отпен кептіргіштерде кептірумен айналысатын кептіруші;
аяқ киімді қалыптан алушы;
тұту аппаратын тазалап-ұштаушы.

11-тaraу. Қайталама тоқыма шикізатын алғашқы қайта өндеу

179. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмысшылар:
қосыту-тұту машинасының операторы;
дайын өнімдер мен қалдықтарды престеуші;
шикізатты өндеуші;
қайталама тоқыма шикізатын сұрыптаумен айналысатын шикізатты, материалдар мен бұйымдарды сұрыптаушы.

17-бөлім. Жалпы кәсіптер

180. Жұмыс уақытының кемінде 80 %-ында жұмыс істейтін жұмыскерлер:
аккумуляторшы;
әкті сумен сөндіру аппаратшысы;
химиялық реагенттерді дайындау аппаратшысы;
химия су-тазалау электр станцияларының аппаратшысы;

құрамында қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттар бар құраммен бөлшектер және бүйымдарды қанықтырумен айналысатын бакелитші (қанықтырушы);

жұмсақ бактарды жасау және жөндеумен және шина жөндеу кәсіпорындарында істейтін резенке қоспасын қақтаушы;

суасты жұмыстарында істейтін сұнгуір және өзге де жұмысшы кәсіптері;

вулканизаторшы;

ацетилен станцияларында жұмыс істейтін газгенераторшы;

кемелер резервуарлары, бактары, цистерналары мен отсектерінің ішінде жұмыс істейтін газбен кесуші;

плазмалық кесумен айналысатын газбен кесуші;

кемелер резервуарларының, бактарының, цистерналары мен отсектерінің ішінде жұмыс істейтін газбен дәнекерлеуші;

әк сөндіруші;

ацетилен қондырғысының генераторшысы;

гидрокүмкүюші;

ультрадыбыспен бақылау жөніндегі дефектоскопист;

қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттарды қолданып жұмыс істейтін компаундтарды толтырушы;

оқшаулаушы;

каогулянтшы;

барлық атаудағы кессоншы;

өндірістегі технологиялық пештің от жағушы;

балғалар мен престердегі ұста;

штамптаушы ұста;

құрамында қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттар бар лактармен жұмыс істейтін электр оқшаулағыш бүйымдар мен материалдарды лактаушы;

пластмасса құюшы;

ыстық тәсілмен қалайылаушы;

қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттар қолданылатын жұмыстардағы сыршы;

қосалқы станциялардың май толтырылған жабдықтарын жөндеу жөніндегі шебер (аға);

қазандық машинисі (от жағушы);

жағадағы сорғы станциясының машинисі;

қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттармен жұмыс істейтін компрессорлық қондырғы машинисі;

қазан машинисі;

жуу машиналарының машинисі;

қабатқа жұмыс агенттерін жеткізу жөніндегі сорғы станциясының машинисі;

бу турбиналарының машинисі;

газ компрессорларына қызмет көрсетумен айналысатын технологиялық компрессордың машинисі (әуеден басқа);

топырақты тоңазыту жөніндегі тоңазытқыш қондырғы машинисі;

аммиак-тозандатқыш қондырғыларға қызмет көрсететін тоңазытқыш қондырғының машинисі;

қазандарды басқаратын орталық жылу қалқанының машинисі;

турбиналарды басқаратын орталық жылу қалқанының машинисі;

энергия блогы;

күл жою жөніндегі машинист-аралаушы;

қазандық жабдықтары жөніндегі машинист-аралаушы;

турбина жабдықтары жөніндегі машинист-аралаушы;

мысшы;

металлизатор;

жуушы;

автоматтандырылған отын беру моторшысы;

жұмсақ бактар жасайтын және шина жөндеу кесіпорындарында жұмыс істейтін бөлшектерді майлаушы;

баллондарды толтырушы;

әк күйдіруші;

гидрокүлжою және күлүйінді трассаларды аралаушы;

жұмыстардың ыстық участкерінде жұмыс істейтін отқа төтеп беруші;

алмасты гауһар етіп қырлаушы;

эмальді күйдірумен айналысатын конвейер пешінің операторы;

тұндырғыштардағы оператор;

құмбүріккішпен тазалау қондырғысының операторы;

хлоратор қондырғысының операторы;

қорғасындаушы;

қорғасын құрамды, сондай-ақ бұйымдар құрамында қауіптілігі 1 және 2-сыныпты зиянды заттар немесе канцерегондер бар дәнекермен ыстық тәсілмен дәнекерлеумен және қалайылаумен айналысатын дәнекерлеуші мен қалайылаушы;

винипласт дәнекерлеуші;

қорғасынды (қорғасын дәнекерлеуші) дәнекерлеуші;

пластмасса бұйымдарын престеуші;

престеуші-вулканизаторшы;

қауіптілігі 3-сыныптағы заттардан төмен емес зиянды заттарды қолдана отырып жұмыс істейтін ағаш үгіндісі материалдары мен ағаштан жасалған бұйымдарды қанықтырушы;

қазантурбина цехының қызметкери;

құрамында сынап (тікелей металл сынабымен жұмыс істейтін) бар құралдар мен бұйымдар өндірісінде және ашық металл сынаппен жұмыс істеу кезінде құралдар мен аппараттарды жөндеумен және оларға қызмет көрсетумен айналысатын қызметкер;

резервуарлар, бактар, цистерналар, кеме танктері бөлмелерінің ішін мұнай өнімдері мен химиялық заттардан тазалаумен айналысатын қызметкер;

металды құрғақ тәсілмен абразивті дөңгелектермен өндеумен айналысатын жұмыскер;

құрамында 5 %-дан және одан жоғары бос екі тотықты қремний бар тақтатастар және көмірді қатарлауды басу, қалыптастыру, тиесу, түсіру жұмыстарымен тікелей айналысатын қызметкер;

1 және 2- топтардағы патогендік микроорганизмдермен тікелей жұмыстарды орындаудын қызметкер;

сот сараптамалары мен зерттеулерін жүргізуде тікелей жұмыс істейтін жұмыскер (сот-медицинадық сарапшы дәрігер, мейіргер, зертханашы, санитар);

оларға қарсы профилактика және емдеуде тиімді құрал әзірленбекен, 1-топтағы патогендік микроорганизмдермен тікелей жұмыс істейтін қызметкер;

жол жағдайларында бронетанк техникасының жылжуын сынақтан өткізумен тікелей айналысатын қызметкер;

ыстық шаңнан жабдықты тазалау және жинау, жіберу, тиесу, тасымалдаумен айналысатын шаң ұстайтын қондырығылардағы жұмысшы;

қорғасынды материалдары бар қыш декол өндірісінде тікелей жұмыс істейтін жұмысшы мен шебер;

бұл жұмысты орындау сәулеленуден қорғайтын жеке қорғану құралдарын қолдануды міндетті түрде талап ететін, сәулеленудің ультрақысқа, ультражогарыжайлік , аса жоғарыжайлік көздерімен тұрақты жұмыс істейтін жұмысшы мен қызметшілер;

мұнай өнімдері мен химиялық заттардан кеме резервуарлары, бактары, цистерналары, отсектері мен танктерінің ішін тазалаумен айналысатын жұмысшы;

кремний органикалық қосындылар өндірісінде жұмыс істейтін участке жұмысшысы, шебер (аға);

ракеталар мен ғарыш нысандарына жылы оқшаулағыш жапқыштарды (қоспалар, қанықтырғыштар, қалыптар мен престегіш бұйымдар жасауда) дайындау және жағумен тікелей айналысатын жұмысшы;

асбоцемент пен асбоселиттен жасалған бұйымдарды механикалық өндеумен тұрақты айналысатын жұмысшы;

шыны талшық және шыны пластиктен жасалған бұйымдарды механикалық өндеумен тұрақты айналысатын жұмысшы;

пайдаланылған майды регенераторлаушы;

вулкандаумен айналысатын резенке бұйымдарын жөндеуші;

жинаушы-тойтарушы (тойтарушы);

целлULOидті көзілдірікті желімдеуші-бояушы;

жер асты көріз желілерінде тұрақты жұмыс істейтін авариялық-қалпына келтіру жұмыстары слесарі және шебер;

қауіптілігі 3-сыныптан кем емес зиянды заттарды төгу, бөліп құюмен айналысатын ағызуши-бөліп құюшы;

қазандық жабдықтарының аға машинисі;

турбина жабдықтарының аға машинисі;

ілмектеуші;

термист;

абразивті бұйымдарды құрғақ тәсілмен өндеумен айналысатын токарь;

қауіптілігі 1 және 2-сыныпты зиянды заттар немесе канцерогендер бар ерітінділерде металды өндеумен айналысатын өрнектеуші;

металды, құйма бұйымдарды және бөлшектерді құрғақ кварциты құммен тазартушы;

құрамында қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттар бар флюстерді қолдана отырып, жартылай автоматты машиналарда, сондай-ақ автоматты машиналарда кесу және қолмен пісірумен айналысатын электргазымен дәнекерлеуші;

қорғасындалған кәбілдер мен полиэтиленді және полихлорфинилді қаптамамен қапталған кәбілдерді дәнекерлеу жұмыстарымен тұрақты айналысатын кәбілді желілер электромонтажшысы;

қорғасындалған кәбілдер мен полиэтиленді және полихлорфинилді қаптамамен қапталған кәбілдерді дәнекерлеу жұмыстарымен тұрақты айналысатын кәбілді желілерді жөндеу және монтаждау электромонтері;

құрамында қауіптілігі 3-сыныптан төмен емес зиянды заттар бар флюстерді қолдана отырып, жартылай автоматты машиналарда, сондай-ақ автоматты машиналарда көмір қышқыл газды ортада пісірумен айналысатын автоматты және жартылай автоматты машиналардағы электр дәнекерлеуші;

резервуарлар, бактар, цистерналар мен кеме бөліктері ішінде жартылай автоматикалық машиналардағы автоматты, жартылай автоматты машиналардағы электр дәнекерлеуші;

қолмен пісіретін электр дәнекерлеуші;

электр станцияларындағы электр жабдықтарды (кіші станциядағы май толтырылған жабдықтарды) жөндеу электрослесарі.